

นโยบายต่างประเทศ ที่พึงปรารถนา และแนวความคิดของ ท่านปรีดี พนมยงค์

วงศ์ พลนิกร

นโยบายต่างประเทศ

——— ที่พึงปรารถนา ———

และ

——— แนวความคิดของ ——

ท่านปรีดี พนมยงค์

ว ง ศ์ พ ล นิ กร

PRIDI-PHOONSUK
ปรีดี - พนมยงค์

www.pridi-phoonsuk.org

ChangeFusion OPENBASE.in.th

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อไปได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่ผลงานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

นโยบายต่างประเทศ

—— ที่พึงปรารถนา ——

และ

—— แนวความคิดของ ——

ท่านปรีดี พนมยงค์

วงศ์ พล นิ กร

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส

จัดพิมพ์เนื่องในโอกาส

ฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส
(๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓)

หนังสือชุดครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส

**นโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนา
และแนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์
วงศ์ พลนิกร**

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ISBN 974-7833-30-1

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม ๒๕๓๘

พิมพ์ครั้งที่สอง กรกฎาคม ๒๕๔๒

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ : คณะกรรมการดำเนินงานฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล

นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ภาควิชา

<http://www.pridi.or.th>

ประธาน : สุลักษณ์ ศิวรักษ์

กรรมการและเลขานุการ : พิกพ ธงไชย

ผู้จัดพิมพ์ร่วม : สถาบันปรีดี พนมยงค์

๖๕/๑ สุขุมวิท ๕๕ (ซอยทองหล่อ) เขตวัฒนา (ปณ.สันติสุข) กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

โทรศัพท์ ๓๘๑-๓๘๖๐-๑ โทรสาร ๓๘๑-๓๘๕๕

E-mail:pridi_institute@hotmail.com

ดำเนินการผลิต : โครงการจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณ นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส
สำหรับเด็กและเยาวชน

ประธาน : พิกพ ธงไชย

บรรณาธิการ : สันติสุข โสภณศิริ

กองบรรณาธิการ : กานต์ ธงไชย สุดใจ พรหมเกิด

ดำเนินการผลิตร่วม : สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

๑๘๔๕/๓๒๘ ซอยจรัสตาก ถนนสินธร เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๘๘๑-๑๗๓๔ โทรสาร ๔๒๔-๖๒๘๐ E-mail:<cpublish@ffc.or.th

แบบปก : ชยปกรณ์ ภูวนารถนุกาฬ

รูปเล่ม : ผลึกไท โทรศัพท์ ๘๘๘-๗๐๒๖-๗

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์กึ่งหัน โทรศัพท์ ๓๗๖-๒๘๖๓

จัดจำหน่าย : บริษัทเคล็ดไทย จำกัด โทรศัพท์ ๒๒๕-๕๕๓๖-๔๐

คำนำ

การเฉลิมฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลอนุวัติให้มีขึ้นนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

๑. เพื่อเชิดชูเกียรติคุณของนายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ให้เป็นที่ประจักษ์ ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ ในฐานะที่เป็นผู้นำซึ่งข้อสัจยสุจริต เป็นนักประชาธิปไตยและเป็นผู้สร้างสรรค์สันติภาพให้แก่อโลก

๒. เพื่อผลักดันให้ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ (ค.ศ.๒๐๐๐) เป็นปีแห่งสันติภาพแห่งการร่วมมือและสมานฉันท์ของมนุษยชาติ (The year of non violence)

๓. เพื่อศึกษาแนวความคิดของนายปรีดีกับสังคมไทย ทั้งในอดีตตลอดจนการประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน

๔. เพื่อส่งเสริมการศึกษาในเชิงบูรณาการที่กลับมาสู่รากเหง้า หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย และการศึกษาการเมืองที่มีคุณธรรมนำ

๕. เพื่อให้ราษฎรได้ตระหนักและสำนึกในคุณูปการอันใหญ่หลวงของนายปรีดีที่มีต่อสังคมไทย

๖. เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ผลงานของนายปรีดี ให้เป็นที่ทราบกันทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ

ในการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้มีโครงการต่างๆ สร้างสรรค์ขึ้นอย่างหลากหลาย ภายใต้งานร่วมมือของหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีกิจกรรมทั้งภายในและระหว่างประเทศ อาทิ การเสนอชื่อนายปรีดี พนมยงค์ ต่อ UNESCO เพื่อการประกาศเป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่ของโลก การจัดกิจกรรมด้านวิชาการและการวิจัย การปาฐกถาและการสัมมนา การจัดแสดงด้านศิลปและวัฒนธรรมทั้งภายในและต่างประเทศ การดำเนินการด้านอนุสรณ์สถาน การจัดรัฐพิธีสดุดีเกียรติคุณ การจัดให้มีรางวัลปรีดี พนมยงค์ สำหรับบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นด้านประชาธิปไตยและสันติภาพ การจัดสัมมนาและนิทรรศการนานาชาติ และการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่เกียรติคุณรัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ เป็นต้น

โครงการตีพิมพ์หนังสือชุดครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ก็เป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณ นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส สำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่อนำผลงานและข้อเขียนที่มีคุณค่าของนายปรีดี พนมยงค์ และของบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องถึงท่านรัฐบุรุษอาวุโส มาทยอยพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสเฉลิมฉลองดังกล่าว

หนังสือ *นโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนา และแนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์* โดย คุณวงศ์ พลนิกร ซึ่งมีประสบการณ์ในด้านการต่างประเทศเป็นอย่างสูง ได้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่เท่าทันนานาชาติของนายปรีดี พนมยงค์ ในขณะที่มีบทบาทในด้านนี้และมีข้อคิดเห็นหลายประการ เช่น นโยบายเพื่อความเป็นเอกราชและอิสรภาพของประเทศ ท่าทีต่อสงคราม การจัดการความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจและประเทศเพื่อนบ้าน และการสร้างสรรค์สันติภาพ เป็นต้น ข้อคิดเห็นเหล่านี้ยังมีคุณค่าสมควรนำมาถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์เพื่อประยุกต์ใช้ต่อไปในยุคสมัยศตวรรษที่ ๒๑

โครงการจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณ
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส
สำหรับเด็กและเยาวชน

คำ เ ถ ล ง

การนำเสนอเรื่องราว นโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนา และแนวความคิดของท่าน ปรีดี พนมยงค์ มาพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนในโอกาสครบวาระ ๑๐๐ ปี ของท่านปรีดี พนมยงค์ ย่อมเป็นประโยชน์ ทำให้เราได้ทราบข้อมูลความจริงอันถ่องแท้ (real fact) ของเหตุการณ์ในอดีต และก่อให้เกิดปัญหา สามารถนำมาประกอบแก้ปัญหาต่างๆ ในปัจจุบัน

ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ชี้แนะ และยับยั้งต่อสู้เพื่อให้ชาติไทยหลุดพ้นจากภาวะถูกครอบงำ ตกอยู่ภายใต้อำนาจ และอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจทุนนิยม โดยอาศัยกลไกทางการเมือง เศรษฐกิจ การเงินระหว่างประเทศ รวมทั้งกำลังทางทหาร เพื่อดำเนินความมั่นคง รำรวยจากประเทศที่ด้อยกว่าและอ่อนแอกว่าในลักษณะปลาใหญ่ไล่กินปลาเล็กตลอดมา

ในด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศในอินโดจีน ผมเคยได้รับฟังจากท่านปรีดี พนมยงค์ ถึงเหตุผลและความจำเป็น ที่บรรดาประเทศเมืองขึ้น ทั้งโลกรวมทั้งประเทศเมืองขึ้นในอินโดจีนจะต้องถูกขึ้นต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพของตน และด้วยเหตุผลนั้นท่านจึงมีความเห็นอกเห็นใจและให้ความช่วยเหลือแก่ขบวนการกอบกู้เอกราชและอิสรภาพของประเทศในอินโดจีนทั้งสาม คือ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม มาแต่ต้น

ในทางส่วนตัว ท่านปรีดี พนมยงค์ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบรรดาผู้นำของขบวนการกอบกู้เอกราชและอิสรภาพเหล่านั้น ท่านได้รับความเคารพนับถือและไว้วางใจจากผู้นำและประชาชนผู้รักชาติของประเทศเหล่านั้น เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกในคุณค่าของงานที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ทำไว้ในการกอบกู้เอกราชและอิสรภาพของเขาในอดีต และเป็นการประกาศเกียรติคุณอันสูงส่ง ประธานาธิบดีประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงได้มอบ “เหรียญมิตรภาพ” ให้แก่ท่านผู้หวั่นพูนสุข พนมยงค์ ภรรยาของท่านปรีดี พนมยงค์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามลำดับ แม้ว่าตัวท่านปรีดี พนมยงค์ ได้สิ้นชีวิตแล้วก็ตาม

ด้วยความจริงดังกล่าวนี้นี้ ผมจึงเชื่อว่า ที่การเจรจาเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ และแก้ปัญหาหลังสงครามกับประเทศเวียดนาม และประเทศลาวประสบความสำเร็จ และตกลงกันได้ง่ายกว่าที่คาดไว้ คงจะไม่เป็นการมากเกินไปที่จะบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่าเป็นผลงานของท่านปรีดี พนมยงค์ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการฟื้นฟูความสัมพันธ์ในการแก้ปัญหาหลังสงครามอินโดจีน และเป็นการถ่ายทอดปณิธานใหญ่หลวงที่ไทยเราได้ทำไว้กับประชาชนเวียดนามและลาว

วงศ์ พลนิกร

วงศ์ พลนิกร

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ฯพณฯ ปรีดี พนมยงค์ ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
(ระหว่าง พ.ศ.๒๔๘๐-๒๔๘๑) ได้เจรจากับจักรวรรดินิยมหลายประเทศ
เพื่อแก้ไขสนธิสัญญาไม่เสมอภาค ทำให้สยามมีเอกราชและอธิปไตยสมบูรณ์

สหรัฐอเมริกา ๑๐ ธ.ค. ๒๔๘๐

สหราชอาณาจักรอังกฤษ ๒๓ ต.ค. ๒๔๘๐

ญี่ปุ่น ๘ พ.ย. ๒๔๘๐

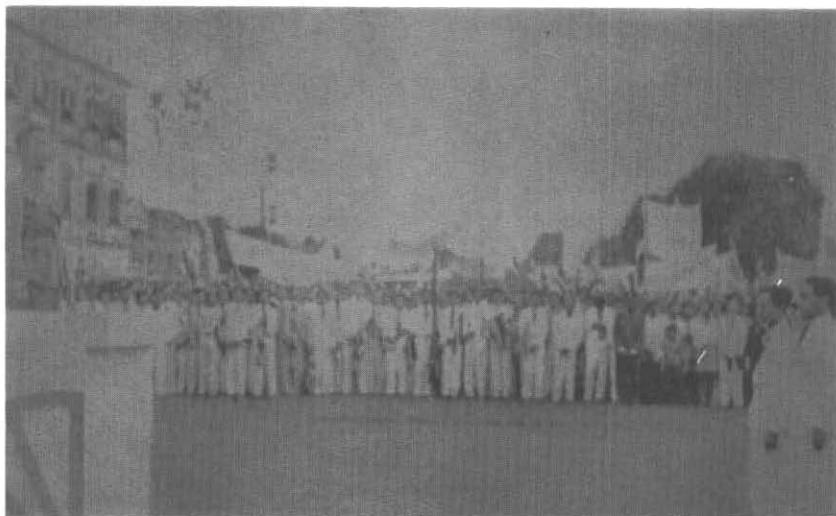
อิตาลี ๓ ธ.ค. ๒๔๘๐

ฝรั่งเศส ๘ ธ.ค. ๒๔๘๐

เยอรมัน ๓๐ ธ.ค. ๒๔๘๐

นักศึกษาชั้นปริญญาและเตรียมปริญญา
แห่งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
เดินขบวนเรียกร้องดินแดนคืนจาก (อินโดจีน) ฝรั่งเศส ณ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๔๔๓
ที่หน้ากระทรวงกลาโหม (ภาพจากหนังสือกองโฆษณการ)

ฯพณฯ ปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ทอดกฐิน ณ จังหวัดพระตะบอง หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุด พ.ศ.๒๔๘๘

จุดขึ้นของ ฯพณฯ ปรีดี คือ
ต้องการคืนดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้แก่กัมพูชาและลาว

ทหารสัมพันธมิตรเดินแถวถวายต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
พลเรือโท หลุยส์ ยีนอยู่เบียงขวา ท่านปรีดี ยีนอยู่เบียงซ้าย (ชุดขาวหน้าสุด)

คณะทูตสันถวไมตรีของประเทศไทย หลังมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒
(ภาพจากหนังสือ ดร.ปรีดี พนมยงค์ : ไสว สุทธิพิทักษ์)

นายพลวิลเลียม โดโนแวน
กำลังมอบประกาศนียบัตรเกียรติคุณสมาชิกกิตติมศักดิ์ O.S.S.
(ภาพจากหนังสือ ดร.ปรีดี พนมยงค์ : ไสว สุทธิพิทักษ์)

กับนายกรัฐมนตรีจูเอินไฉ
(ภาพจากหนังสือ ๒๑ ปี สักยในเมืองจีน-ภาษาฝรั่งเศส)

กับท่านประธานาธิบดีโฮจิมินห์ แห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

นโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนา และแนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์

โดยที่การปาฐกถาในวันนี้จัดขึ้นในโอกาส “วันปรีดี” ปี ๒๕๓๑ เพื่อพวกเราชาวธรรมศาสตร์และบุคคลภายนอกจะได้ทำพิธีระลึกถึงท่านปรีดี พนมยงค์ อดีตผู้ประศาสน์การ มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ฉะนั้นการปาฐกถาในหัวข้อ “นโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนา” ตามที่ผู้จัดงานได้กำหนดให้ ผมจะได้พยายามนำแนวความคิดด้านต่างประเทศของท่านปรีดี พนมยงค์ มากล่าวด้วยเท่าที่จะสามารถรวบรวมและค้นหามาได้ เพราะท่านปรีดี พนมยงค์ ในระหว่างที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน ท่านได้มีบทบาทผลงานไว้มาก แม้ในภายหลังที่ท่านพ้นจากเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารบ้านเมืองไปแล้วก็ตาม ท่านก็ได้ให้แนวความคิดและชี้แนะแนวทางและนโยบายด้านต่างประเทศที่ควรจะยึดถือตลอดมา

ผู้ปาฐกถา : นายวงศ์ พลนิกร อดีตเอกอัครราชทูต ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ,
อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
และกระทรวงอุตสาหกรรม
อดีต ส.ส. จังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๕)

๑

ลักษณะของนโยบายต่างประเทศ

๑. เอกราชและความเป็นอิสระ

เฉพาะประเทศที่มีเอกราชอันแท้จริง และนโยบายต่างประเทศเป็นอิสระเท่านั้น จึงจะสามารถดำเนินนโยบายต่างประเทศให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของชาติและประชาชนได้ แต่ก่อนเราจะเห็นประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้และส่วนอื่นๆ ของโลก เป็นจำนวนมากได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศล่าเมืองขึ้นตะวันตก เช่น อินเดีย พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ฯลฯ ประเทศในอินโดจีน คือ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศเมืองขึ้น ประเทศผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศ เพื่อผลประโยชน์ของประเทศผู้ปกครองเป็นสำคัญ แต่ในขณะเดียวกันนั้น ยังมีบางประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นประเทศเอกราชในทางนิตินัย แต่ในทางเป็นจริงหรือพฤตินัยนั้น ประเทศเหล่านั้นตกอยู่ในฐานะประเทศกึ่งเมืองขึ้น คือประเทศเหล่านั้นต้องตกอยู่ภายใต้ข้อผูกมัดและอิทธิพลของประเทศล่าเมืองขึ้น ประเทศไทยในระยะที่ประเทศล่าเมืองขึ้นตะวันตกได้ปกครองประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ ได้ตกอยู่ภายใต้ข้อผูกมัดและอิทธิพลของประเทศล่าเมืองขึ้น ทั้งด้านการเมืองระหว่างประเทศและเศรษฐกิจอยู่เป็นอันมาก ประเทศไทยแม้ว่าจะได้ชื่อว่าเป็นประเทศเอกราช แต่ในทางพฤตินัยประเทศไทยก็ตกอยู่ในสภาพประเทศกึ่งเมืองขึ้นอยู่ไม่น้อย

ในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ และภายหลังสงคราม ประชาชนในบรรดาประเทศเมืองขึ้นทั่วโลกได้ลุกขึ้นต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ซึ่งเป็นเหตุให้บรรดาประเทศล่าเมืองขึ้น ต้องปล่อยประเทศเมืองขึ้นของตนให้เป็นเอกราชในทางนิตินัย แต่ในทางพฤตินัยก็พยายามหน่วงเหนี่ยวการให้เอกราชที่สมบูรณ์ ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ประเทศที่ได้รับเอกราชเหล่านั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลในทางการเมืองระหว่างประเทศ ทางทหาร และทางเศรษฐกิจ เพื่อรักษาสถาบันและผลประโยชน์และรับใช้ สนับสนุน ร่วมมือตาม

นโยบายของประเทศต่อไป และให้ประเทศเหล่านั้นทั้งที่ได้รับเอกราชใหม่และประเทศเอกราชอยู่เดิม ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและปฏิบัติตามก้ำบังคับ คำแนะนำ หรือ คำจูงใจของประเทศมหาอำนาจนั้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเขามากกว่าผลประโยชน์ของประเทศและประชาชนของตน โดยอาศัยรูปแบบและวิธีการต่างๆ รวมทั้งการโฆษณาชวนเชื่อ สงครามจิตวิทยา สนับสนุนและจัดตั้งรัฐบาลเผด็จการขัดขวางการต่อสู้เพื่อเอกราชและประชาธิปไตยของประเทศเหล่านั้น ในที่สุดประเทศเหล่านั้นก็กลายเป็นประเทศอาณานิคมแบบใหม่ ซึ่งประเทศอาณานิคมแบบใหม่เหล่านี้บางประเทศได้ดำเนินนโยบายไปไกลถึงร่วมมือ และยอมทำสงคราม หรือใช้กำลังรุกรานประเทศอื่นตามกุศโลบายของประเทศมหาอำนาจเหล่านั้น แทนที่จะนึกถึงชีวิต ความเดือดร้อน และผลประโยชน์ของประชาชนของตนเป็นสำคัญ

เรื่องเอกราชอันแท้จริง และความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศนี้ จึงเป็นลักษณะสำคัญเบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศ เรื่องนี้ขออัญเชิญพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ในเรื่อง “อย่าแปลก” ซึ่งได้ทรงนิพนธ์ไว้เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๕๗ มาสนับสนุนดังนี้

“เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นควรเตือนสติเพื่อนไทยกันเองไว้เสียสักทีหนึ่งคือ

ข้อ ๑ อย่าลืมนะเราเป็นคนชาติไทย

ข้อ ๒ อย่าลืมนะชาติไทยต้องเป็นไทยจริงๆ จะยอมอยู่ในความครอบงำ หรือ อุปถัมภ์ของชาติอื่นไม่ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะประเสริฐเลิศฟ้าปานใด

ข้อ ๓ อย่าลืมนะคนไทยก็มีสมองคิด จะมอบให้ชนชาติอื่นมาแนะนำให้คิด หรือคิดแทนเราไม่ได้

ข้อ ๔ อย่าลืมนะเมืองไทยเป็นเมืองกำเนิดของเรา บิดามารดา กณญาติ ของเราเป็นไทย เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษามาจากเมืองต่างภาษา เมืองใดใด ก็ดี หรือแม้จะมีการทำมาหากินติดต่อกับชาวต่างชาติต่างภาษาใดใดก็ดี ความภักดีของเราต้องอยู่ในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา และในกรุงสยามมากกว่าแห่งใดใด ถึงเมืองใดจะมีบุญคุณแก่เราสักปานใด ก็ไม่เท่าบุญคุณที่เมืองไทยมีแก่เรา เพราะเป็นบ้านเมืองพ่อแม่ของเรา”

แนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์ เกี่ยวกับเอกราชและความเป็นอิสระ

อย่างที่ทราบกันอยู่แล้วว่าท่านปรีดี พนมยงค์ ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาและการปกครองบ้านเมืองภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งปรากฏในหลัก ๖ ประการ ในข้อแรกของหลัก ๖ ประการ ได้กำหนดว่า “จะรักษาเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในทางการเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคง” ถ้าเพียงอ่านข้อความดังกล่าวนี้ ก็ยังไม่สามารถจะสะท้อนให้เห็นแนวความคิดในเรื่องนี้ของท่านปรีดี พนมยงค์ ชัดแจ้งนัก จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงสภาพที่แท้จริงของประเทศไทยในขณะนั้นหรือก่อนระยะนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับต่างประเทศว่าเป็นอย่างไร

ประเทศไทยในสมัยนั้นตกอยู่ในสภาพประเทศกึ่งเมืองขึ้น ประเทศล่าเมืองขึ้น ทั้งอังกฤษ และฝรั่งเศสได้แผ่ขยายอิทธิพลเข้ายึดเอาดินแดนประเทศต่างๆ เป็นเมืองขึ้น ประเทศไทยก็ถูกบีบบังคับให้ยกดินแดนบางส่วนให้แก่ประเทศทั้งสอง ทั้งตกอยู่ภายใต้ข้อผูกมัดอันไม่ยุติธรรมต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ค่าขาย ทางศาล ในทางพฤตินัยการดำเนินนโยบายต่างประเทศก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศล่าเมืองขึ้นทั้งสองนั้น จากนโยบายหลัก ๖ ประการ ข้อแรกนี้ได้สะท้อนให้เห็นเป้าหมายอันสำคัญที่สุด และเป็นสิ่งแรกที่คณะราษฎรได้ดำเนินการคือ ต้องทำให้ประเทศมีเอกราชอันสมบูรณ์ ไม่ตกอยู่ภายใต้การบีบบังคับโดยข้อตกลงที่ไม่ยุติธรรมและอิทธิพลของต่างประเทศ ทั้งด้านการเมืองและการเศรษฐกิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้และตระหนักเป็นอย่างดีของท่านปรีดี พนมยงค์ เกี่ยวกับสภาพการตกเป็นประเทศกึ่งเมืองขึ้นของประเทศไทยในขณะนั้น และประเทศไทยจะต้องแก้ไขให้หลุดพ้นจากสภาพประเทศกึ่งเมืองขึ้นเช่นนั้น แม้ว่าท่านปรีดี พนมยงค์ จะไม่ได้แสดงออกโดยชัดเจนนักในขณะนั้น ก็ดี

โดยที่ท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นนักนิติศาสตร์ ซึ่งยึดถือความชอบธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย (Rule of Law) เป็นหลัก จึงได้ยึดมั่นแนวทางเจรจาแก้ไขโดย

สันติวิธีกับต่างประเทศเหล่านั้น แทนที่จะใช้กำลังเข้าแก้ไขดังเช่นประเทศอื่นๆ บางประเทศ และในที่สุดเมื่อท่านปรีดี พนมยงค์ ได้เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๔๘๑ ประเทศไทยได้ดำเนินการเจรจากับประเทศมหาอำนาจตะวันตกเหล่านั้น เพื่อแก้ไขให้ประเทศหลุดพ้นจากการถูกบีบบังคับ ข้อพันธะที่ไม่เป็นธรรมและเสมอภาคแก่ประเทศไทย และอิทธิพลของประเทศเหล่านั้น ในที่สุดเพียงระยะเวลาอันสั้นไม่ถึง ๒ ปีที่ท่านปรีดี พนมยงค์ อยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศไทยก็สามารถยกเลิกข้อตกลงหรือสนธิสัญญาอันไม่เป็นธรรมและขาดความเสมอภาคแก่ประเทศไทยเหล่านั้นได้หมดสิ้น โดยได้ทำข้อตกลงหรือสนธิสัญญาใหม่กับมหาประเทศต่างๆ ดังนี้ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ อิตาลี ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ต่อมาเมื่อผมได้ไปรับราชการในกระทรวงการต่างประเทศจึงได้รับทราบจากข้าราชการผู้ใหญ่ในกระทรวงว่า ที่การเจรจาทำสนธิสัญญาใหม่กับประเทศมหาอำนาจเหล่านั้นเป็นผลสำเร็จในระยะเวลาอันสั้นได้ ก็ได้อาศัยความรู้ความสามารถและเอาจริงเอาจังเพื่อประโยชน์ต่อบ้านเมืองของท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นสำคัญด้วย โดยท่านปรีดี พนมยงค์เองต้องมาร่วมลงมือกับข้าราชการผู้รับผิดชอบ แม้ในเวลาจำกัดเป็นเวลานานนมปี

แม้ว่าท่านปรีดี พนมยงค์ จะมีได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องประเทศกึ่งเมืองขึ้น และประเทศเมืองขึ้นแบบใหม่ไว้โดยชัดแจ้งนัก ในระหว่างที่ท่านมีส่วนรับผิดชอบบริหารบ้านเมืองที่ดี แต่ในเวลาต่อมาท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างชัดแจ้งยิ่งขึ้นในหลายโอกาส ปรากฏชัดแจ้งที่สุดก็เห็นจะเป็นบทความเรื่อง “สงครามประสาท” (War of Nerves) กับ “สงครามโดยตัวแทน” (War by Proxy) ที่ท่านได้เขียนขึ้นเพื่อลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกของสมาคมธรรมศาสตร์ แห่งแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ และได้มอบให้ “มดิชนรายวัน” ลงพิมพ์ด้วย สาระสำคัญของบทความนั้นได้ชี้ให้เห็นว่า แม้สงครามโลกครั้งที่ ๒ จะได้ยุติลงแล้วก็ตามแต่โดยทางพฤตินัยนั้น มหาอำนาจของโลกได้แตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย ซึ่งได้ทำการต่อสู้กัน ในทางเศรษฐกิจ การเมืองและสงครามจิตวิทยาที่เรียกว่า “สงครามเย็น”

มหาอำนาจทั้งสองฝ่ายนั้นต่างพยายามแสวงหา และสร้างอิทธิพลเหนือประเทศอื่นรวมทั้งประเทศเล็กๆ ให้เป็นพวกพ้อง สนับสนุนและปฏิบัติเป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายตรงกันข้าม เพื่อผลประโยชน์และสนับสนุนแนวนโยบายของตน ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ เช่น การดึงเข้ามาร่วมเป็นพันธมิตรทางทหาร การสนับสนุนรัฐบาลที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตนรวมทั้งการโค่นล้มขจัดรัฐบาลของต่างประเทศที่ขัดขวาง รวมทั้งการสร้างสนับสนุน “กลุ่มบีบบังคับ” (Pressure Group) เพื่อดำเนินการบีบบังคับให้รัฐบาลปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางของประเทศมหาประเทศนั้น พยายามสร้างความเชื่อถือและศรัทธารวมทั้งความมั่นคง เพื่อให้ประเทศของตนไปร่วมและรับใช้นโยบายของประเทศมหาประเทศ โดยอาศัยการให้ความช่วยเหลือทางด้านทหาร อาวุธงบประมาณ ความช่วยเหลือทางการศึกษา ให้ทุนไปศึกษาและด้านวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อจูงใจให้รัฐบาล ผู้นำและเจ้าหน้าที่ เกิดความเลื่อมใส ถูกครอบงำทางปัญญาและแนวความคิดจากประเทศมหาอำนาจ

การดำเนินการทางโฆษณาชวนเชื่อ สงครามจิตวิทยา เพื่อให้รัฐบาล บุคคลชั้นนำและประชาชนหลงเชื่อ และสนับสนุนปฏิบัติตามนโยบายของประเทศ มหาประเทศ จนในที่สุดประเทศเล็กๆ เหล่านั้นถูกชักจูงให้เข้าไปร่วมกับมหาประเทศในการใช้กำลังทางทหาร มิใช่น้อยที่ประเทศเล็กๆ ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของมหาประเทศถูกยุยง บั่นทอน ก่อเรื่องให้เกิดการขัดแย้งทางกำลังทหารขึ้น โดยมหาประเทศมิได้เข้าร่วมปฏิบัติการรบพุ่งด้วยโดยตรง เพียงสนับสนุนให้อาวุธยุทธภัณฑ์และเงินทองอยู่เบื้องหลัง คือประเทศมหาประเทศใช้ประเทศเล็กๆ ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลทำสงครามแทนตน ซึ่งท่านปรีดี พนมยงค์ เรียกว่า “สงครามโดยตัวแทน” (War by Proxy)

จากการที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ดำเนินการจัดตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้น เพื่อขับไล่ศัตรูผู้ยึดครองประเทศ และให้ประเทศไทยได้กลับคืนมีเอกราชและอิสรภาพดังเดิมนั้น ก็เป็นเครื่องแสดงถึงธาตุแท้และจิตใจของท่านปรีดี พนมยงค์ ที่หวงแหนและพร้อมที่จะต่อสู้เสียสละเพื่อเอกราชและอิสรภาพของบ้านเมือง ซึ่งเรื่องนี้ได้มีผู้นำไปพูดไปเขียนกันทั้งในและนอกประเทศเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว จึงไม่ประสงค์จะเข้าไปในรายละเอียด

๒. นโยบายที่พึงปรารถนาของใคร

หัวข้อการบรรยายคือ “นโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนา” น่าจะได้ตั้งคำถามต่อไปว่า “ที่พึงปรารถนาของใคร” การกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศ ก่อนอื่นจะต้องหาคำตอบข้อนี้ให้ได้ คือนโยบายนั้นเป็นนโยบายที่เป็นประโยชน์ หรือพึงปรารถนาของใคร

ถ้าเราไปถามพวกพ่อค้าอาวุธ เขาก็ต้องเห็นว่าสงครามและความตึงเครียดระหว่างประเทศเป็นที่พึงปรารถนาของเขา เพราะเขาจะสามารถขายอาวุธได้ และการค้าอาวุธเป็นธุรกิจที่มีกำไรดีที่สุด ไม่ต้องคู่อื่นไกลดูในบ้านเมืองเรานี่เอง พอเกิดสงครามไทย-ลาวที่บ้านร่มเกล้าขึ้น พวกพ่อค้าอาวุธก็วิ่งกันพล่านเพื่อเสนอขายอาวุธให้แก่ทางทหาร โดยเสนอราคาสูงขึ้นหลายเท่าตัว พวกพ่อค้าอาวุธพวกนี้ ไม่อยากจะให้สงครามยุติ ผมขอนำเรื่องจริงที่ได้ประสบมาเล่าให้ฟัง เมื่อเร็วๆ นี้ผมได้สอบถามคนที่จังหวัดหนองคาย ซึ่งผมเป็นผู้แทนราษฎร คนคนนี้โดยปกติมีอาชีพหิวสินค้าเล็กๆน้อยๆ ไปขายฝิ่นประเทศลาว ผมได้ถามเขาว่าการทำมาหากินเป็นอย่างไร เขาตอบผมว่าตอนนี้ไม่ดี พอมีรายได้เลี้ยงชีวิตไปวันละ ๖๐-๗๐ บาทเท่านั้น ไม่เหมือนตอนเกิดสงครามไทย-ลาวที่บ้านร่มเกล้า สินค้าที่นำไปขายมีราคาสูงขึ้น ๒-๓ เท่าตัว ตอนนั้นได้กำไรมาก

แต่ถ้าจะถามราษฎรส่วนใหญ่ที่อยู่ตามริมน้ำโขง ที่เขาได้มองเห็นเครื่องบินไอพ่นมิกที่บินลวดเฉวียนอยู่เหนือฝั่งลาว และรถถังปืนใหญ่ที่วิ่งไปมาอยู่ฝั่งตรงกันข้าม ประชาชนเหล่านั้นต่างเป็นห่วงและเกิดความหวาดกลัวหากเกิดการรบพุ่งกันขึ้นในบริเวณนั้น เขาเป็นห่วงไม่เฉพาะแต่จะเกิดการเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของเขา แต่เขาจะต้องอพยพจากบ้านเรือน ละทิ้งการทำมาหากินอันเป็นปกติ ซึ่งจะเกิดความเดือดร้อนทุกข์ยากแก่เขา ราษฎรเหล่านั้นเขาไม่ต้องการให้เกิดสงครามขึ้น และปรารถนาที่จะได้เห็นสงครามไทย-ลาวนี้ยุติลงโดยเร็วที่สุด ฉะนั้นนโยบายต่างประเทศจึงต้องเป็นที่พึงปรารถนาของประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ใช่ผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รวมทั้งผลประโยชน์ในทางการเมือง ให้ตนอยู่ในอำนาจปกครองต่อไป

อย่างมั่นคงหรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นเงินเป็นทอง ผมไม่อยากจะใช้คำว่า “ผลประโยชน์แห่งชาติ” เพราะคำว่า นี้ ฟังดูภูมิฐานและมีความขลัง แต่ขณะนี้ใช้กันจนเลอะจนกลายเป็นคำที่มีความหมายเลื่อนลอยขณะนี้ใครจะทำอะไรทั้งทางดีและทางร้าย หรือแม้แต่ผลประโยชน์ของตัวเอง ก็มักจะอ้าง “เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ” ทั้งนั้น แม้ในกรณีของผู้นำและรัฐบาลของประเทศเล็กๆ ที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศมหาประเทศ และอยู่ในสถานภาพ “สงครามโดยตัวแทน” ตามที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ชี้ให้เห็นไว้ดังกล่าวมาข้างต้น เขาก็ให้คำตอบอย่างเดียวกันคือ “เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ” หากมองลึกๆ แล้วดูจะเป็นผลประโยชน์ที่ตนมีความมั่นใจว่าจะสามารถอยู่ในอำนาจได้ภายใต้การสนับสนุนอ้อมๆ ของมหาประเทศนั้นแหละเป็นสำคัญ

๓. นโยบายต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

เราคงจะเห็นชัดแจ้งอยู่แล้วว่าประเทศที่ทำสงครามกัน เสียชีวิตและทรัพย์สินเหลือคณานับด้วยกันทั้งสองฝ่าย และต่อมาเมื่อสงครามยุติแล้ว ประเทศคู่สงครามนั้นก็กลับกลายเป็นมิตรและร่วมมือกันอีกครั้งหนึ่ง เช่นในกรณีสหรัฐอเมริกากับเยอรมันนีและญี่ปุ่น เพื่อให้มองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศของไทย ขอให้อนองถอยหลังไปดูความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน จะทำให้มองเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น คือ เมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพายุติลง ประเทศไทยก็ได้รื้อฟื้นความสัมพันธ์กับรัฐบาลจีนคณะชาติของท่านนายพลเจียงไคเช็ค ซึ่งเป็นพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา ต่อมารัฐบาลจีนคณะชาติถูกโค่นลงโดยกำลังของฝ่ายจีนคอมมิวนิสต์ และรัฐบาลเจียง ไคเช็ค หนีจากแผ่นดินใหญ่มาตั้งรัฐบาลอยู่ที่เกาะไต้หวัน ซึ่งเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศจีนโดยการช่วยเหลือทางการทหาร การเมือง จากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดยถือว่ารัฐบาลของนายพลเจียง ไคเช็คที่เกาะไต้หวัน ยังเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องของประเทศจีน ไม่ยอมรับรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์

ที่ขึ้นปกครองบนผืนแผ่นดินใหญ่ และในองค์การสหประชาชาติก็ให้ผู้แทนของรัฐบาลจีนจากเกาะไต้หวันยังคงมีที่นั่งต่อไป

ประเทศไทยในขณะนั้นต้องตกอยู่ในสถานะภาพ “สงครามประสาท” และ “สงครามโดยตัวแทน” ตามที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้อธิบายไว้ข้างต้น ประเทศไทยเป็นพันธมิตรทางทหารกับสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ออย่างรุนแรง เริ่มสงครามเย็นและสงครามจิตวิทยา การโฆษณาชวนเชื่อ วาดภาพให้ประชาชนคนไทยได้มองเห็นสาธารณรัฐประชาชนจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่เป็นยักษ์เป็นมารที่จะนำไฟมาเผาวัดเผาและบ้านเมืองไทยให้วอดวาย โฆษณาชวนเชื่อว่าการจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ได้รับความอดอยากอย่างแสนสาหัส ใช้คนลากคันไถเหมือนควาย ผู้คนผอมโซไม่มีอาหารกิน ประเทศไทยไม่ยอมค้าขายติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดสินค้าไทยมาเป็นร้อยๆ ปีทั้งหมด คนไทยที่เดินทางเข้าประเทศจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ เดินทางกลับมาถึงเมืองไทยจะถูกจับเข้าคุก ผู้แทนราษฎรหลายคนเดินทางไปทัศนजरประเทศจีนผืนแผ่นดินใหญ่กลับมา จะถูกคุมขังในข้อหาขบถ ซึ่งชาวบ้านตั้งชื่อให้ว่า “ขบถทัศนजर” ในทางการเมืองระหว่างประเทศ ไทยยังรับรองและถือว่ารัฐบาลจีนของนายพลเจียงไคเช็ค ที่เกาะไต้หวันเป็นรัฐบาลของประเทศจีน จนในที่สุดประเทศไทยได้ส่งกำลังทหารไปร่วมกับสหรัฐอเมริกาทำสงครามกับกำลังของรัฐบาลของจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ และเกาหลีเหนือในสงครามเกาหลี

ท่านปรีดี พนมยงค์ กับเรื่องสงครามโฆษณาชวนเชื่อ

เพื่อจะแสดงให้เห็นถึงว่าสภาพสงครามประสาท สงครามโฆษณาชวนเชื่อและสงครามโดยตัวแทน ซึ่งประเทศไทยเข้าไปมีบทบาทร่วมกับสหรัฐอเมริกาทวีความรุนแรง และด้วยศีลธรรมเพียงใด แม้แต่ท่านปรีดี พนมยงค์ ซึ่งขณะนั้นหลบภัยการเมืองอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนในฐานะผู้ลี้ภัยการเมืองธรรมดาๆ ก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อทำลายเกียรติภูมิของท่านปรีดี พนมยงค์ และทำลายชื่อเสียงของสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ในการประชุมอาเซีย-อัฟริกา ณ เมืองบันดุง ประเทศ

อินโดนีเซีย เมื่อปีค.ศ.๑๙๕๕ วัตถุประสงค์ของการประชุมก็เพื่อแสวงหาความปรองดองในหมู่ประเทศที่ร่วมประชุม แสวงหาสันติภาพและอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข ในที่ประชุม ผู้แทนไทยได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

“การที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ (จีนบนผืนแผ่นดินใหญ่) ประกาศอยู่เสมอในหลักการนี้ (หลักการอยู่ด้วยกันโดยสันติ) ยังสงสัยว่าจะปฏิบัติตามคำแถลงได้หรือไม่ ฉะนั้น ขอดามจินคอมมิวนิสต์ว่าการที่จีนคอมมิวนิสต์จัดตั้งรัฐบาลไทยขึ้นในจีนได้ ซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นสำนักงานใหญ่ของคอมมิวนิสต์เพื่อรุกรานไทย การที่ฝ่ายจีนคอมมิวนิสต์สนับสนุนให้นายปรีดี พนมยงค์ ควบคุมจัดการฝึกคนไทยที่พุดจิ้นและเชื้อชาติไทยในมณฑลยูนนานเพื่อแทรกซึมและก่อกวนประเทศไทย”

ในที่ประชุมสหประชาชาติ ผู้แทนรัฐบาลจีนที่เกาะไต้หวันก็พูดถึงเรื่องที่ไม่เป็นความจริงและบิดเบือน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในสงครามโฆษณาชวนเชื่อนี้เหมือนกัน ตอนแรกๆ ผมเองประจำอยู่ในสำนักงานผู้แทนไทยประจำสหประชาชาติ ในขณะนั้นก็ไม่เข้าใจว่าผู้แทนจีนเขาหมายถึงใคร เพราะเขาเรียกชื่อท่านปรีดี พนมยงค์ ตามภาษาจีนว่า “ปี้หลี่” ต่อมาถึงได้ทราบว่าเขาหมายถึงท่านปรีดี พนมยงค์ ซึ่งความจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ ขณะนี้ก็ได้ทราบกันแล้วว่าเป็นเรื่องเสกสรรปั้นแต่งขึ้นมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนทั้งสิ้น

ความจริงที่เกี่ยวกับท่านปรีดี พนมยงค์ ในระหว่างหลบภัยอยู่เมืองจีนก็มีเพียงว่าท่านปรีดี พนมยงค์ ได้รับความเห็นอกเห็นใจในยามที่ตกทุกข์ได้ยากจากสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยอนุญาตให้ท่านอาศัยอยู่ในประเทศจีนในฐานะผู้ลี้ภัยการเมืองและต่อมาท่านก็ได้ย้ายไปอาศัยอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ในระหว่างที่อาศัยอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นห่วงในสภาวะที่ประเทศไทย ตกอยู่ภายใต้สงครามประสาท สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และในที่สุดร่วมอยู่ในสงครามโดยตัวแทนกับประเทศมหาอำนาจ ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้คำแนะนำมาถึงบรรดาผู้ที่รู้จัก ลูกศิษย์ลูกหาและผู้ที่ได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนท่านเสมอว่า ประเทศไทยควรมีสัมพันธอันดีและค้าขายติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อผลประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนคนไทยเอง

ในที่สุดต่อมาภายหลังจากสถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไป แผนการและ ฤทธิเดชของสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ไม่ประสบผลสำเร็จ ประชาชาติทั้งโลกก็ยอมรับรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีประชากรถึงหนึ่งในสี่ของประชากรทั้งโลก โดยยอมให้ตัวแทนของสาธารณรัฐ ประชาชนจีนเข้ามามีที่นั่งตามสิทธิอันชอบธรรมในองค์การสหประชาชาติและองค์กรที่ เกี่ยวข้อง ภายหลังจากที่มหาประเทศและประเทศเล็กๆ บางประเทศที่ร่วมอยู่ใน สงครามโดยตัวแทน ซึ่งรวมทั้งไทยได้พยายามขัดขวางและต่อต้านมาเป็นเวลายาวนาน ถึง ๒๐-๓๐ ปี ประเทศไทยได้ฟื้นฟูความสัมพันธ์ ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจกับ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งตรงกับแนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ชี้และ แนะนำไว้ตั้งแต่ต้น หวนคิดถึงเรื่องนี้แล้วก็ทำให้เกิดเสียดายระยะเวลาที่เสียไป ๒๐- ๓๐ ปี ซึ่งควรจะได้ออกไปเกิดประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองและประชาชนคนไทย แทนที่ จะตกอยู่ในสภาวะที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้เรียกในบทความนั้นว่า “บัวหัวจิ้งหรีดให้ กัดกัน” หรือ “เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน”

๔. นโยบายต่างประเทศสำคัญที่การปฏิบัติ

นโยบายต่างประเทศสำคัญที่การปฏิบัติ ลำพังคำแถลงนโยบายด้านต่างประเทศ ของรัฐบาลย่อมไม่สามารถที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีตามคำแถลงนโยบายนั้น จะต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามคำแถลงนโยบายนั้น นโยบายหรือสุนทรพจน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แม้ว่าจะได้สรรหา ถ้อยคำที่ไพเราะและมีความหมายลึกซึ้งเพียงใดมาบรรจุไว้ แต่หากไม่มีการปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติแต่ไม่เป็นผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายนั้นแล้ว นโยบายต่างประเทศที่ แถลงไว้ก็ไร้ความหมาย

ทุกรัฐบาลที่ผ่านมาในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศซึ่งได้แถลงเกี่ยวกับ ประเทศเพื่อนบ้านก็ดูจะเหมือนกันหมด คือยึดถือนโยบายเป็นมิตรกับประเทศเพื่อน

บ้าน คงไม่มีรัฐบาลชุดใดที่จะแถลงว่านโยบายเป็นศัตรูกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ในทางที่เป็นจริง หรือในทางปฏิบัตินั้นมักจะสวนทางกับนโยบายที่ได้แถลงนั้น ไม่ว่าประเทศเพื่อนบ้านทางด้านตะวันตกและตะวันออก ประเทศไทยมักจะถูกระบุว่าประเทศเพื่อนบ้านกล่าวหาว่าปฏิบัติหรือยินยอมให้กองกำลังที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลของเขาเข้ามาใช้ดินแดนไทยเป็นที่หลบภัย จัดหาอาวุธและมั่วสุมเพื่อดำเนินการเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นที่สนใจแก่ประเทศเพื่อนบ้านตลอดมา บรรดาทูตไทยที่ประจำอยู่ในประเทศเหล่านั้นมักจะถูกต่อว่าในเรื่องนี้ตลอดมา ทางด้านประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน บางยุคบางสมัยก็ได้ปฏิบัติการทางทหารเพื่อทำการต่อต้านปราบปรามประชาชนในประเทศเหล่านั้น ซึ่งก่อให้เกิดข้อขัดแย้งและเป็นการสวนทางกับนโยบายเป็นเพื่อนบ้านที่ดีที่ได้แถลงไว้ ฉะนั้นนโยบายต่างประเทศจึงต้องดูที่การปฏิบัติสำคัญกว่าถ้อยคำที่แถลง

แม้ว่ากระทรวงการต่างประเทศโดยหน้าที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น แต่ในทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายนั้น จะต้องอาศัยส่วนราชการอื่นๆ อีกหลายส่วน จึงจะสามารถทำให้การปฏิบัติเป็นผลจริงจึงได้ รวมทั้งบุคคลภายนอกและเอกชนก็จะสามารถสนับสนุนและช่วยเหลือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศได้ อย่าได้ยึดมั่นแต่ระบบราชการ ฉะนั้นการประสานงาน ความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติตามนโยบายจึงมีความสำคัญยิ่ง ปัญหาการสร้างบรรยากาศความร่วมมือตามชายแดน ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหาดตามชายแดน เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนสำคัญยิ่งกว่ากระทรวงการต่างประเทศเสียอีก ข้อนี้เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศจะต้องตระหนัก เราได้พบเห็นเสมอที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดำเนินการไม่มีการประสานงานร่วมมือกันและไม่มีเอกภาพ ซึ่งเป็นผลเสียหายต่อนโยบายต่างประเทศส่วนรวม มีบางคนได้พยายามตั้งสูตรตายตัว เช่นสูตรที่ว่าในยามสงบ การเมือง (กระทรวงการต่างประเทศ) จะนำทหาร แต่ในยามสงครามทหารจะนำการเมือง ซึ่งสูตรดังว่านั้นไม่น่าจะเป็นประโยชน์และตรงกับสภาพความเป็นจริงต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศ สูตรที่ถูกต้อควรน่าจะเป็นว่าไม่มีการเดินหน้าเดินหลัง ถ้าจำเป็นจะต้องเดินก็ขอให้จับมือกันให้แน่น แล้วเดินหน้าไปพร้อมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน

๕. ใครเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศ

ได้กล่าวมาตอนต้นแล้วว่า นโยบายต่างประเทศจะต้องสอดคล้องกับความสามารถและผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ การทำความเข้าใจต่อไปว่าใครเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศ จะทำให้เราเข้าใจได้ว่านโยบายต่างประเทศที่กำหนดขึ้นนั้นจะสามารถสอดคล้องกับความต้องการและผลประโยชน์ของประชาชนได้เพียงใด

ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผู้ที่กำหนดนโยบายต่างประเทศและควบคุมให้มีการดำเนินการและปฏิบัติตามนโยบายก็คือประชาชนหรือราษฎรนั่นเอง โดยผ่านทางสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเขาเลือกตั้งมา ในทางปฏิบัติที่เป็นมา รัฐบาลต้องนำนโยบายต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายต่างประเทศเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และขอความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๒๑ ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ ได้กำหนดไว้เพียงให้รัฐบาลนำนโยบายเสนอต่อสภาเท่านั้น ไม่ต้องขอมติเห็นชอบจากสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามาคงมีสิทธิเพียงแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายที่รัฐบาลเสนอเท่านั้น คือในที่สุดก็เป็นไปตามที่รัฐบาลเสนอ

การปฏิบัติเช่นนี้ทำให้อำนาจสภาผู้แทนราษฎรในการควบคุมการกำหนดนโยบายของรัฐบาลลดลง สภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเพียงการตั้งกระทู้และญัตติ สอบถามและซักฟอกในการปฏิบัติและดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น นี่เป็นจุดอ่อนข้อแรกที่จะทำให้นโยบายต่างประเทศที่กำหนดและเสนอต่อสภานั้นไม่สอดคล้องกับความสามารถและผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ เราได้เห็นมาแล้ว ในบางยุคบางสมัย ผู้นำและรัฐบาลได้นำประเทศและประชาชนไปร่วมในการทำสงครามกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยราษฎรมิได้รู้เห็นด้วยเลย และสงครามเช่นนั้นก็ไม่สอดคล้องกับความสามารถและผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ แต่เป็นผลประโยชน์ของมหาประเทศที่เราเข้าไปร่วมอยู่ในสงครามโดยตัวแทน

ในทางที่เป็นจริงตลอดมาสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่ค่อยได้ติดตาม และให้ความสนใจต่อนโยบายและการดำเนินปฏิบัติตามนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลเท่าที่ควร

จริงอยู่แม้ว่าจะมีคณะกรรมการการต่างประเทศของสภาผู้แทนราษฎรเป็นกลไก ในการควบคุม ติดตาม ตลอดจนการเสนอคำแนะนำต่อรัฐบาลในด้านนโยบายต่างประเทศ แต่ก็ยังมีบทบาทอยู่น้อยมาก หรือในบางยุคบางสมัยแทบไม่มีเลย ประชาชนและผู้แทนราษฎรเองไม่น้อยก็ยังมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องลึกซึ้ง ต้องอาศัยภูมิปัญญา ความรู้สูง เฉพาะแต่เจ้าหน้าที่หรือนักการทูตเท่านั้นที่จะเข้าถึงได้ แม้ในขณะที่ประเทศไทยตกอยู่ในสภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนตามที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้พูดถึง จึงไม่ค่อยมีเสียงคัดค้าน วิพากษ์วิจารณ์นโยบายเช่นนั้นของรัฐบาลจากสภาผู้แทนหรือสื่อสารมวลชน ทั้งๆ ที่การดำเนินการตามนโยบายเช่นนั้น ไม่สอดคล้องกับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่

สรุปแล้ว การกำหนดนโยบายต่างประเทศและการดำเนินการปฏิบัติตามนโยบาย ตกอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ถ้าบังเอิญได้รัฐบาลที่มีสายตายาวไกล ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่หลัก ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำทางปัญญา แนวความคิด และผลประโยชน์ (รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่) อันเนื่องมาจากสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ก็นับว่าเป็นโชคดีของคนไทย แต่ถ้าเป็นรัฐบาลที่สายตาสั้น มองถึงประโยชน์ของตนโดยคิดว่าจะทำให้ตนและพรรคพวกอยู่ในอำนาจมั่นคงเท่านั้น ไม่นึกถึงความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนแล้ว ประชาชนก็จะเป็นผู้รับเคราะห์กรรม

อีกประการหนึ่งการยกร่างนโยบายของรัฐบาลที่จะไปแสดงต่อสภานั้น ในทางปฏิบัติจริงๆ ข้าราชการประจำคือปลัดกระทรวง อธิบดีเป็นผู้ยกร่างเสนอรัฐบาล โดยอาศัยวิธีอัตวิสัย คือ อาศัยทัศนะของตัวเอง เอาความรู้สึกแนวความคิดของตนเป็นที่ตั้ง แทนที่จะอาศัยวิภาษวิธีที่เป็นจริง การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการประจำส่วนใหญ่ก็มักจะถือหลักปลอดภัยไว้ก่อน การยกร่างนโยบายก็เช่นกัน จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและแนวทางที่จะขัดแย้งกับรัฐบาลและรัฐมนตรี มิฉะนั้นตนจะลำบาก การยกร่างนโยบายก็มักจะยึดเอานโยบายเดิมและเพิ่มเติมบางข้อเข้าไปบ้าง

เท่านั้น ไม่ได้สอดคล้องกับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

ขณะนี้แนวความคิด การดำเนินการภายใต้สภาวะสงครามจิตวิทยา สงคราม ชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ที่ชักจูง ครอบงำให้เรายอมรับและดำเนินการมาเป็นเวลานานนั้น ควรจะได้รับการผ่อนคลายและสลัดทิ้งไป เพื่อให้หันนโยบายต่างประเทศของเราเป็นอิสระ สมตามคำเตือนสติของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงเตือนไว้ข้อหนึ่งว่า “อย่าลืมว่าชาติไทยต้องเป็นไทยจริงๆ จะยอมอยู่ในความครอบงำหรืออุปถัมภ์ของชาติอื่นไม่ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะประเสริฐเลิศฟ้าปานใด” เพื่อให้หันนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายสอดคล้องกับความปรารถนา และผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่อันแท้จริง

๒

เป้าหมายพื้นฐานของ นโยบายต่างประเทศที่ประชาชนปรารถนา

ที่นี่เรามาพิจารณาว่าอะไรคือเป้าหมายหรือจุดหมายของนโยบายต่างประเทศที่ประชาชนพึงปรารถนา คือ เราจะต้องรู้จุดหมาย หรือเป้าหมายอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่เราจะเดินทางไปสู่ แล้วเราจะได้กำหนดแนวทางที่จะเดินไปสู่เป้าหมายนั้น

ข้อที่ ๑ ไม่ต้องการสงคราม ประชาชนส่วนใหญ่ของทุกประเทศไม่ต้องการสงคราม มองเห็นชัดเจนแล้วว่า สงครามไม่นำผลดีอะไรมาสู่ประชาชน นอกจากจะนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตทรัพย์สินของประชาชน แล้วยังจะนำมาซึ่งความทุกข์ยากมาสู่ประชาชน ความวิกฤติทางเศรษฐกิจ สินค้าขาดแคลน เงินเฟ้อ ผู้ที่มีชีวิตอยู่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ประสบชะตากรรมมาแล้วอย่างไคร่งจำได้ดี นั้นเป็นเพียงสงครามผ่านบ้านเมืองเรา มิได้มีการต่อสู้รบพุ่งในดินแดนเรา ขณะนี้สื่อสารมวลชนสามารถติดต่อถึงกันได้หมดทั้งโลก เราได้เห็นความสูญเสียโหดร้ายของสงครามต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น เช่น สงครามอิรัก-อิหร่าน ซึ่งยืดเยื้อกันมา ๘-๘ ปี แล้วนำมาซึ่งความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สินและสร้างความทุกข์ยากแก่ประชาชนคู่สงครามมากเพียงใด ประชาชนไม่ได้ผลประโยชน์อะไรในสงครามนั้น นอกจากถูกบั่นหัวเหมือนจิ้งหรีดให้กัดกันในสงครามโดยตัวแทนของมหาประเทศ ยิ่งขณะนี้ความร้ายแรงของอาวุธที่จะใช้ประหารกันมีมากขึ้น จึงไม่มีประชาชนคนใดที่จะต้องการสงคราม เว้นแต่ผู้นำรัฐบาล และประชาชนส่วนน้อยที่ได้ผลประโยชน์จากการนำประเทศไปสู่ภายใต้สภาวะสงครามจิตวิทยา และสงครามโดยตัวแทน และถูกรอรับในทางปัญญาจากแนวความคิดของมหาประเทศ

พูดถึงความเสียหายและการล่มจมทางเศรษฐกิจของประเทศหากมีสงคราม ผมต้องขอชมเชยที่ทหารกล้าเปิดเผยตัวเลขจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในกรณีสงครามไทย-ลาวที่บ้านร่มเกล้าว่าประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เดือนสองเดือนและ

ในพื้นที่จำกัด ถ้าเกิดสงครามใหญ่ทั้งประเทศ ค่าใช้จ่ายในการทำสงครามจะเป็นจำนวนมหาศาลเพียงใด จะกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของบ้านเมืองมากน้อยเพียงใด ทุกคนคงพอจะนึกภาพได้ สิ่งที่ประชาชนต้องการ คือ *สันติภาพ* ไม่ใช่ *สงคราม* พูดถึงเรื่องสันติภาพในบ้านเมือง ในระยะหนึ่งที่ประเทศเราใส่เกียร์สงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่ออย่างเต็มที่ ประชาชน นักศึกษา ปัญญาชน ซึ่งเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพ ได้ถูกต่อต้านและปราบปราม โดยถูกกล่าวหาจากผู้ปกครองบ้านเมืองว่าเป็นกบฏ ไม่หวังดีต่อประเทศชาติ ชาวบ้านเรียกว่า “กบฏสันติภาพ”

ฉะนั้นนโยบายต่างประเทศและการดำเนินการปฏิบัตินโยบายต่างประเทศอื่นเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาชน คือ การไม่มีสงครามในประเทศเราเองและประเทศอื่นๆ ไม่สนับสนุนสงครามหรือเตรียมสงคราม ไม่มีการเผชิญหน้ากันทางกำลังทหาร ยึดมั่นในการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ยอมให้ดินแดนของตนต้องตกเป็นฐานกำลังและการปฏิบัติการทางทหารของประเทศอื่น แสวงหาเส้นทางไปสู่สันติภาพและการร่วมมือกันระหว่างประเทศ สิ่งเหล่านี้คือความปรารถนาของประชาชน และเป็นพื้นฐานอันสำคัญของนโยบายและการดำเนินงานด้านต่างประเทศ

ท่านปรีดี พนมยงค์กับสันติภาพ

แนวความคิดเกี่ยวกับสันติภาพและการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีนี้ เป็นสิ่งที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ยึดถือตลอดมา การแก้ปัญหาระหว่างประเทศก็เช่นกัน โดยท่านเป็นนักนิติศาสตร์ ยึดถือความถูกต้อง ความชอบธรรมและการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ภายหลังจากท่านปรีดี พนมยงค์ กลับจากไปเยือนยุโรป สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น เมื่อปี ๒๔๗๘ ท่านได้มองเห็นการเริ่มตั้งเท้าของสงคราม จึงได้ผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยความเป็นกลางขึ้นในปี ๒๔๘๒ เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ก็คือ ประเทศไทยจะรักษาความเป็นกลางหากสงครามเกิดขึ้น ประเทศไทยจะไม่เข้ากับข้างใดข้างหนึ่งในสงคราม

แต่เป็นที่น่าเสียดายเมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพาเกิดขึ้นในเวลาต่อมา รัฐบาลในขณะนั้นได้นำประเทศเข้าข้างญี่ปุ่น ในขณะเดียวกัน ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้เขียนนวนิยายเชิงประวัติศาสตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* ขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ และได้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ขึ้นเป็นภาพยนตร์เสียงภาษาอังกฤษในฟิล์ม นำออกฉายในประเทศและต่างประเทศ เจตนาของท่านปรีดี พนมยงค์ ในการเขียนนวนิยายและทำภาพยนตร์เชิงประวัติศาสตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* ขึ้น มิใช่เพื่อความบันเทิงเริงรมย์ หากเพื่อการสื่อสารทัศนคติอันเกี่ยวกับสันติภาพ โดยเห็นว่า “สันติภาพ” นั้นเป็นของมีคุณค่าและหาได้ยากยิ่ง ซึ่งท่านปรีดี พนมยงค์ ได้เขียนไว้ในคำนำของนวนิยายเรื่องนี้ว่า “นวนิยายเรื่องนี้เขียนขึ้นเพื่ออุทิศให้แก่ สันติภาพ เพราะว่าชัยชนะแห่งสันติภาพนั้นมิได้มีชื่อเสียงบรรลือนามน้อยไปกว่าชัยชนะแห่งสงครามแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับสัจธรรมของพระบรมศาสดาว่า ‘นตฺถิ สหฺติ ปรี สุขํ’” ไม่มีสุขใดเสมอด้วยความสงบ

เมื่อประเทศไทยใช้กำลังเรียกร้องและยึดเอาดินแดนคืนจากฝรั่งเศสในสงครามอินโดจีน ในขณะที่ฝรั่งเศสกำลังพ่ายแพ้ต่อฝ่ายอักษะในสงครามยุโรป ท่านปรีดี พนมยงค์ ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลในการใช้กำลังทหารเข้าแก้ปัญหา โดยฉวยโอกาสในขณะที่ฝรั่งเศสกำลังเพลี่ยงพล้ำเช่นนั้น ควรจะได้อาศัยการเจรจาโดยสันติวิธี นักศึกษา นักเรียนทั่วประเทศ ได้เดินขบวนเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส นักศึกษาของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งท่านเป็นผู้ประสานการ ได้ร่วมเดินขบวนด้วย เมื่อเสร็จจากการเดินขบวนแล้ว ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้อธิบายให้นักศึกษาฟังว่าการที่ประเทศไทยส่งกำลังทหารเข้ายึดเอาดินแดนที่เสียไปคืนจากฝรั่งเศสเช่นนั้น เป็นการไม่สมควรและไม่ถูกต้อง ควรที่ประเทศไทยจะได้หาทางเจรจาด้วยสันติวิธี แทนการก่อสงคราม ท่านปรีดี พนมยงค์ ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลในการนำประเทศเข้าร่วมสงครามกับญี่ปุ่น จึงได้จัดตั้งขบวนการเสรีไทยเพื่อกอบกู้เอกราชของประเทศ ซึ่งเรื่องนี้ได้มีการเขียนบันทึกไว้แล้วมากมายจึงไม่ขอกล่าวถึง

เมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพายุติลง โดยที่ประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตร รัฐบาลในขณะนั้นนำประเทศไทยเข้าร่วมสงครามกับญี่ปุ่น ซึ่งว่าตาม

ความจริงและกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ประเทศไทยย่อมตกอยู่ในฐานะประเทศผู้แพ้สงคราม ท่านปรีดี พนมยงค์ ก็ได้รับแก้ไขสถานการณ์เพื่อไม่ให้ประเทศไทยตกอยู่ในฐานะผู้พ่ายแพ้สงคราม โดยได้ดำเนินการติดต่อเจรจากับฝ่ายพันธมิตรเพื่อให้ประเทศไทยกลับคืนสู่สถานภาพเดิมก่อนประกาศสงคราม ให้บ้านเมืองกลับสู่สันติภาพดังเดิม โดยได้ประกาศให้การประกาศสงครามของไทยต่อฝ่ายพันธมิตรเป็นโมฆะ ประชาชนคนไทยไม่ปรารถนาที่จะทำสงครามกับพันธมิตร ได้ประกาศสันติภาพเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ และดำเนินการแก้ไขให้สถานะสงครามกับฝ่ายพันธมิตรผ่อนคลายลงและหมดไปโดยเร็วที่สุด เพื่อบ้านเมืองและประชาชนคนไทยได้กลับคืนสู่สันติภาพ นับว่าท่านปรีดี พนมยงค์ ได้มีบทบาทสำคัญในการรักษาเอกราชและนำสันติภาพกลับคืนมาสู่ประชาชนคนไทย

ข้อที่ ๒ อยู่ร่วมกันโดยสันติกับประเทศเพื่อนบ้าน ประชาชนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านโดยสงบสุข ไม่เป็นศัตรูรบราฆ่าฟันกัน มีความเข้าใจและร่วมมือกันโดยต่างฝ่ายต่างยึดถือและปฏิบัติตามพื้นฐานโดยการเคารพเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน เคารพสิทธิของแต่ละประเทศที่จะดำรงอยู่โดยปราศจากการแทรกแซงและคุกคามจากภายนอก ไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน ทั้งละเว้นดำเนินการบ่อนทำลายต่อกันไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติบนมูลฐานแห่งความเสมอภาค ละเว้นการคุกคามหรือใช้กำลังต่อกัน และไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ดินแดนของตนเป็นฐานทัพเพื่อแทรกแซง คุกคาม หรือรุกรานประเทศอื่นไม่ว่าในรูปแบบใด ราษฎรมีความสัมพันธ์ผูกพันกันมานาน ปรารถนาที่จะอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุข ทำมาค้าขายและติดต่อกันเป็นปกติ

ในส่วนที่มีความแตกต่างกันในระบอบการปกครองและเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านคือ ลาว เวียดนาม และกัมพูชานั้น ถือเป็นเรื่องภายในของแต่ละประเทศเป็นภาระหน้าที่ของประชาชนของประเทศนั้นๆ จะดูแลกันเอง ไม่ใช่หน้าที่ของประเทศภายนอกจะเข้าไปแทรกแซงในกิจการภายในของประเทศอื่น หากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็เกิดจากพลังของมวลราษฎรแห่งประเทศนั้นเอง ระบบสังคมของมนุษย์

อยู่ภายใต้ “กฎอนิจจัง” คือ มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะเก่าดำเนินไปสู่ความเสื่อมสลาย และสภาวะใหม่ที่กำลังเจริญเติบโต เปลี่ยนจากระบบที่มีการกดขี่เบียดเบียน ไปสู่ระบบที่ปราศจากการกดขี่เบียดเบียนระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ สิ่งในประเทศไทยและประเทศในอินโดจีนทั้งสามจะต้องคิดคือเราจะต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติ ไม่คกอยู่ภายใต้สงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ไม่ยอมให้ถูกปั่นหัวเหมือนจิ้งหรีด หรือเลี่ยมเขากวายเป็นกันหันจากมหาประเทศ โดยอาศัยความแตกต่างกันในระบบการปกครอง เศรษฐกิจและความเชื่อในทางการเมือง ซึ่งเป็นการไม่สอดคล้องกับความปรารถนาของประชาชนที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติ

มีอีกข้อหนึ่งที่น่าจะทำความเข้าใจให้ชัดเจนคือ ภายใต้สงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนที่ประเทศเราเข้าไปรวมอยู่นั้นจะชักจูงให้เราเห็นว่า ในการปฏิบัติการและดำเนินการเช่นนั้นก็เพื่อรักษาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าแบบเสรีประชาธิปไตย การปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยเรามีมากกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว แต่ประชาธิปไตยที่เราปรารถนานั้นก็ล้มลุกคลุกคลานไม่ไปถึงไหน ประชาชนเจ้าของประเทศก็สับสนและมองไม่เห็นว่ประชาธิปไตยนั้นจะนำผลประโยชน์มาสู่ประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งได้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรไปนั้นประการใด เพราะการเลือกตั้งในขณะนี้มีความโน้มที่อาศัยอำนาจเงินตราเป็นเครื่องตัดสินมากกว่าอาศัยคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความเสียสละเพื่อจะเข้าไปรักษาและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนเป็นสำคัญ ก็กลายเป็น “ระบอบธนธิปไตย” คือถือเงินเป็นใหญ่มากขึ้นทุกวัน เราเองน่าจะช่วยกันสร้างระบอบประชาธิปไตยในบ้านเมืองเราให้พัฒนาและสมบูรณ์ขึ้นอย่างจริงจัง เพื่อผลประโยชน์ต่อประชาชนของเรา มากกว่าที่จะไปช่วยเขาสร้างและป้องกันระบอบประชาธิปไตยในประเทศอื่น ซึ่งในที่สุดปรากฏว่าแทนที่จะเป็นการไปช่วยสร้างและป้องกันระบอบประชาธิปไตย แต่กลับเป็นการไปช่วยให้รัฐบาลและผู้นำของประเทศเหล่านั้นอยู่ในอำนาจเผด็จการ และดำเนินการปราบปรามประชาชนของตนที่จะต่อสู้เพื่อความอิสระของประเทศและการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์

ทีนี้มาถึงปัญหาสำคัญที่เราจะต้องพิจารณาในสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันโดยสันติกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดจีนคือ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ในทางภูมิศาสตร์และที่ตั้งของประเทศไทยกับประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชา เราต้องอยู่ด้วยกันไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม ประเทศไทยคนไทยต้องอยู่กับประเทศทั้งสาม ถ้าเป็นบ้านเราอาจจะโยกย้ายหรือถอนกันไปอยู่ที่อื่นได้ แต่นี่เป็นประเทศ เราไม่มีทางอื่นนอกจากจะต้องอยู่ด้วยกันกับประเทศเหล่านั้น ถ้าเช่นนั้นพิจารณาจากสภาพที่เป็นจริง เราจะมีวิธีที่จะเลือกอยู่กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามนั้น ๓ วิธี ดังนี้

วิธีที่ ๑ อยู่ด้วยกันโดยไม่พูดไม่จา ไม่ติดต่อกัน ต่างคนต่างอยู่ ในบ้านเมืองเรามีคนอยู่ไม่น้อย รวมทั้งผู้นำรัฐบาลบางยุคบางสมัยที่มีความคิดเช่นนี้ คือเห็นว่าประเทศเรามีทุกอย่าง ไม่จำเป็นต้องไปอาศัยหรือพึ่งพาประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้น ประเทศเรามีความเจริญพัฒนาดีกว่าประเทศเหล่านั้น เขาต้องอาศัยประเทศของเรา จึงไม่มีความจำเป็นที่ประเทศเราจะต้องไปคบค้าสมาคมกับประเทศทั้งสามนั้นแต่ประการใด ประเทศเรามีอำนาจต่อรองในทางเศรษฐกิจ การเมือง และการทหารสูงกว่า ในที่สุดประเทศเหล่านั้นก็จะต้องยอมตามความปรารถนาของเราอย่างแน่นอน

แต่ในทางที่เป็นจริง โดยที่ประเทศเรากับประเทศเพื่อนบ้านมีอาณาเขตติดต่อกันหรือใกล้เคียงกัน ประชาชนของทั้งสองประเทศเป็นพี่เป็นน้องกัน เลือดเนื้อเชื้อสายอันเดียวกัน เช่น ในกรณีประเทศลาวกับประเทศไทย เขาทำการติดต่อไปมาค้าขายกันตลอดมา การจะห้ามไม่ให้ไปมาค้าขายติดต่อกันก็ไม่สามารถจะบังเกิดผลได้ ข้อเท็จจริงได้ประจักษ์ชัดแจ้งในกรณีที่บางยุคบางสมัยประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายกีดกันทางเศรษฐกิจต่อลาวโดยประกาศปิดชายแดน ห้ามค้าขายติดต่อกับลาว แต่ในทางเป็นจริง ในฐานะที่ผมเป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดชายแดนติดต่อกับลาว ผมกล้ายืนยันได้ว่านโยบายเช่นนั้นไม่ประสบความสำเร็จ เมื่อประชาชนมีการไปมาหาสู่และค้าขายติดต่อกันอยู่เช่นนี้ ก็ย่อมเป็นธรรมดาที่จะเกิดปัญหาขึ้น นอกจากนั้นในฐานะที่เป็นประเทศที่อยู่ใกล้เคียงอาณาเขตติดต่อกัน ย่อมจะมีปัญหาหรือภัยแล้งประการเกิดขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรมตามแนวชายแดน ฯลฯ ถ้าประเทศทั้งสองไม่พูดไม่จากันไม่ติดต่อกัน แล้วจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

อย่าว่าแต่มนุษย์เลยที่จะก่อปัญหาขึ้น แม้แต่ควายตามชายแดนก็ก่อปัญหาขึ้นได้ อยู่ดี ๆ ข้ามใจไปกินหญ้าอยู่ฝั่งลาวเสียแล้ว ก็ต้องมาขอให้ผู้แทนราษฎรไปตามควาย มาให้ และในบางเรื่องหรือบางปัญหาก็เกี่ยวกับผลประโยชน์ของประเทศเราโดยตรง เช่น กรณีที่ประเทศลาวและเวียดนามเขาปิดน่านฟ้าไม่ยอมให้เครื่องบินทุกเครื่องที่บิน จากหรือจะมาถึงกรุงเทพฯ บินผ่านน่านฟ้าของเขาตามเส้นทางสาย เอ.วัน เมื่อ ๑๐ กว่าปีมาแล้ว ซึ่งเป็นผลให้เครื่องบินทุกเครื่องที่บินผ่านหรือจะมาถึงกรุงเทพฯ เพื่อ ไปหรือมาจากฮ่องกง ญี่ปุ่น ต้องบินอ้อมตามอ่าวไทย เพื่อจะใช้น่านฟ้าทะเลหลวง แทนที่จะบินตัดตรงผ่านน่านฟ้าของประเทศลาวและเวียดนาม ถ้าจีนปล่อยให้เป็นอย่าง นั้นต่อไป ย่อมกระทบกระเทือนต่อการเป็นศูนย์กลางการบินของกรุงเทพฯ ซึ่งในที่สุด ศูนย์สายการบินของภูมิภาคนี้อาจจะต้องย้ายไปสู่ประเทศอื่นที่ใกล้เคียง ที่เขามีความ พยายามและปรารถนาเช่นนั้นอยู่แล้ว ซึ่งจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจของบ้านเมืองเราอย่างมาก เราจึงจำเป็นต้องพูดจากับลาวและเวียดนาม ในที่สุดก็ตกลงกันได้ ทำให้เครื่องบินต่างๆ ที่มาใช้สนามบินดอนเมือง บินผ่านน่านฟ้า ลาวและเวียดนามได้จนถึงทุกวันนี้

สรุปแล้วคือ วิธีที่จะอยู่กับประเทศเพื่อนบ้านโดยวิธีแรก หมายถึงอยู่ด้วยกัน โดยไม่พูดไม่จา กัน ไม่ติดต่อกัน ในสภาพที่เป็นจริงย่อมไม่สามารถที่จะเป็นไปได้ และ ก่อความเสียหายแก่ชาติบ้านเมืองของเรา เช่นในกรณีเรื่องการบินผ่านประเทศเพื่อน บ้านดังที่ยกมาเป็นตัวอย่างกล่าวถึงข้างต้น

วิธีที่ ๒ อยู่ด้วยกันโดยการเผชิญหน้ากัน ถือป็นใส่กัน อันนี้ผมว่าสงคราม ไทย-ลาว ที่บ้านร่มเกล้าเมื่อปลายปี พ.ศ.๒๕๓๐ และต้นปี พ.ศ.๒๕๓๑ ได้ทำให้คน ไทยเราหูดาสว่างขึ้นมาก และมองเห็นว่าเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความเสียหายต่อชาติ บ้านเมืองทั้งทางเศรษฐกิจ การสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และนำความทุกข์ยากมาสู่ ประชาชน รวมทั้งเป็นการนำชาติบ้านเมืองไปเสี่ยงในด้านความมั่นคง สงครามปัจจุบัน ไม่มีใครชนะมีแต่แพ้สงครามทั้งสองฝ่าย วิธีนี้ไม่สอดคล้องกับความปรารถนาและ ผลประโยชน์ของประชาชนคนไทย

วิธีที่ ๓ เหลืออยู่หนทางเดียวเท่านั้น คือ ต้องอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านโดยสันติ และทั้งสองฝ่ายจะต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยกัน ผมใช้คำว่าเรียนรู้ คือ ทั้งสองฝ่ายจะต้องปรับปรุงตัวเองเพื่ออยู่ร่วมกันโดยสันติบนมูลฐานและแนวปฏิบัติ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งรัฐบาลบางยุคบางสมัยได้เคยกำหนดเป็นหลักการและแนวทางไว้แล้ว แต่ต่อมามิได้ปฏิบัติให้เป็นผลจริงจังและละเลยที่จะปฏิบัติเช่นนั้น

บทบาทของ ท่านปรีดี พนมยงค์ เกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพของประเทศในอินโดจีน

ในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะยุติลง ปรากฏว่าได้มีการเคลื่อนไหวของบรรดาผู้นำทางการเมืองและประชาชนที่รักความเป็นเอกราชและอิสรภาพ ในบรรดาประเทศเมืองขึ้นในเอเชียและที่อื่นทั่วโลก เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพหลุดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นของบรรดาประเทศล่าเมืองขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทุกประเทศเป็นเมืองขึ้นนอกจากประเทศไทย ได้มีการเคลื่อนไหวเพื่อความเป็นเอกราชและอิสรภาพหลุดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นเช่นเดียวกัน ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ติดตามอย่างใกล้ชิดและสนับสนุนการเคลื่อนไหวนั้นตลอดมา โดยการติดต่อเป็นส่วนตัวกับผู้นำทางการเมืองของประเทศเมืองขึ้นเหล่านั้น และส่งผู้แทนไปร่วมประชุมเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่จัดขึ้น และผู้นำทางการเมืองของประเทศเมืองขึ้นเหล่านั้นต่างก็มองเห็นคุณค่าของประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเอกราชประเทศเดียวในภูมิภาคแถบนี้ และมองเห็นความสำคัญของตัวท่านปรีดี พนมยงค์ เองที่จะช่วยในการต่อสู้ให้ได้มาซึ่งเอกราชและอิสรภาพในภูมิภาคนี้

การประชุมเคลื่อนไหวของผู้นำทางการเมืองได้มีขึ้นหลายแห่งในรูปแบบและภายใต้ชื่อแตกต่างกัน เช่น ปี ค.ศ. ๑๙๔๖ อูองซาน ผู้นำทางการเมืองพม่าเสนอให้มีการประชุมระหว่างประเทศในเอเชีย เพื่อพิจารณาหาทางดำเนินการให้บรรดาประเทศเมืองขึ้นในเอเชียได้บรรลุถึงอิสรภาพโดยเร็วที่สุด ต่อมาผู้นำทางการเมืองอินโดนีเซีย Soetan Sjahrir ได้เสนอให้กลุ่มประเทศในเอเชียรวมกลุ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้บรรดาประเทศในภูมิภาคนี้ตกไปร่วมอยู่ในการขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจ ในปี

ค.ศ. ๑๙๔๗ บัณฑิตเนรูห์ ผู้นำทางการเมืองของอินเดียได้จัดให้มีการประชุมระหว่างประเทศในเอเชียขึ้นที่กรุงนิวเดลี และต่อมาก็มีการประชุมพบปะระหว่างผู้นำทางการเมืองของประเทศเมืองขึ้นในภูมิภาคนี้หลายครั้ง วัตถุประสงค์สำคัญของการประชุมและการเคลื่อนไหวก็คือ ผนึกกำลังกันเพื่อต่อสู้ให้ได้มาซึ่งเอกราช และอิสรภาพ หลุดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นนั่นเอง

ในประเทศไทยราววันที่ ๒๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้สนับสนุนให้มีการประชุมขึ้นที่กรุงเทพฯ ได้มีผู้นำทางการเมืองในภูมิภาคนี้ เช่น ลาว เวียดนาม กัมพูชา และอินโดนีเซีย ฯลฯ มาร่วมประชุม และเมื่อเสร็จการประชุมแล้วก็ได้ออกปฏิญญากรุงเทพฯ ๑๙๔๗ สารสำคัญของการตกลงกันก็คือจะผนึกกำลังกันเพื่อต่อสู้กับการกลับคืนมาของประเทศล่าเมืองขึ้น และต่อมาเมื่อเดือนกันยายนปีเดียวกัน ผู้นำทางการเมืองของประเทศเหล่านั้นก็ได้มาประชุมที่กรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่ง และได้ประกาศก่อตั้งสันนิบาตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia League) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะร่วมมือประสานงานและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ โดยยืนยันถึงหลักการแอดแลนติกและกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งจะนำไปสู่สันติภาพในภูมิภาคนี้ สันนิบาตมีคำขวัญว่า “Unity in Southeast Asia” ซึ่งวัตถุประสงค์อันแท้จริงก็คือ การผนึกกำลังกันเพื่อต่อต้านการกลับคืนมาของลัทธิอาณานิคม

นับว่าเป็นครั้งแรกของการพยายามรวมกลุ่มของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าไปมีบทบาทอยู่ด้วย แต่เป็นที่น่าเสียดายเนื่องจากต่อมาอีกเป็นเวลาเพียงเล็กน้อย ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขึ้นในประเทศไทย เกิดรัฐประหารขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ผู้ขึ้นมาปกครองบ้านเมืองโดยรัฐประหารในครั้งนั้น ได้เอารื่องการก่อตั้งสันนิบาตนี้เป็นเครื่องทำลายล้างท่านปรีดี พนมยงค์ และผู้สนับสนุน โดยเสกสรรค์ปั้นเรื่องกล่าวหาว่าแผนการก่อตั้งสันนิบาตนี้เป็นแผนการที่จะนำประเทศไปสู่การปกครองแบบสาธารณรัฐ ปี พ.ศ. ๒๔๙๐ นับว่าเป็นจุดดั่งดันที่ประเทศไทยเราเริ่มตกไปอยู่ภายใต้สงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนของมหาประเทศ นอกเหนือจากเป็นการทำลาย และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตยของบ้านเมืองเราในเวลาต่อมาเป็นเวลานาน และยังกระทำ
ให้เรื่องราวและอุดมการณ์ของสันนิบาตต้องลึกลง

แม้ในการประชุมกรรมการใกล้เคียงระหว่างฝรั่งเศสกับไทย ณ กรุงวอชิงตัน
ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๔๗ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการคืน
ดินแดนที่ประเทศไทยได้มาจากประเทศอินโดจีนของฝรั่งเศสระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา ผู้แทนฝรั่งเศสได้เสนอตั้งสหภาพเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Pan Southeast
Asia Union) ขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้ยอมรับตามข้อเสนอของฝรั่งเศส แต่ได้เสนอ
เงื่อนไขว่าในการเสนอตั้งสหภาพนั้น จะต้องให้ประเทศกัมพูชาและลาว เข้าเป็น
สมาชิกในฐานะรัฐเอกราชอยู่ด้วย เท่ากับเสนอให้ฝรั่งเศสให้อิสระภาพแก่ประเทศกัมพูชา
และลาว เพราะทราบดีว่าฝรั่งเศสยังไม่พร้อมให้อิสรภาพแก่ทั้งสองประเทศ ในที่สุด
ฝรั่งเศสไม่สามารถจะรับข้อเสนอของไทยได้ จากเรื่องนี้เป็นการแสดงถึงแนวความคิด
และความพยายามของท่านปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการปกครองบ้าน
เมืองในขณะนั้น ในการสนับสนุนให้ประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นเมืองขึ้นได้รับเอกราชและ
อิสรภาพ ผมเองได้เคยรับฟังคำอธิบายจากท่านปรีดี พนมยงค์ ว่าในอนาคตหาก
ประเทศเมืองขึ้นได้อิสรภาพและอิสรภาพและรวมผนึกกำลังกันก็จะสามารถทำให้ประเทศ
ไทยและประเทศเหล่านั้นสามารถกำหนดชะตากรรมของตนได้โดยอิสระ หลุดพ้นจาก
การตกอยู่ภายใต้อิทธิพลการบีบบังคับและชักจูงทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และการ
ทหารจากมหาประเทศดังเช่นในอดีต

นอกจากนั้นในด้านการต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพของประเทศเมืองขึ้น
ทั้งสามในอินโดจีน คือ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้ความสนใจ
สนใจสนับสนุนและช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อขบวนการต่อสู้เพื่อเอกราช
และอิสรภาพในประเทศทั้งสามมาตั้งแต่ตอนต้น ร่วมกับผู้นำทางการเมืองบางคน และ
ประชาชนในภาคอีสานที่สนับสนุนขบวนการกอบกู้เอกราชและอิสรภาพนั้น ด้วย
เหตุนี้บรรดาผู้นำทางการเมืองและประชาชนในประเทศอินโดจีนทั้งสามจึงยกย่องและ
นับถือท่านปรีดี พนมยงค์ และครอบครัวมากมาจนถึงขณะนี้ ผู้นำของประเทศ
เหล่านั้นภายหลังจากได้กอบกู้เอกราชและอิสรภาพเสร็จแล้วได้กล่าวเปิดเผยให้

ประชาชนของเขาและคนไทยที่ได้พบปะทราบอยู่เสมอว่า “ในการกอบกู้เอกราช และ อิสรภาพของประเทศของเขานั้น คนไทยมีความเห็นอกเห็นใจสนับสนุนและ ช่วยเหลือ ซึ่งเขาจะไม่วันลืมเลย” คนไทยที่เขากล่าวถึงนั้นย่อมหมายความว่า ท่านปรีดี พนมยงค์ และผู้นำทางการเมืองในภาคอีสานและประชาชนคนไทย ซึ่งได้มี ความเห็นอกเห็นใจสนับสนุนและช่วยเหลือต่อการดำเนินการกอบกู้เอกราชของเขา

ข้อที่ ๓ นโยบายอิสระ ในตอนต้นได้อัญเชิญพระราชนิพนธ์ของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ที่ได้ทรงเตือนสติคนไทยให้ระมัดระวังอย่าเผลอ เพื่อ ป้องกันมิให้บ้านเมืองเรตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและถูกครอบงำจากต่างชาติมหาประเทศ ซึ่งคำเตือนสตินั้นยังคงใช้ได้และเหมาะสมที่จะยึดถือเป็นแนวทางและนโยบายด้านต่างประเทศ

ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้ความกระจ่างเพิ่มขึ้นอีกถึงการเปลี่ยนแปลงของความ สัมพันธระหว่างประเทศ ซึ่งเกิดการขัดแย้งกันระหว่างมหาประเทศทั้งสองฝ่าย เป็น ผลทำให้ประเทศเล็ก ๆ ต่างตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและการครอบงำของมหาประเทศตก อยู่ภายใต้สภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ประเทศเราก็ไม่พ้นจากสภาวะเช่นนั้น ครอบงำโดยประเทศต่าง ๆ ตกอยู่ภายใต้สภาวะ เช่นนั้น การดำเนินนโยบายต่างประเทศก็ไม่เป็นอิสระและสอดคล้องกับความปรารถนา และผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ แต่เป็นการสอดคล้องและเอื้ออำนวยประโยชน์ ต่อมหาประเทศที่มีอิทธิพลเหนือกว่า

การดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นอิสระ คือไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและถูก ครอบงำจากต่างประเทศ การยืนอยู่บนขาของตัวเองจึงเป็นที่ปรารถนาของประชาชน คือเป็นอิสระทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นอิสระหลุดพ้นจากการถูกครอบงำทาง ปัญญา ความคิดจากต่างชาติ รักษาผลประโยชน์ของประชาชนคนไทยเป็นสำคัญ การ ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศไม่มีอะไรผูกพันอยู่กับประเทศหนึ่งประเทศใด และ ความช่วยเหลือนั้นต้องไม่มีพันธะ ความร่วมมือกันกับต่างประเทศก็อยู่บนมูลฐานของ ความเสมอภาค ยุติธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่ใช่ในนโยบายที่ท่านปรีดี พนมยงค์ เรียกว่า “นโยบายภิกษาจาร” ทำให้ชาติไทยเสียศักดิ์ศรีในสายตาของชาวโลก

ในปัจจุบันนี้ การทำสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ได้ลดบทบาทและผ่อนคลายลง เนื่องจากถูกต่อต้านจากประเทศต่างๆ และประชาชนผู้ใฝ่สันติภาพในโลก ซึ่งกำลังแสวงหาความปรองดอง ความร่วมมือกันระหว่างประเทศ เพื่อก่อให้เกิดสันติภาพมากขึ้น มหาประเทศที่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายก็กำลังเดินตามแนวทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลกปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดีแนวความคิด ทศนคติ และความเคยชินที่ตกอยู่ภายใต้สภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ในหมู่ผู้นำรัฐบาล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและประชาชนบางหมู่ ยังมีได้สลายไปหมดสิ้น จึงจำเป็นที่ประชาชนผู้ใฝ่สันติภาพจะต้องพยายามดำเนินการต่อไปเพื่อให้ประเทศเราหลุดพ้นจากการตกอยู่ในสภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน ซึ่งประเทศเราได้เข้าไปมีส่วนร่วมมาเป็นเวลานานให้หมดสิ้นไป ประเทศเราจะได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นอิสระ และสอดคล้องกับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนอันแท้จริง

บางคนอาจจะคิดว่า การดำเนินการเช่นนั้นเท่ากับเป็นการปฏิบัติกับมหาประเทศที่ประเทศเราเข้าไปร่วมในสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน เจตนาของเราก็คือเป็นเช่นนั้นไม่ เรายังคงต้องการมีความสัมพันธ์อันดี ความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้า และความช่วยเหลือจากทุกประเทศและทุกฝ่าย สิ่งที่เราต้องการคือเราไม่ปรารถนาจะถูกชักจูง ชักนำไปตกไปอยู่ภายใต้สภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เราต้องการเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ เพื่อสอดคล้องกับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนชาวไทย

ข้อที่ ๔ ร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในโลกปัจจุบันนี้ ทางด้านเศรษฐกิจการค้า และการพัฒนาประเทศ ทุกประเทศจะต้องอาศัยพึ่งพาและร่วมมือกันกับประเทศอื่น ประเทศเราก็เช่นกันจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนวิชาความรู้เทคโนโลยีฯ ฯลฯ กับต่างประเทศ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างกันในระบอบการปกครอง การเมืองและเศรษฐกิจ

ฉะนั้นนโยบายต่างประเทศที่พึงปรารถนาของประชาชนประการหนึ่งก็คือ มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าขายติดต่อกับต่างประเทศ โดยมูลฐานผลประโยชน์ร่วมกัน และความเสมอภาคยุติธรรมกับทุกประเทศ โดยไม่คำนึงถึงข้อแตกต่างในระบอบการปกครอง การเมืองและเศรษฐกิจ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ประเทศเราซึ่งตกอยู่สภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนร่วมกับมหาประเทศ ได้ดำเนินการสวนทางกับแนวทางความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชน ดังในบางยุคบางสมัย เช่น ไม่ค้าขายและติดต่อกับประเทศบางประเทศที่มหาประเทศที่เราร่วมอยู่เป็นปฏิปักษ์ เช่นในกรณีของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดของไทยมาแต่สมัยโบราณ ในสมัยหนึ่งเราก็ประกาศระงับการค้าติดต่อกับจีน เพื่อให้เป็นไปตามพันธะของสหรัฐอเมริกาที่กำหนดไว้ว่าประเทศต่างๆ ที่รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา จะต้องระงับการค้าขายสินค้ายุทธปัจจัยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสินค้าของไทยที่ส่งออก ตกอยู่ในบัญชียุทธปัจจัยของอเมริกาทั้งนั้น ประเทศไทยไม่สามารถส่งสินค้า เช่น ข้าว ยางแผ่น น้ำตาลทราย แร่ดีบุกฯ ไปขายให้สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ ในขณะที่มหาอำนาจตะวันตกบางประเทศเขาส่งมอบรถทุกและยานพาหนะไปขายให้สาธารณรัฐประชาชนจีนได้

การดำเนินนโยบายเช่นนั้นไม่เฉพาะแต่การแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนเท่านั้น แต่เป็นการทำให้เสียผลประโยชน์ต่อประเทศไทยและคนไทย ในทางที่เป็นจริงประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เขาก็ไม่เดือดร้อน คงซื้อสินค้าไทยได้เป็นปกติ โดยผ่านคนกลาง เช่น ฮองกง สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ซึ่งได้กำไรไปส่วนหนึ่งแทนที่จะตกเป็นของคนไทย และการที่ประเทศไทยซึ่งมีพลเมือง ๔๐ ล้านกว่าคน เมื่อ ๔๐ กว่าปีมาแล้วดำเนินนโยบายเป็นปฏิปักษ์กับจีน ซึ่งมีพลเมืองรวม ๑,๐๐๐ ล้านคนนั้น จะเป็นนโยบายที่ถูกต้องเพียงใด วิธีที่จะใช้ความกดดันทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศกับประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชาในเวลาต่อมา โดยการระงับการค้าขายกับประเทศเหล่านั้นโดยเชื่อว่าจะทำให้ประเทศเหล่านั้นอ่อนเปลี้ยลงและยอมจำนนในที่สุดนั้นก็เข้าทำนองเดียวกัน ซึ่งในทางเป็นจริงไม่มีผลประการใด นอกจากสร้างความบาดหมางและขัดแย้งกันขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจะปรับปรุงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ข้อ ๕ สร้างความมั่นคง สิ่งที่ประชาชนปรารถนาอีกประการหนึ่งก็คือ การกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศนั้นจะต้องก่อให้เกิดความมั่นคงแก่บ้านเมืองและประชาชน คือสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในภาวะได้มีชีวิตรอยู่โดยสันติสงบสุข คือไม่หวาดหวั่นต่อการคุกคามและการรุกรานจากภายนอก ซึ่งแน่นอน ถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของกำลังทหารและประชาชนในการป้องกันประเทศชาติ แต่จะต้องเข้าใจในขณะเดียวกันด้วยว่าความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดี และการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านโดยสันติย่อมเป็นทางหนึ่งที่น่ามาซึ่งความมั่นคงของบ้านเมืองและประชาชน นโยบายที่ใช้กำลังทางทหารเข้าแก้ปัญหาประเทศเพื่อนบ้านมีแต่จะสร้างความขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน และในที่สุดนำไปสู่สงครามทำลายล้างกัน ซึ่งจะกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของบ้านเมืองและประชาชนในที่สุด การดำเนินนโยบายต่างประเทศจะต้องคำนึงถึงข้อนี้ และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันที่กำลังแสวงหาสันติภาพ ความปรองดอง ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓

ความพยายามเกี่ยวกับ

การปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศอินโดจีน

ในตอนต้นได้อธิบายให้มองเห็นแล้วว่าในฐานะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดตลอดมาระหว่างประเทศไทยกับประเทศในอินโดจีนทั้งสาม คือ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ไม่มีทางอื่น ประเทศไทยและประเทศทั้งสามในอินโดจีนจะต้องอยู่ร่วมกัน แม้ว่าประเทศเหล่านั้นจะมีระบอบการปกครอง การเมือง และเศรษฐกิจแตกต่างกับประเทศไทย คืออยู่ร่วมกันโดยสันติไม่รบราฆ่าฟันกัน แสวงหาหนทางสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจ และการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี เพื่อที่จะช่วยให้เรามองเห็นแนวทางที่จะบรรลุความปรารถนาดังกล่าว รวมทั้งหนทางที่จะแก้ปัญหา จึงจำเป็นที่เราจะต้องรู้ภูมิหลังของเรื่องเดิมที่เป็นมาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศทั้งสามบ้างดังนี้

ในระหว่างสงครามอินโดจีน ประเทศไทยซึ่งอยู่ในสภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อและสงครามโดยตัวแทนร่วมกับสหรัฐอเมริกา ได้ปฏิบัติการเป็นปฏิปักษ์ต่อขบวนการประชาชนปฏิวัติในทั้ง ๓ ประเทศ ซึ่งต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสระ โดยส่งกำลังทหารไปปฏิบัติการในประเทศในอินโดจีน และยอมให้สหรัฐอเมริกาใช้ฐานทัพอากาศ ฐานทัพบกและฐานทัพเรือในประเทศไทย เพื่อปฏิบัติการสงครามปราบปรามขบวนการประชาชนปฏิวัติเป็นเวลานาน ในที่สุดสงครามอินโดจีนได้ยุติลงเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยฝ่ายขบวนการประชาชนปฏิวัติเป็นผู้มีชัย และได้เข้ามามีจัดตั้งรัฐบาลและปกครองประเทศทั้งสาม คือเป็นรัฐบาลของประเทศลาว เวียดนามและกัมพูชาในปัจจุบัน ผลของสงครามมีความรุนแรงและเกิดการสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนใน ๓ ประเทศ และต่อทหารของสหรัฐอเมริกาเองมากเพียงใดได้เป็นที่ประจักษ์ต่อชาวโลกอยู่แล้ว นับว่าเป็นสงครามที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมที่สุดครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ เป็นสงครามที่มหาประเทศผู้นำของโลกได้ใช้แสนยานุภาพทั้งกำลัง

อาวุธอันร้ายแรง และกำลังทหารจำนวนมาก เข้าทำลายปราบปรามประชาชนของประเทศเมืองขึ้นซึ่งต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพของเขา ในที่สุดชัยชนะเป็นของฝ่ายประชาชนผู้ต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพของตนในประเทศทั้งสามนั้น

ที่นี้มาพิจารณาถึง เหตุผลที่สหรัฐอเมริกาส่งกำลังทหารมาทำสงครามรุกราน เช่นฆ่าประชาชนในอินโดจีนว่ามีความชอบธรรมเพียงใด ดังที่ทราบแล้วว่าภายหลังจากกำลังทหารของฝรั่งเศสในอินโดจีนได้พ่ายแพ้แก่กองกำลังขบวนการประชาชนปฏิวัติทางสหรัฐอเมริกาได้ทุ่มเทกำลังทางทหารเข้าไปปราบปรามกำลังขบวนการประชาชนปฏิวัติแทนฝรั่งเศส ประชาชนชาวโลกที่มีใจเป็นธรรม ไม่สามารถเข้าใจได้ถึงเหตุผลในการที่สหรัฐอเมริกาส่งกำลังทหารเข้าไปทำสงครามอินโดจีน นอกจากว่าเป็นการใช้อำนาจเป็นธรรม ใช้กำลังแสนยานุภาพทางทหารรุกรานประเทศที่เล็กกว่า ด้วยกำลังกว่า แม้แต่คนอเมริกาส่วนใหญ่ก็ไม่ทราบว่าประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชานั้นอยู่ที่ไหน มีเหตุผลจำเป็นอย่างไร ที่ส่งลูกหลานเขาไปทำสงครามและเสียชีวิตเพื่ออะไรจึงได้มีการต่อต้านสงครามเวียดนามมากขึ้นในสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆ

สำหรับประเทศไทยซึ่งร่วมกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามเช่นฆ่าประชาชนคนลาว คนเวียดนามและคนกัมพูชา ประชาชนของประเทศเหล่านั้นเขาก็ไม่เข้าใจว่าทำไมประเทศไทยจึงปฏิบัติการเป็นปฏิปักษ์ต่อเขาทั้งๆ ที่ฝ่ายเขาไม่เคยปฏิบัติการเป็นปฏิปักษ์เช่นฆ่าประชาชนคนไทยเลย เขาบอกว่าแม้แต่ปืนนัดเดียวก็ไม่เคยได้ยิงมายังดินแดนไทย ที่เขาปฏิบัติการต่อสู้โดยกำลังอาวุธเพื่อขับไล่รัฐบาลหุ่นที่ร่วมมือและรับใช้มหาประเทศและกดขี่รอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น ควรจะเป็นเรื่องของประชาชนของประเทศทั้งสามเอง ต่างประเทศไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปแทรกแซงในกิจการภายในของเขา ซึ่งตรงกับหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ

สหรัฐอเมริกาได้อาศัยสงครามโฆษณาชวนเชื่อเพื่อให้ชาวโลกได้เชื่อว่าที่สหรัฐอเมริกาคงต้องทำสงครามเช่นฆ่าประชาชนในอินโดจีนนั้น ก็เพื่อปกป้องรักษาระบอบประชาธิปไตย หรือที่เรียกว่าระบอบประชาธิปไตยเสรี ซึ่งกำลังจะถูกปีศาจ “คอมมิวนิสต์” ที่ปลุกปั่นขึ้นมา เข้ามาทำลายล้างระบอบประชาธิปไตยเสรี ซึ่งในทางที่เป็นจริง

รัฐบาลของประเทศทั้งสามในอินโดจีน ที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปอุ้มชูและช่วยเหลือ ทุก รัฐบาลเป็นรัฐบาลเผด็จการกดขี่ประชาชน รวมมือกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงคราม จิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทน เพื่อรับใช้และสนอง นโยบายของสหรัฐอเมริกา ในที่สุดรัฐบาลเผด็จการและกดขี่ประชาชนเหล่านั้น แม้ว่าจะได้รับการช่วยเหลืออุ้มชูทางกำลังทหารและกำลังเงินจากสหรัฐอเมริกามากมายเพียงใด ก็ไม่สามารถที่จะรักษาอำนาจการปกครองเผด็จการของตนไว้ได้ ในที่สุดสหรัฐอเมริกา จำต้องถอนทหารอย่างระส่ำระสาย ออกจากประเทศอินโดจีน คือแพ้สงครามใน อินโดจีน โดยได้ทิ้งอาวุธยุทธโปกรณ์เป็นจำนวนมากที่ขนย้ายออกไม่ทันในเวียดนาม ทั้งให้ประเทศไทยซึ่งเข้าร่วมในสงครามอินโดจีนกับสหรัฐอเมริกาดำเนินการเผชิญหน้ากับ ชะตากรรมที่จะเกิดขึ้นจากสงครามต่อไปโดยลำพัง

ที่ลำดับเหตุการณ์สงครามอินโดจีนมาให้ทราบก็เพื่อจะได้เข้าใจว่าเรื่องเดิมเป็นมา อย่างไร และประเทศไทยจะดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาความสัมพันธ์กับลาว เวียดนาม และกัมพูชาอย่างไร เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับประเทศทั้งสาม และแก้ปัญหาที่เกิดจากการที่ สหรัฐอเมริกาและประเทศเราได้เข้าไปทำสงครามในประเทศทั้งสามเป็นเวลานาน และได้สร้างความเสียหายแก่ชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนมากมาย และเป็นธรรมคาย่อม ก่อให้เกิดความเจ็บแค้นของรัฐบาลและประชาชนของประเทศเหล่านั้น

เมื่อสงครามอินโดจีนยุติลง ได้มีผู้นำทางการเมืองและประชาชนคนไทยไม่น้อย ที่กังวลและเป็นห่วงถึงผลที่จะเกิดขึ้น และกระทบกระเทือนกับประเทศไทย คน ภายนอกบางคนรวมทั้งสหรัฐอเมริกาคาดว่าจะเข้าทฤษฎีโดมิโน คือ เมื่อประเทศใน อินโดจีนทั้งสามล้มจะมีผลทำให้ประเทศไทยพลอยล้มด้วย แต่อย่างไรก็ดีมีผู้นำทาง การเมืองและประชาชนคนไทยบางส่วน ที่มีความปรารถนาและเล็งเห็นถึงความจำเป็น ที่ประเทศไทยจะต้องอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามโดยสันติ ยุติการปฏิบัติการ เป็นปฏิปักษ์ต่อประเทศทั้งสาม พื้นฟูความสัมพันธ์ แสวงหาหนทางในการที่จะแก้ ปัญหาอันเนื่องมาจากการเข้าไปร่วมทำสงครามในอินโดจีนนั้นโดยลำพัง ในที่สุดจะได้ อยู่ด้วยกันในฐานะประเทศเพื่อนบ้าน คือ การกล่าusuและยอมรับความจริงเกี่ยวกับการ เข้าไปปรับปรุงความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชาอีกครั้ง

หนึ่ง (สำหรับลาวยังคงมีสถานทูตอยู่ แต่เวียดนามกับกัมพูชาไม่มีความสัมพันธ์ทางทูตและสถานทูต)

โดยเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ท่านพิชัย รัตตกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้เดินทางไปประเทศลาวและเวียดนามเพื่อเจรจาและตกลงกับรัฐบาลทั้งสองประเทศ เพื่อปรับปรุงฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศทั้งสองบนมูลฐานการอยู่ร่วมกันโดยสันติ คือ เคารพในเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนของกันและกัน การไม่รุกราน การไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน ความเสมอภาค การได้ประโยชน์ร่วมกัน การไม่ยินยอมให้ต่างประเทศใช้ดินแดนของตนเพื่อเป็นฐานปฏิบัติการรุกรานโดยตรง หรือโดยทางอ้อม และเข้าแทรกแซงต่อประเทศอื่นหรือต่อประเทศในภูมิภาคนี้ การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจการค้า สำหรับกรณีของประเทศเวียดนามนอกจากข้อตกลงและหลักการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ได้ตกลงจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต และทั้งสองประเทศคือ ไทยและเวียดนาม จะได้ปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับปัญหาอันเนื่องมาจากสงครามเวียดนาม คือ เรื่องการคืนเครื่องบิน เรือเดินทะเล และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เจ้าหน้าที่ของเวียดนามได้นำกลับได้นำเข้ามาในประเทศไทย เรื่องการบริจาคเพื่อช่วยสมานแผลสงครามในเวียดนาม และปัญหาคนอพยพชาวเวียดนาม

ภายหลังจากการเริ่มติดต่อเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่นานนัก ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศไทยขึ้น ความพยายามในการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศในอินโดจีนก็หยุดชะงักไปชั่วระยะหนึ่ง จนมาสมัยรัฐบาลท่านพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อปลายปี พ.ศ.๒๕๒๐ ประเทศไทยได้พยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศในอินโดจีนทั้งสามอย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่ง ในการแถลงนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ก็ได้บ่งชี้ว่า รัฐบาลไทยมีเจตนาอันแน่วแน่ในการจะปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามในอินโดจีน โดยได้กำหนดไว้ว่า “จะส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชาประชาธิปไตย” ซึ่งก็ได้รับการสนองตอบเป็นอย่างดีจากประเทศเหล่านั้น และจากโลกภายนอก

นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ลาวและเวียดนาม ได้พบปะปรึกษาหารือกัน ทั้งที่กรุงเทพฯ เวียงจันทน์ และซานอย เจ้าหน้าที่ชั้นสูงได้มีการพบปะปรึกษาหารือกัน ในเรื่องการปรับปรุงความสัมพันธ์ และปัญหาเกี่ยวกับสงครามในอินโดจีน โดยได้ออก แถลงการณ์ร่วมระหว่างนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สองครั้ง ยืนยันถึงหลักการที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติ และร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจ การค้า แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และวิทยาการเทคโนโลยี รวมทั้งการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นรูปธรรมขึ้น เช่น ในกรณีประเทศลาว เกี่ยวกับการทำให้แม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างไทย-ลาว เป็นแม่น้ำแห่งสันติภาพและมิตรภาพ โดยได้ตกลงกันว่าจะดำเนินการให้เกิดผลจริงจังเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกัน และหาก มีปัญหาที่แก้ไขโดยสันติวิธีด้วยการพบปะเจรจา กัน ในระดับรัฐบาลและระดับท้องถิ่น ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ชายแดนปรึกษาหารือกัน และวางมาตรการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการค้า การติดต่อสัญจรไปมาในแม่น้ำโขง ทั้งสองฝ่ายจะผ่อนสั้น ผ่อนยาวให้แก่กัน ในกรณีจำเป็นต้องผ่านเข้าไปในเขตแดนของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อ ประโยชน์ทางการคมนาคมในแม่น้ำโขง ด้วยพาหนะที่ไม่มีอันตราย

ในด้านการร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และ วิทยาการเทคโนโลยี ทั้งสองฝ่ายได้ทำความตกลงบริการเดินอากาศ โดยฝ่ายลาว ยินยอมให้เครื่องบินจากกรุงเทพฯ หรือจะมาลงที่กรุงเทพฯ บินผ่านน่านฟ้าลาวตาม เส้นทางสายการบิน เอ.วัน ได้ การตกลงเรื่องการค้า การส่งสินค้าผ่านแดน ทางฝ่าย ไทยเสนอโครงการช่วยเหลือ ร่วมมือทางเกษตรกรรมแก่ลาว ฝ่ายไทยปรับอัตราราคา ซื้อกระแสไฟฟ้าให้ลาว เกี่ยวกับปัญหาชายแดนเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายจะได้ร่วมมือและ ตกลงกันกำหนดระเบียบการเข้าออกปมาหาผู้กัน กำหนดวิธีการอันจำเป็นเพื่อสะกด กันและทำลายการเคลื่อนไหวใดๆ ของผู้ก่อการร้ายที่ใช้เขตชายแดนเป็นที่หลบซ่อน ปฏิบัติการ ทั้งสองฝ่ายจะให้มีการศึกษาอบรมประชาชน ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ ของรัฐทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติงานอยู่ตามบริเวณแนวชายแดนให้ตระหนัก ถึงเจตนารมณ์แห่งการเสริมสร้างมิตรภาพไทย-ลาว

ในกรณีของประเทศเวียดนาม นอกจากจะได้ตกลงกันเพื่อวางหลักการและแนวทางในการฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่อยู่ร่วมกันโดยสันติ เช่นเดียวกับประเทศลาวแล้ว รัฐบาลไทยในขณะนั้นได้เจรจาและแสวงหาทางแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากสงครามเวียดนามที่ประเทศเราเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ด้วย คือ ประเทศไทยกลัวสถานการณ์ ยึดมั่นในเหตุผลความชอบธรรม และผลประโยชน์ของประชาชนคนไทยเป็นหลัก โดยกำหนดแนวทางชะตากรรมของเราเอง ไม่ต้องให้ประเทศอื่นแม้แต่สหรัฐอเมริกาซึ่งนำพาเราเข้าไปทำสงครามเวียดนามเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้ปรึกษาหารือกันถึงปัญหาสำคัญ ๓ ปัญหาที่ฝ่ายเวียดนามได้หยิบยกขึ้นมา เมื่อท่านพิชัย รัตตกุล รัฐมนตรีต่างประเทศ ได้เดินทางไปฮานอยเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๕ ซึ่งยังไม่ได้พิจารณาตกลงกันและจะต้องนำมาปรึกษาหารือกันอีก คือ เรื่องการคืนเครื่องบิน เรือเดินทะเล และอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่เจ้าหน้าที่ของเวียดนามได้ในอดีตได้นำเข้ามาในประเทศไทย เรื่องการบริจาคเพื่อช่วยสมานแผลสงครามในฐานะที่ไทยเข้าไปร่วมกับสหรัฐอเมริกาทำสงครามในเวียดนาม และเรื่องคนอพยพชาวเวียดนามซึ่งเข้ามาหลบภัยอยู่ในประเทศไทย เมื่อประเทศทั้งสามทำการสู้รบกันเสร็จเสร็จเพื่อกอบกู้เอกราช ในที่สุดสามารถชี้แจงให้ฝ่ายเวียดนามได้เข้าใจปัญหาและสภาพความจริง ความปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์อันดี และการร่วมมือกับประเทศเวียดนามในการฟื้นฟูพัฒนาประเทศ ผลที่สุดฝ่ายเวียดนามได้ยอมรับแนวทางแก้ไขที่ไทยเสนอ มีผลทำให้ฝ่ายเวียดนามไม่ยกเรื่องการเรียกร้องให้ฝ่ายเราส่งคืนเครื่องบิน เรือเดินทะเล และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ได้จากเวียดนามได้ เพราะตระหนักดีว่าเครื่องอุปกรณ์สงครามที่ไทยได้นำเข้าประเทศภายหลังจากนครไซ่ง่อนแตกนั้น เป็นของสหรัฐอเมริกา และเขาขนออกจากประเทศไทยหมดแล้ว

ส่วนเรื่องการบริจาคหรืออื่นที่จริงคือ การชดเชยค่าเสียหายจากสงครามนั้น ก็ให้เป็นในลักษณะการร่วมมือและช่วยเหลือด้วยความเห็นอกเห็นใจต่อกันทั้งสองฝ่ายแทน โดยได้ตกลงจะดำเนินการหลายอย่างเพื่อให้เป็นรูปธรรมและมีผลในการปฏิบัติ ในการร่วมมือและช่วยเหลือกันทางเศรษฐกิจการค้า เช่น ได้ตกลงทำข้อตกลงทางการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ ข้อตกลงว่าด้วยการบริการการบิน และการฟื้นฟูบริการทางไปรษณีย์และโทรคมนาคม รวมทั้งจะปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับการ

ประมง การปักปันเขตแดน นอกเหนือจากการยอมให้เครื่องบินที่ได้จากหรือจะบินมาลงที่กรุงเทพฯ สามารถบินผ่าน่านฟ้าเวียดนามได้แล้ว ฝ่ายเวียดนามยังได้ปล่อยชาวประมงไทยและกินเรือประมงที่ถูกจับ ทางฝ่ายไทยได้เสนอเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ดูเหมือนจะ ๒ เปอร์เซ็นต์ให้แก่เวียดนามและลาว เพื่อใช้ซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย โดยตกลงครั้งแรกในวงเงินหนึ่งร้อยล้านบาท และฝ่ายเวียดนามจะชำระคืนเป็นสินค้า ถ่านหิน นับเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายกับประเทศเพื่อนบ้านเช่นนี้ ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานในการฟื้นฟูความสัมพันธ์ และการแก้ไขสถานะสงครามกับประเทศทั้งสามนั้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงฟื้นฟูความสัมพันธ์กับกัมพูชา ซึ่งภายหลังสงครามอินโดจีนยุติลง ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มพลพต-เขี้ยวสัมพันธ์ หรือกลุ่มเขมรแดงในปัจจุบัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและอุปถัมภ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้เกิดการขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธทางชายแดนไทย-กัมพูชา โดยหน่วยกำลังของกัมพูชาได้รุกรานเข้าโจมตีหมู่บ้านในดินแดนไทยตามชายแดน จนฝ่ายไทยต้องนำเรื่องไปร้องเรียนต่อสหประชาชาติ และได้ออกสมุดปกขาวประณามการรุกรานของกัมพูชา ซึ่งได้รับการเห็นใจและสนับสนุนไปทั่วโลก แต่อย่างไรก็ดีรัฐบาลไทยในขณะนั้นยึดมั่นในนโยบายในการจะปรับปรุงฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีนทั้งสาม จึงได้พยายามพบปะเจรจากันกับรัฐบาลกัมพูชา ภายใต้พลพต-เขี้ยวสัมพันธ์ โดยอาศัยผ่านทางสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งในที่สุดก็ได้เริ่มเปิดเจรจาดังกล่าวโดยเอียงซารี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กัมพูชาได้เดินทางมากรุงเทพฯ และนายกรัฐมนตรีไทยในสมัยนั้นเดินทางไปกรุงพนมเปญ เพื่อปรึกษาหารือกับรัฐบาลกัมพูชา ในการปรับปรุงฟื้นฟูความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ทำนองเดียวกับลาวและเวียดนาม แต่ต่อมาไม่นานกลุ่มเขมรแดงกัมวัน-ฮุนเซน ซึ่งเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลพลพต-เขี้ยวสัมพันธ์ ด้วยการสนับสนุนทางกำลังทหารจากเวียดนามได้ยกกำลังเข้าโค่นล้มรัฐบาลสำเร็จและขึ้นมาปกครองกัมพูชา ฝ่ายกำลังของพลพต-เขี้ยวสัมพันธ์ได้ล่าถอย หลบเข้ามาอาศัยชายแดนไทย เพื่อต่อสู้กับรัฐบาลพนมเปญ และเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประเทศอินโดจีนอยู่ในขณะนี้ ซึ่งจะได้พิจารณากันโดยลึกซึ้งต่อไป

จากข้อความจริงดังกล่าวมาข้างต้น จึงมองเห็นได้ว่าในระยะรัฐบาลท่าน ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และท่าน พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ แม้จะเป็นระยะเวลา ไม่นาน ประเทศไทยได้เริ่มวางหลักการแนวทางพื้นฐานในการปรับปรุง ส่งเสริม ความสัมพันธ์กับประเทศในอินโดจีนทั้งสามไว้ โดยสอดคล้องกับความปรารถนา และผลประโยชน์ของประชาชน คือการอยู่ร่วมกันโดยสันติ สร้างความปรองดองและ ร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจการค้า เพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคนี้ ประเทศไทยได้ กำหนดแนวทางนโยบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประเทศในอินโดจีนทั้งสามโดยอิสระ ปราศจากการแทรกแซง ชักจูง แนะนำ ถูกครอบงำหรือภายใต้อิทธิพลของต่างประเทศ เป็นไปตามคำเตือนสติของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ซึ่งอัญเชิญมา ตอนต้นว่า “อย่าลืมว่าคนไทยก็มีสมองคิด จะมอบให้ชนชาติอื่นมาแนะให้คิดหรือคิด แทนเราไม่ได้” และนอกจากนั้นจากอาศัยการยึดมั่นในเหตุผล ความชอบธรรม ยุติธรรม และเสมอภาค ยืนอยู่บนขาของตนเอง ประเทศไทยสามารถแสวงหาความ เข้าอกเข้าใจ ความปรองดอง ความตกลงและแนวทางในการปรับปรุงความสัมพันธ์ และแก้ปัญหา กับประเทศเพื่อนบ้านได้

๔

ปัญหากัมพูชาและหนทางแก้ไข

ความพยายามในการปรับปรุงฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศในอินโดจีนทั้งสาม ดังที่กล่าวมาข้างต้น ได้เริ่มดำเนินการมาเพียง ๒-๓ ปี ก็ต้องชะงักลง เนื่องจาก เวียดนามได้ส่งกำลังทหารเข้าช่วยกลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซน โค่นล้มรัฐบาลพลพต-เขียว สัมพันธ์ แล้วสนับสนุนให้กลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซนขึ้นเป็นรัฐบาลปกครองกัมพูชา ซึ่งมี ผลกระทบกระเทือนต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศในอินโดจีนจนถึงขณะนี้ และปัญหาเรื่องนี้จะเป็นปัญหาสำคัญในการปรับปรุงความสัมพันธ์กับกัมพูชาต่อไป ฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องเข้าใจปัญหากัมพูชาให้ชัดเจน เพื่อจะได้แสวงหาหนทางแก้ไข ปรับปรุงความสัมพันธ์ได้ถูกต้อง

ข้อมูลความจริงที่เราได้ทราบเกี่ยวกับเรื่องปัญหากัมพูชาคือ ภายหลังจากกำลัง ประชาชนปฏิวัติได้รับชัยชนะในการขับไล่กองกำลังทหารอเมริกาออกจากอินโดจีน เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๘ ความขัดแย้งระหว่างประเทศที่ร่วมกันทำสงคราม เพื่อขับไล่สหรัฐ อเมริกาออกจากอินโดจีน หรือที่เรียกว่าสหായร่วมสงคราม ได้ส่อเค้าขึ้นทันที อัน เนื่องมาจากผลประโยชน์ของแต่ละชาติ ความขัดแย้งที่เคยเป็นศัตรูกันมาในอดีต และ ความรู้สึกในเรื่องชาตินิยม ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือแก่ เวียดนามในการทำสงครามขับไล่สหรัฐอเมริกา เริ่มมีปัญหากับเวียดนาม เริ่มจากกรณี พิพาทเรื่องหมู่เกาะสแปรตลีย์และปราเซล

ต่อจากนั้นต่างฝ่ายต่างหากระแวงในนโยบายและอุดมการณ์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เวียดนามหากระแวงและเชื่อว่าภายหลังอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาและมหาประเทศ ตะวันตกในอินโดจีนได้สลายไป สาธารณรัฐประชาชนจีนจะดำเนินนโยบายเข้ามามี อิทธิพลและเป็นใหญ่ในอินโดจีนแทน ตลอดเวลาในประวัติศาสตร์ จีนได้พยายามและ เกยครอบครองเวียดนามตลอดมา ในส่วนที่เกี่ยวกับกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ให้การสนับสนุนอ้อมๆทั้งทางทหาร โดยให้อาวุธ อุปกรณ์สงคราม และที่ปรึกษา

จำนวนมาก (ที่ปรึกษาทางทหาร) และทางการเมืองแก่กลุ่มพลต-เชียวสัมพันธมิตร ซึ่งได้ดำเนินการเป็นปฏิปักษ์ต่อเวียดนามและปราบปรามคนเวียดนามและกัมพูชาที่ได้ร่วมมือกับเวียดนามในการทำสงครามกับสหรัฐอเมริกา

ประชาชนเวียดนามและกัมพูชาได้หลบหนีการกวาดล้างเช่นฆ่าเอาชีวิตจากหน่วยกำลังของพลต-เชียวสัมพันธมิตรเข้าไปอยู่ตามชายแดนกัมพูชา-เวียดนามเป็นจำนวนมาก ซึ่งฝ่ายเวียดนามได้เข้ามาอุ้มชูและช่วยเหลือจัดตั้งกองกำลังต่อต้านรัฐบาลพลต-เชียวสัมพันธมิตร โดยมีเฮงสัมริน-ฮุนเซนและผู้นำหน่วยกำลังประชาชนปฏิวัติอื่นๆ ที่เคยร่วมกับเวียดนามทำสงครามกับสหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์ของหน่วยกำลังที่จัดตั้งขึ้นในเวียดนามก็คือเมื่อเตรียมการพร้อมแล้วจะยกกองกำลังซึ่งเวียดนามสนับสนุนและช่วยเหลืออยู่นั้น เข้าไปโค่นล้มรัฐบาลพลต-เชียวสัมพันธมิตรที่เป็นรัฐบาลพนมเปญอยู่ในขณะนั้น การเตรียมการเพื่อบุกเข้าไปจับไล่รัฐบาลพลต-เชียวสัมพันธมิตรโดยการร่วมมือกันระหว่างผู้นำและประชาชนกัมพูชาที่หนีภัยการเกณฑ์ฆ่าโหดร้ายจากกลุ่มพลต-เชียวสัมพันธมิตรและกองกำลังทหารเวียดนามนี้ ได้กระทำไปโดยเปิดเผยตามชายแดนระหว่างกัมพูชา-เวียดนาม มีค่ายผู้อพยพคนกัมพูชาและคนเวียดนามซึ่งพร้อมที่จะกลับไปกัมพูชาพร้อมอาวุธ

บังเอิญในระบายนักราชวลาเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๑ คือก่อนที่เวียดนามได้ยกกำลังทหารเข้ากัมพูชาเพื่อโค่นล้มรัฐบาลพลต-เชียวสัมพันธมิตร ประมาณ ๔-๕ เดือน ผมได้มีโอกาสเดินทางไปเวียดนาม เพื่อแสวงหาทางปรับปรุงความสัมพันธ์และแก้ปัญหาระหว่างไทยกับเวียดนาม ทางกระทรวงการต่างประเทศเวียดนามได้จัดให้คณะของเราไปเยี่ยมนครโฮจิมินห์และได้จัดให้ไปเยี่ยมค่ายอพยพชาวกัมพูชาดังกล่าว ที่อยู่ตามชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม คณะของเราได้ดูค่ายอพยพดังกล่าวแล้ว รู้สึกว่าเป็นค่ายที่พักของกำลังทหารมากกว่าค่ายคนอพยพธรรมดาที่เคยเห็นมาในประเทศเรานอกจากนั้นยังได้รับคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่เวียดนามด้วยว่า ในเร็วๆ นี้ คนอพยพชาวกัมพูชาในค่ายพร้อมที่จะยกกำลังคืนกัมพูชา เพื่อขับไล่รัฐบาลพลต-เชียวสัมพันธมิตรที่ได้เข่นฆ่าชาวกัมพูชา โดยความโหดร้ายทารุณไปแล้วมากมาย

ความขัดแย้งระหว่างฮานอยและพนมเปญในขณะนั้น ได้ขยายกว้างขวางยิ่งขึ้น กัมพูชาปิดพรมแดนด้านเวียดนาม มีการต่อสู้กันทางกำลังอาวุธรุนแรงขึ้นบางจุด สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ส่งอาวุธยุทโธปกรณ์และที่ปรึกษาทางทหารมากัมพูชามากขึ้น เมื่อวันปีใหม่ พ.ศ.๒๕๒๑ วิทยุพนมเปญได้ประกาศต่อชาวโลกว่ากัมพูชากำลังถูกเวียดนามรุกราน ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและเวียดนาม ก็ได้เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว รัฐบาลเวียดนามมีความรู้สึกไม่เป็นมิตรกับประชาชนเชื้อชาติจีนในเวียดนามมากขึ้น คนจีนในเวียดนามถูกกดขี่และควบคุมจนเกิดความหวาดกลัวในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน คนเชื้อสายจีนในเวียดนามได้หลั่งไหลออกนอกประเทศ ส่วนมากเดินทางออกไปโดยผ่านทางเหนือของเวียดนาม

ทั้งสองฝ่ายได้เสริมกำลังทางทหาร เวียดนามได้ส่งกำลังทหารประมาณ ๕-๖ หมื่นคน เข้ามาประจำในประเทศลาวตอนเหนือที่ติดต่อกับดินแดนจีน มีการเริ่มปะทะกันทางกำลังชายแดนประปรายบางจุด จนในที่สุด เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๒ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เริ่มปฏิบัติการทางทหาร โดยใช้กำลังทหารประมาณ ๘ หมื่น ๕ พันคน พร้อมด้วยกำลังปืนใหญ่ รถถัง เข้ายึดกล่มหลายที่ตั้งกองกำลังของเวียดนามตามชายแดน และตีบุกยึดหัวเมืองตามชายแดนของเวียดนาม ๕-๖ เมืองไว้ได้ และยึดอยู่เพียง ๒-๓ อาทิตย์ก็ถอยกลับ ซึ่งฝ่ายสาธารณรัฐประชาชนจีนเรียกการปฏิบัติการทางทหารครั้งนี้ว่า เป็นสงครามเพื่อให้บทเรียนแก่เวียดนาม แต่จากรายงานของผู้สื่อข่าวที่เข้าไปพื้นที่บางคนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเสียหาย กำลังทหารและยุทธวิธีของทั้งสองฝ่ายว่า จีนก็ได้รับบทเรียนจากการปฏิบัติการทางทหารครั้งนี้มากเหมือนกัน

จากที่พูดมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าปัญหากัมพูชานั้น นอกจากเป็นปัญหาเกี่ยวกับความแตกแยกขัดแย้งกันระหว่างคนกัมพูชาด้วยกันแล้ว ยังมีประเทศอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอีก ๒ ประเทศ คือ เวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนามสนับสนุนอัมชุกลุ่มเองสัมริน-ฮุนเซน สาธารณรัฐประชาชนจีนสนับสนุนอัมชุกลุ่มพลพต-เขี้ยวสัมพันธ์ ทั้งเวียดนามและสาธารณรัฐประชาชนจีนต่างปรารถนาที่จะให้คนที่ตนสนับสนุนอัมชุก เป็นรัฐบาลปกครองกัมพูชาเพื่อผลประโยชน์ของตน เวียดนามเกรงว่าถ้ากัมพูชาตกอยู่ภายใต้การปกครองของพลพต-เขี้ยวสัมพันธ์ กัมพูชาก็จะตก

อยู่ได้อิทธิพลของสาธารณรัฐประชาชนจีน และในที่สุดสาธารณรัฐประชาชนจีนก็จะสร้างอิทธิพลเข้าครอบครองอินโดจีนทั้งหมด รวมทั้งเวียดนาม ซึ่งเวียดนามก็ได้ต่อสู้มาโดยตลอด ทางด้านสาธารณรัฐประชาชนจีนก็เกรงว่าถ้ากัมพูชาคงอยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มเขงสัมริน-ฮุนเซน ซึ่งเป็นรัฐบาลพมเปญอยู่ในขณะนี้ กัมพูชาก็จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเวียดนาม ในที่สุดทั้งอินโดจีนก็จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเวียดนาม

ไม่เฉพาะเวียดนามเท่านั้นจะโยงไปถึงอิทธิพลของสหภาพโซเวียต และเวียดนามได้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นตลอดมาจนปัจจุบัน สหภาพโซเวียตได้ให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามมาแต่ต้นในการต่อสู้เพื่อเอกราชอิสรภาพ และทำสงครามเพื่อขับไล่สหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนาม แม้ปัจจุบันสหภาพโซเวียตก็ยังคงให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามอยู่ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่มีความปรารถนาที่จะเห็นสหภาพโซเวียตมีอิทธิพลในประเทศอินโดจีนและประเทศอื่นในภูมิภาคนี้ สหรัฐอเมริกาจึงไม่ยอมรับรับรองรัฐบาลเขงสัมริน-ฮุนเซน ที่พมเปญขณะนี้ และคัดค้านที่จะให้ที่นั่งในสหประชาชาติแก่ผู้แทนของรัฐบาลเขงสัมริน-ฮุนเซน ที่พมเปญ แม้ว่าจะได้เป็นรัฐบาลเข้าบริหารปกครองกัมพูชามากกว่า ๑๐ ปีแล้ว

นอกจากนี้สาธารณรัฐประชาชนจีน ยังคงให้ความช่วยเหลือทางอาวุธยุทธโปกรณ์แก่กลุ่มพลพต-เขียวสัมพันธมิตร หรือเขมรแดงเพิ่มขึ้น ซึ่งภายหลังจากถูกโค่นล้มตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๒๑ ได้มาอาศัยตามชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อเป็นฐานปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลเขงสัมริน-ฮุนเซนจนถึงขณะนี้ ส่วนสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นบางประเทศ ที่ประณามความทารุณโหดร้ายโดยได้เข้มงวดประชาชนเขมรเป็นล้าน ๆ คน ในระหว่างที่กลุ่มพลพต-เขียวสัมพันธมิตร เป็นรัฐบาลบริหารประเทศ ได้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มเขมรเสรีอีก ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้านครสมิทธิ และกลุ่มซอนซาน อันมีฐานปฏิบัติการอยู่ตามชายแดนไทย-กัมพูชาเช่นเดียวกันเพื่อต่อต้านรัฐบาลที่กรุงพมเปญ

สรุปก็คือ กัมพูชาได้กลายเป็นสนามฟุตบอลของมหาประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และเวียดนามได้เข้ามาแข่งขันและแย่งชิง

อิทธิพลกันเพื่อผลประโยชน์และนโยบายของคน คนเขมรเองเป็นเพียงจิ้งหรีดที่ถูกบั่นหัวให้กัดกันตามที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ชี้ให้เห็นเมื่อท่านอธิบายถึงสงครามโดยตัวแทนที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นเท่านั้นเอง

ที่นี้มาพิจารณาถึงปัญหากัมพูชากับประเทศไทยอย่างละเอียดต่อไปอีก อันที่จริงกัมพูชาและไทยมีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกันมานาน บางยุคบางสมัยไทยรู้สึกไม่สบายใจในความสัมพันธ์กับกัมพูชา อย่างไรก็ดี การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในอดีตที่ผ่านมามิใช่เพื่อก่อให้เกิดความเกลียดแค้นชิงชัง แต่ตรงกันข้ามเพื่อสร้างความเข้าใจ ความปรองดองกันและก่อให้เกิดสันติภาพในปัจจุบันและอนาคต ไทยกับคนเขมรไม่มีอะไรแตกต่างกันมากนัก คนไทยตามชายแดนบางท้องที่พูดภาษาเขมร และขณะเดียวกันในบางท้องที่ในกัมพูชาก็พูดภาษาไทย คนไทย คนเขมรตามแนวชายแดนติดต่อค้าขายไปมาหาสู่กันตลอดมา

กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านมีอาณาเขตติดต่อกัน มีปัญหาหลายปัญหาที่จำเป็นต้องร่วมกันแก้ไขเพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ ฉะนั้นเมื่อสงครามอินโดจีนยุติลง รัฐบาลไทยจึงได้แสวงหาหนทางปรับปรุงความสัมพันธ์กับกัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านประเทศหนึ่งในอินโดจีน แต่ยังไม่ทันได้ทำความตกลงในหลักการ และแนวทางเกี่ยวกับการปรับปรุงความสัมพันธ์ ความร่วมมือและการแก้ไขปัญหาให้เป็นรูปธรรม ดังเช่นกรณีประเทศลาวและเวียดนาม ก็ได้เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้นในกัมพูชา คือ รัฐบาลพลต-เขี้ยวสัมพันธ์ ได้ถูกโค่นล้มลงโดยเขมรกลุ่มเฮง สัมริน-ฮุนเซน ซึ่งยกมาจากค่ายอพยพในดินแดนเวียดนาม ตามบริเวณชายแดนเวียดนาม-กัมพูชา โดยการสนับสนุนทางกำลังทหารของเวียดนาม ความพยายามในการปรับปรุงความสัมพันธ์กับกัมพูชาได้ชะงักลง กระทบกระเทือนต่อความพยายามในการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับกัมพูชาและประเทศในอินโดจีนและได้กลายมาเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอยู่ในขณะนี้

มีข้อเท็จจริงอันหนึ่ง เกี่ยวกับเวียดนามส่งกำลังทหารเข้ากัมพูชาเพื่อโค่นล้มพลต-เขี้ยวสัมพันธ์นี้ ควรจะได้ทราบไว้คือ หน้าที่ที่ได้รับทราบการปฏิบัติการทาง

ทหารของเวียดนาม ซึ่งตามความจริงทางรัฐบาลไทย ได้คาดคะเนไว้ล่วงหน้าแล้ว รัฐบาลไทยในขณะนั้นได้แจ้งให้รัฐบาลเวียดนามโดยผ่านทางเอกอัครราชทูตเวียดนาม ประจำกรุงเทพฯ ทราบทันทีเกี่ยวกับความห่วงใยของรัฐบาลไทยเกรงว่าหากกองกำลังทหารของเวียดนาม ได้เคลื่อนย้ายเข้ามาประชิดติดเขตชายแดนไทย ก็จะทำให้เกิดการเผชิญหน้ากันกับกองกำลังทหารไทยที่อยู่ตามแนวชายแดน จึงขอให้กองกำลังทหารเวียดนามอยู่ห่างจากเส้นเขตแดน ซึ่งก็ได้รับคำตอบยืนยันมาทันทีว่า ฝ่ายเวียดนามเข้าใจถึงความห่วงใยของไทย และในทางปฏิบัติ เมื่อกองกำลังทหารเวียดนามติดตามขับไล่กองกำลังของกลุ่มพลพต-เขี้ยวส้มพันธ์ เข้ามาทางแดนไทยก็มิได้เข้ามาใกล้เขตแดนไทย คงตั้งกองกำลังของตนอยู่ในระยะ ๓๐-๕๐ ก.ม. จนต่อมาภายหลังเมื่อกองกำลังของเขมร ๓ ฝ่าย ซึ่งเข้ามาตั้งฐานหลบซ่อนอยู่ตามพื้นที่ชายแดนได้ใช้ช่องว่างของพื้นที่ชายแดน เป็นประโยชน์ในการโจมตีกองกำลังทหารของเฮงสัมริน-ฮุนเซน และเวียดนามจึงได้เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งใกล้ชิดกับเส้นเขตแดนไทย และในบางโอกาส ก็ได้ได้ยิงติดตามกองกำลังของเขมร ๓ ฝ่ายซึ่งหลบหนีเข้าดินแดนไทย อันเป็นเหตุให้หมู่บ้านและคนไทยตามชายแดนได้รับความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมากระทั่งปัจจุบัน

ภายหลังจากรัฐบาลพลพต-เขี้ยวส้มพันธ์ ถูกโค่นลง กำลังทหารของกลุ่มพลพต-เขี้ยวส้มพันธ์ และที่ปรึกษาทางทหารสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งผู้สื่อข่าวต่างประเทศบางฉบับรายงานว่าที่ปรึกษาจีนจำนวนทั้งสิ้นประมาณหนึ่งหมื่นคน (ตัวเลขนี้คงจะมากไป) รวมทั้งครอบครัวและคนอพยพเขมรได้แตกรนถอยเข้าชายแดนไทยจำนวนมาก ในฐานะที่ประเทศไทยกำลังฟื้นฟูความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน และในทางเป็นจริง ก็ไม่สามารถผลักดันหรือขับไล่กองกำลังทหารของกลุ่มพลพต-เขี้ยวส้มพันธ์ ซึ่งมีจำนวนเป็นเรือนหมื่นพร้อมอาวุธครบมือออกจากดินแดนได้ ประเทศไทยจึงอนุญาตให้บรรดาที่ปรึกษาของจีนเดินทางผ่านไทยกลับไปสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ สำหรับกองกำลังทหารของพลพต-เขี้ยวส้มพันธ์ ครอบครัวและคนเขมรอพยพ เพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและการควบคุมช่วยเหลือ ทางฝ่ายไทยได้กำหนดให้อยู่ตามพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา รวมทั้งให้การช่วยเหลือในการเคลื่อนย้ายในเบื้องต้น

เชื่อว่าที่ไทยให้ความช่วยเหลือรับเอาทองคำล้างของกลุ่มพลพต-เขียวสัมพันธ์ และคนอพยพเขมรเข้ามาในดินแดนไทยในตอนแรกก็คงเป็นเรื่องมนุษยธรรม และความมีไมตรีกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นสำคัญ นอกจากนั้น ทางฝ่ายความมั่นคงยังหวาดระแวง เกรงว่าเวียดนามอาจจะรุกรานไทย ซึ่งเป็นผลมาจากการตกอยู่ภายใต้สภาวะสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อ และสงครามโดยตัวแทนของมหาประเทศมานาน หากมีทองคำล้างของฝ่ายพลพต-เขียวสัมพันธ์ อยู่ตามชายแดนก็จะช่วยในการต่อต้านกำลังของฝ่ายเวียดนามที่อยู่ในกัมพูชาด้วย

เนื่องจากความขัดแย้งในกัมพูชาเป็นส่วนหนึ่งของการขัดแย้งและแข่งอิทธิพลกันระหว่างมหาประเทศและประเทศอื่น มิใช่เป็นการขัดแย้งระหว่างเขมรที่เป็นรัฐบาล ณ กรุงพนมเปญกับกลุ่มต่อต้านเท่านั้น คือ กลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซน ที่ได้รับชัยชนะและเข้ามาปกครอง ซึ่งกลุ่มนี้มี เวียดนาม สหภาพโซเวียต และประเทศสังคมนิยมอื่นๆ บางประเทศให้การสนับสนุนอ้อมๆ ส่วนกลุ่มพลพต-เขียวสัมพันธ์และกลุ่มเขมรเสรี ซึ่งมาตั้งฐานอยู่ตามชายแดนไทย-กัมพูชา กลุ่มหลังนี้ได้รับการสนับสนุนอ้อมๆ จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสนับสนุนกลุ่มพลพต-เขียวสัมพันธ์หรือกลุ่มเขมรแดง ส่วนกลุ่มเขมรเสรีของเจ้านโรดมสีหนุ และซอนซานได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นบางประเทศ การให้ความช่วยเหลือนั้นรวมทั้งการส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ และการสนับสนุนทางการเงินระหว่างประเทศและสหประชาชาติ ซึ่งในที่สุดมีผลทำให้ประเทศไทยถูกพัฒนาและชักนำให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหากัมพูชามากขึ้นทุกที เพราะกลุ่มเขมรแดงก็ดี กลุ่มเขมรเสรีก็ดี ได้อาศัยชายแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการและหลบหลีกในการปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลพนมเปญ อาศัยดินแดนไทยเป็นทางผ่านเพื่อรับความช่วยเหลืออาวุธยุทโธปกรณ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆ และอาศัยดินแดนไทยเป็นที่หลบภัยของครอบครัวคนเขมรอพยพ และใช้ดินแดนไทยเป็นฐานสนับสนุนเสบียงอาหารของฝ่ายต่อต้าน คือประเทศไทยกลายเป็นผู้สนับสนุนอ้อมๆฝ่ายเขมรต่อต้านรวมทั้งเขมรแดงโดยปริยาย หากขาดประเทศไทยเสีย ฝ่ายเขมรต่อต้าน ก็ไม่สามารถปฏิบัติการเป็นเวลายาวนานได้จนมาถึงขณะนี้ ซึ่งความจริงข้อนี้ก็ได้รับการเปิดเผยจากผู้สื่อข่าวต่าง

ประเทศและในประเทศรวมทั้งองค์การระหว่างประเทศที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือผู้อพยพ
ชาวเขมร

สรุปแล้วก็คือไทยร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา และประเทศ
อื่นบางประเทศได้ยึดแนวทางในการใช้กำลังโดยการสนับสนุนอัมชูปายเขมรต่อต้าน
รัฐบาลพนมเปญ เพื่อจะโค่นล้มรัฐบาลเฮงสัมริน-ฮุนเซน หรือเป็นเครื่องมือในการต่อ
รอง เพื่อให้เขมรกลุ่มที่ตนสนับสนุนอัมชูปาย กลับเข้าไปมีอำนาจในการปกครองกัมพูชา
นอกเหนือจากการดำเนินการทางการเมืองระหว่างประเทศ ภายในกรอบของสหประชา
ชาติ ซึ่งประณามการรุกราน และโค่นล้มรัฐบาลกัมพูชาของเวียดนาม และเรียกร้องให้
เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชาดังที่ทราบกันอยู่แล้ว

ผลดีผลเสียที่ไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทางกำลังในกัมพูชา

ที่กล่าวมาแล้วคือข้อมูลความจริงเกี่ยวกับสถานะของประเทศไทยเกี่ยวกับปัญหา
กัมพูชา ต่อไป มาพิจารณาแสวงหาหนทางแก้ไขหรือทางออกอย่างไร จึงจะสอดคล้อง
กับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนคนไทยมากที่สุด

ประการแรก น่าจะได้พิจารณากันว่าการที่ประเทศไทยจะโดยตั้งใจหรือโดย
เหตุการณ์พัดพาให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหากัมพูชา ซึ่งเป็นการขัดแย้งผลประโยชน์
อิทธิพลและนโยบายของมหาประเทศ และประเทศอื่นดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เป็นผลดี
และผลเสียแก่ประเทศไทยอย่างไร

ในด้านดีหรือให้ประโยชน์ต่อประเทศไทย หลายคนที่สนับสนุนให้เหตุผลว่า
จะทำให้ประเทศไทยได้รับความไว้วางใจ ความแน่นแฟ้นในสัมพันธภาพและการร่วม
มือดีขึ้น เห็นได้ชัดในกรณี สาธารณรัฐประชาชนจีน ช่วงระยะเวลาไม่นานภายหลังจาก
การฟื้นฟูความสัมพันธ์กัน ปรากฏว่าประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มี
ความสัมพันธ์และร่วมมือกันทางเศรษฐกิจการค้า รวมทั้งด้านการทหารแน่นแฟ้นขึ้น
ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดี เพราะจนถึงขณะนี้ประเทศอาเซียนบางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย
และสิงคโปร์ ก็ยังไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็น

การทำให้ประเทศไทยได้รับการสนับสนุนและมีบทบาทในการดำเนินการด้านการเมืองระหว่างประเทศ และองค์การสหประชาชาติมากขึ้น เพราะมีสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกาและมหาประเทศ รวมทั้งประเทศอื่นๆ สนับสนุน เช่น กรณีการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาแก้มพูชาในสหประชาชาติ ทำให้โลกภายนอกมองเห็นภาพพจน์ของประเทศไทยในด้านมนุษยธรรมจากการช่วยเหลือผู้อพยพจากแก้มพูชา นอกจากเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมแล้ว ยังเกี่ยวกับผลประโยชน์ของเอกชนรวมทั้งพ่อค้า นักธุรกิจ ผู้ปกครองบ้านเมือง นักการเมือง พวกห้องบริวาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย อีกทั้งเป็นการคำนึงถึงเรื่องความมั่นคงของประเทศ ตามความเห็นของฝ่ายทหาร และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ไม่เห็นด้วยก็มีเหตุผลดังนี้

๑. การสนับสนุนอัฐมูแก่ เขมร ๓ ฝ่าย คือ กลุ่มเขมรแดงและพลพต-เขี้ยว สัมพันธ์ กลุ่มเจ้านโรดมสีหนุ และกลุ่มซอนซาน โดยให้เข้ามาอาศัยหลบภัยและเป็นฐานการปฏิบัติการในดินแดนไทยทางชายแดน รวมทั้งฐานรับอาวุธยุทโธปกรณ์ และความช่วยเหลือจากสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น เป็นการเสี่ยงต่อความมั่นคงของชาติ จะก่อให้เกิดการขัดแย้งและการเผชิญหน้ากันทางกำลังทหารขึ้น หมู่บ้านและประชาชนคนไทยตามชายแดนจะได้รับความเสียหายจากการรบติดพัน หรือไล่ล่าติดตามเข้ามาในดินแดนไทยตามชายแดน ซึ่งราษฎรไทยตามชายแดนเป็นผู้รับเคราะห์กรรมและความทุกข์ยากเดือดร้อน ดังที่ปรากฏเป็นความจริงอยู่แล้วตลอดเวลาที่ผ่านมา ๑๐ กว่าปี และอาจจะเป็นการชักศึกเข้าบ้าน

๒. แนวทางในการใช้กำลังเพื่อแก้ปัญหา คือ การตีมหาประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศอื่นอีกบางประเทศ และรวมทั้งประเทศไทย ได้ให้การช่วยเหลือในทางอาวุธยุทโธปกรณ์ อัฐมูและให้ใช้ดินแดนตามชายแดนเป็นฐานปฏิบัติการเพื่อต่อต้านรัฐบาลที่พินมเปญ ย่อมเป็นการสวนทางกับความพยายามที่จะสร้างสรรค์สันติภาพ ปรับปรุงความสัมพันธ์ และการร่วมมือกันในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างประเทศไทยกับประเทศในอินโดจีน การแก้ปัญหาโดยการใช้อำกำลังเช่นนี้ เป็นการขัดกับหลักการของสหประชาชาติที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี สวนทางกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กำลังพยายามสร้างความปรองดองและสันติภาพอยู่ในขณะนี้

จริงอยู่การที่เวียดนามส่งกำลังทหารเข้าช่วยเหลือกลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซน โคนล้มรัฐบาลพลพต-เขียวสัมพันธ์ นั้น เป็นการละเมิดหลักการและกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งควรจะได้รับ การคัดค้านและประณามจากสมาชิกของสหประชาชาติ ประเทศไทย และประเทศของสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้ดำเนินการไปแล้ว ย่อมเป็นการถูกต้อง แต่การที่มหาประเทศบางประเทศ และประเทศไทยได้ดำเนินการในแนวทางที่ใช้กำลัง จากภายนอกเพื่อแก้ไขปัญหาย่อมเป็นการไม่ถูกต้องเช่นกัน เป็นการเข้าไปแทรกแซง กิจการภายในของกัมพูชา ซึ่งคนกัมพูชาจะเป็นผู้แก้ปัญหาเอง ประเทศภายนอกมี ภาระหน้าที่เพียงให้การช่วยเหลือสนับสนุนให้คนกัมพูชาสามารถแสวงหาหนทางปรอง ดองตกลงกัน ประเทศภายนอกไม่ว่าฝ่ายใดไม่ควรจะเข้าไปแทรกแซงช่วยเหลือ ถือ หางข้างใดข้างหนึ่งโดยการใช้กำลัง

๓. การที่ประเทศไทยนำตัวเข้าไปพัวพันกับการขัดแย้งกันระหว่างมหาประเทศ เพื่อผลประโยชน์และนโยบายของมหาประเทศแต่ละฝ่าย ย่อมเป็นทางที่จะนำไป ประเทศไทยต้องตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพล และการยึดเกาะกับมหาประเทศข้างใด ข้างหนึ่ง จนทำให้ไม่สามารถจะดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นอิสระได้ และก่อให้เกิด ปัญหาตามมาในการแก้ไขภายหลัง เพราะเป็นการยากที่จะทำให้หลุดพ้นจากอิทธิพล และการยึดเกาะกับมหาประเทศได้ เช่น กรณีปัญหากัมพูชาในขณะนี้ ทั้งที่ประเทศ ไทยได้มองเห็นแล้วว่า การที่มีกองกำลังเขมรฝ่ายต่อต้าน ๓ ฝ่าย มาใช้ดินแดนไทย ตามชายแดนเป็นฐานปฏิบัติการ และรับอาวุธยุทธโปกรณ์จากมหาประเทศ เป็นการ สวนทางกับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนคนไทย การจะยุติการ ปฏิบัติการเช่นนั้นก็ไม่สามารถจะทำได้เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับมหาประเทศ ที่ประเทศ เราเข้าไปพัวพันและเกาะติดอยู่

มีเจ้าหน้าที่ชั้นสูงผู้รับผิดชอบบางคนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหารี อึ่งนี้ว่า เราไม่สามารถจะแก้ไขตามความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนคนไทย ได้ เพราะมีมหาประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง เราไม่สามารถจะดำเนินนโยบายตามลำพัง ของเราเองได้ คือ ไม่เป็นอิสระ อันที่จริงเป็นเรื่องที่เรายอมให้ตัวเราเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ผูกพันเองมากกว่า จะต้องระลึกถึงความจริงว่าคนไทยเราเข้าไม่สนใจว่าเขมรกลุ่มไหน

จะเข้ามามีอำนาจปกครองกัมพูชา สิ่งที่เขาสนใจและปรารถนาคือ ไม่ต้องการให้คนไทยตามชายแดนต้องมารับเคราะห์กรรมและความเดือดร้อนทุกข์ยาก อันเนื่องมาจากการต่อสู้รบพุ่งระหว่างคนเขมรเองตามชายแดนประเทศไทย

๔. การขัดแย้ง ความตึงเครียด และเผชิญหน้ากันทางกำลังกับประเทศเพื่อนบ้าน ข้อมกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะจะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในทางทหารเพื่อความมั่นคงของประเทศเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น ข้อมกระทบกระเทือนกับการลงทุนจากต่างประเทศ และในประเทศ

แนวทางแก้ไขปัญหากัมพูชา

จากข้อมูลความจริงและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในการแก้ไขปัญหากัมพูชา ประเทศไทยควรจะได้ดำเนินการและปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

๑. ปลดปล่อยตัวเองให้หลุดพ้นจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับแนวทางใช้กำลังเพื่อแก้ปัญหากัมพูชา โดยไม่ยอมให้กองกำลังของเขมรทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งกลุ่มต่อต้านและกลุ่มเขมรสัมริน-ฮุนเซน ที่รบพุ่งกันอยู่ตามชายแดนเข้ามาใช้ดินแดนไทยเป็นที่หลบซ่อนพักพิง เป็นฐานสนับสนุนรับอาวุธยุทโธปกรณ์และเสบียงอาหาร ถ้ามีการละเมิดและรุกล้ำดินแดนไทยเข้ามา เป็นหน้าที่ของกองกำลังทหารไทยที่จะรักษาอธิปไตยเหนือดินแดนของตน และดำเนินการตามหลักการปฏิบัติระหว่างประเทศคือจะต้องปลดอาวุธ ควบคุมตัว และไม่ยอมให้ต่างประเทศใช้ดินแดนไทยเป็นทางผ่านส่งอาวุธ ยุทโธปกรณ์ เเสบียงอาหารสนับสนุนแก่เขมรทั้งสองฝ่าย

ในส่วนที่เกี่ยวกับคนอพยพเขมรซึ่งเข้ามาอยู่ในดินแดนไทยตามชายแดนซึ่งมีจำนวนทั้งหมดกว่าสองถึงสามแสนคน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของประเทศไทย องค์การระหว่างประเทศและองค์การเอกชนต่างประเทศควรจะได้ดำเนินการดังนี้ คือ สำหรับคนอพยพที่หนีภัยจากการรบพุ่งธรรมดา ควรจะได้ส่งกลับถิ่นฐานเดิมหรือถิ่นที่รัฐบาลพมเมญจัดหาให้ โดยการร่วมมือและช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ สำหรับคนอพยพเขมรที่เป็นครอบครัว ผู้สนับสนุนของกองกำลังเขมรที่รบพุ่งอยู่ตาม

ชายแดนต้องควบคุม มิให้ปฏิบัติการสนับสนุนหน่วยกำลังเขมร โดยอยู่ภายในค่ายอพยพ ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ไทยและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อให้การควบคุมดูแลเป็นผล เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้กำลังทหารเขมรได้อาศัยค่ายอพยพเป็นฐานกำลัง และสนับสนุน ควรจะย้ายค่ายอพยพคนเขมรออกห่างจากชายแดน แล้วแสวงหาแนวทางเพื่อให้คนอพยพเขมรเหล่านั้นกลับกัมพูชา

๒. ร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ และสหประชาชาติ เพื่อแสวงหาช่องทางให้การบรรพระหว่างเขมรสองฝ่ายยุติโดยการเจรจาโดยสันติวิธี และเรียกร้องให้หาประเทศและประเทศต่าง ๆ ที่ให้สนับสนุนช่วยเหลือด้านอาวุธยุทโธปกรณ์แก่กองกำลังเขมรที่รบพุ่งกันอยู่ในขณะนี้ ยุติการให้ความช่วยเหลือ

๓. สำหรับปัญหาที่ค้างของผู้แทนกัมพูชาในสหประชาชาตินั้น เราได้เห็นตัวอย่างและประสบการณ์มาแล้วในกรณีของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในกรณีของกัมพูชา ก็จะเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน รัฐบาลพนมเปญได้เข้ามาปกครองประเทศควบคุมพื้นที่ทั้งประเทศ เว้นแต่ในบริเวณตามชายแดนไทย-กัมพูชาเท่านั้น เป็นเวลานานถึงสิบกว่าปีแล้ว ได้รับการรับรองติดต่อจากประเทศต่าง ๆ ตามสภาพที่เป็นจริงและกฎหมายระหว่างประเทศย่อมเป็นรัฐบาลของกัมพูชา การที่ไม่ยอมให้ที่นั่งในสหประชาชาติแก่ผู้แทนรัฐบาลจากพนมเปญเป็นการไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นการต่อสู้กันทางการเมืองระหว่างประเทศมหาอำนาจและประเทศสมาชิก จะเป็นไปได้ก็เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น นอกจากนั้นเวียดนามก็ได้ประกาศแน่นอนแล้วว่า จะถอนกำลังทหารออกจากกัมพูชาภายในหนึ่งปีข้างหน้า ในที่สุดประเทศต่าง ๆ หรือองค์การสหประชาชาติก็จะต้องยอมรับความเป็นจริง คือ ต้องให้ที่นั่งในสหประชาชาติแก่ผู้แทนเขมรจากรัฐบาลพนมเปญ ทำนองเดียวกับกรณีของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในขณะนี้แนวโน้มก็เริ่มเป็นไปเช่นนั้น หลายประเทศมีความเห็นว่าควรจะให้ที่นั่งในสหประชาชาติว่างไว้ก่อน ไทยก็ควรจะยึดนโยบายนี้

๔. ประเทศต่าง ๆ และองค์การสหประชาชาติพยายามแก้ปัญหาแก้มพูชาอยู่ในขณะนี้ นอกจากเพื่อจะให้กัมพูชาเป็นประเทศอิสระ เป็นกลางและเป็นประชาธิปไตย

แล้ว ยังพยายามที่จะให้กองกำลังเขมรฝ่ายต่อต้านรัฐบาลพนมเปญ ๓ ฝ่าย คือ กลุ่มเขมรแดง กลุ่มเจ้าโรคมสีหนุ และกลุ่มซอนซานได้เข้าไปมีส่วนในการปกครองบ้านเมืองร่วมกับรัฐบาลที่กรุงพนมเปญ คือ กลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซน ซึ่งเป็นรัฐบาลที่ปกครองประเทศอยู่ในขณะนี้ หากผลของการเจรจาสามารถตกลงกันได้กลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซน ซึ่งเป็นรัฐบาลที่ปกครองประเทศอยู่ในขณะนี้ ก็คงมีส่วนสำคัญในการจัดตั้งการปกครองประเทศกับพวเขาต่อไป แม้จะให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศก็คาดหมายว่า กลุ่มเฮงสัมริน-ฮุนเซน ซึ่งเป็นรัฐบาลมีอำนาจมาสิบกว่าปี จะมีโอกาสปกครองบ้านเมืองอยู่ต่อไป

ในส่วนของประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับประเทศในอินโดจีนโดยสันติและผลประโยชน์ของประชาชนคนไทย จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ ความปรองดองและร่วมมือกันกับกัมพูชา ในฐานะเป็นประเทศเพื่อนบ้าน โดยไม่คำนึงถึงว่าใครจะเข้ามาเป็นรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งเป็นเรื่องที่คนกัมพูชาเองจะเป็นผู้ตัดสิน ฉะนั้นจึงจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องสร้างบรรยากาศและส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ร่วมมือและติดต่อกัน เช่นเดียวกับประเทศลาว และเวียดนาม ซึ่งในทางที่เป็นจริงประชาชนคนไทยและเขมรตามชายแดนก็ได้ทำการค้าขายติดต่อกันอยู่แล้ว แม้ว่าทางราชการจะได้ประกาศปิดชายแดนห้ามค้าขายติดต่อกัน ขณะนี้ก็มีคนไทยเป็นเรือนหมื่นเข้าไปทำการขุดพลอยในดินแดนกัมพูชาตามชายแดน สรุปแล้วคือไทยจะต้องมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาหนทางแก้ปัญหา กัมพูชา เพราะเป็นผลประโยชน์ของประเทศไทยโดยตรง ถ้าเขมรเขายุติการสู้รบกันได้ คนไทยตามชายแดนก็จะได้ทำมาหากินด้วยความสงบ ไม่ต้องคอยวิ่งหลบถูกปืนและหลงหลุมหลบภัยดังเป็นอยู่ในขณะนี้

๕

แนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและสงครามอินโดจีน

เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๘ ภายหลังจากสงครามอินโดจีนได้ยุติลงโดยกองกำลังของประชาชนปฏิวัติในประเทศอินโดจีนเป็นฝ่ายมีชัยต่อกองทัพสหรัฐอเมริกา เพียง ๒ เดือน ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ไปปาฐกถาในงานชุมนุมนักเรียนไทย ที่เมืองบัวดีแอร์ ฝรั่งเศส เรื่อง “อนาคตของเมืองไทยกับสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้าน” ซึ่งหัวข้อปาฐกถานั้นนับว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น เพราะหลังจากรัฐบาลประชาชนปฏิวัติ ซึ่งได้ต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพมาเป็นเวลานาน ได้ขึ้นมารับบริหารประเทศในอินโดจีน คนไทยบางคนและนักวิเคราะห์การเมืองระหว่างประเทศต่างก็ฉวหาหวาดกลัวว่าเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทำนองเดียวกัน อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ในปาฐกถาครั้งนั้น ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและสงครามในประเทศอินโดจีนดังนี้

๑. ต่อความฉวหาหวาดกลัวการเปลี่ยนแปลงในประเทศอินโดจีนจะตามมาเกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น จะมีเฉพาะในหมู่เศรษฐกิจเจ้าสมบัติที่คิดจะนำเงินออกต่างประเทศ เพราะเกรงว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะกระทบกระเทือนกับผลประโยชน์ส่วนตัว ส่วนคนยากจนก็คงไม่วิตกกับการโฆษณาชวนเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงจะรับทรัพย์สมบัตินั้น เพราะคนจนไม่มีทรัพย์สมบัติอะไรจะให้รับ ซึ่งความจริงก็ปรากฏต่อมาว่า เฉพาะผู้ทรยศต่อชาติและสร้างความร่ำรวยมาโดยอาศัยการฉ้อราษฎร์บังหลวงเท่านั้นที่จะถูกรับทรัพย์สมบัติ สำหรับข้าราชการก็เฉพาะผู้อยู่ในตำแหน่งสูงมีส่วนในการก่อสถานะสงครามให้เกิดขึ้นระหว่างไทยกับประเทศอินโดจีนที่ต้องทำสงครามต่อไป โดยเกณฑ์ลูกหลานกรรมกรชาวนามารบเพื่อรักษฐานะของตนไว้ ส่วนข้าราชการผู้น้อยและระดับกลางบางคนก็ไม่สนใจว่า การเปลี่ยนแปลงในประเทศเพื่อนบ้านจะกระทบกระเทือนถึงตนหรือไม่ ความฉวหาหวาดกลัวเช่นนั้น เกิดจากประเทศไทยและคนไทยตกอยู่ภาย

ได้อิทธิพลของสงครามจิตวิทยา และสงครามโฆษณาชวนเชื่อมาเป็นเวลานาน ซึ่งวาดภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์นั้นเป็นยักร์ ปีศาจที่จะมาคร่าชีวิตมนุษย์

๒. ต่อปัญหาที่ว่า การเปลี่ยนแปลงเช่นในประเทศอินโดจีนนั้นจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยหรือไม่ ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้อธิบายตามกฎหมายของธรรมชาติว่า การเปลี่ยนแปลงเช่นนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับความต้องการหรือความไม่ต้องการของความนึกคิดของบุคคล คือมิใช่ความใคร่ ความอยากได้ภาวะอย่างใด ซึ่งพระพุทธองค์เรียกว่า “ภวตัณหา” หรือความไม่ใคร่ ความไม่อยากได้ภาวะอย่างใด ซึ่งพระพุทธองค์เรียกว่า “วิภวตัณหา” สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือจาก “ภวตัณหา” หรือ “วิภวตัณหา” ที่ตั้งอยู่บนรากฐานทางจิตของบุคคล กฎวิทยาศาสตร์ธรรมชาติที่ประยุกต์แก่วิทยาศาสตร์สังคมคือ กฎแห่งความเป็นอนิจจัง ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงสอนไว้ว่า คนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ก็เติบโตไปได้ถึงขีดที่ไม่อาจเติบโตต่อไปได้ ก็เข้าสู่ความแก่ ความเจ็บ ในที่สุดก็ตาย ฉะนั้นใดก็ดี ระบบสังคมของมนุษย์ ก็เป็นไปตามกฎเช่นนั้นคือ ระบบสังคมมนุษย์จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง คือเปลี่ยนแปลงจากระบบที่มีการกดขี่เบียดเบียน ไปสู่ระบบที่ปราศจากการกดขี่เบียดเบียนระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

การเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์นั้นกินระยะเวลายาวนาน ชั่วชีวิตคนรุ่นหนึ่งอาจจะประสบพบเห็นเพียงส่วนหนึ่งเท่าที่ตนมีอายุยืนงอยู่ได้ การเปลี่ยนแปลงสังคมมนุษยชาตินั้นอาจจะเป็นไปโดยวิถีสันติหรือโดยวิถีไม่สันติ การที่มนุษย์ของบางประเทศใช้วิถีไม่สันติในการเปลี่ยนก็เพราะระบบสังคมเก่าที่ได้กีดกันทางนิตินัย หรือทางพฤตินัย หรือทั้งสองทางมิให้มนุษย์ใช้วิถีสันติได้ มนุษย์จึงจำเป็นต้องใช้วิถีไม่สันติ พลังแห่งความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสังคมหนึ่งๆ ก็คือพลังของมวลราษฎรแห่งสังคมนั้นๆ นั่นเอง คือราษฎรส่วนมากที่ได้รับความอึดคัก ขัดสน และถูกกดขี่เบียดเบียน จึงต้องการหลุดพ้นจากการนั้น อันเป็นวิสัยตามธรรมชาติของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงก็เป็นตามสภาพและสัญญาณพิเศษเฉพาะแต่ละสังคม เช่นวิถีของกัมพูชาเป็นอย่างหนึ่ง วิถีของเวียดนามเป็นอีกอย่างหนึ่ง และวิถีของลาวก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง

สรุปก็คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศอินโดจีนคือลาว เวียดนาม และ กัมพูชานั้น เกิดจากกฎแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษยชาติดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเรื่องเปลี่ยนแปลงไปตามกฎแห่งความเป็นอนิจจังของสังคมมนุษย์ไม่มีผู้ใดจะต้านทานได้

๓. แนวความคิดของท่านปรีดี พนมยงค์ เกี่ยวกับการที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปทำสงครามในประเทศอินโดจีนและประเทศไทยเข้าไปร่วมด้วยนั้น ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้มีความเห็นคัดค้านไม่เห็นด้วยในนโยบายนั้นตลอดมาแต่ต้น ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้เขียนบทความและให้สัมภาษณ์แก่วารสารบางฉบับ นอกจากได้วิพากษ์วิจารณ์แล้วยังได้ชี้แนะให้รัฐบาลไทยเลิกสถานะสงครามกับประเทศทั้งสามในอินโดจีน คือให้ประเทศไทยหยุดการเข้าร่วมกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามปราบปรามประชาชนในอินโดจีนที่ต่อสู้เพื่อเอกราชและอิสรภาพของเขา รวมทั้งระงับการดำเนินการทางสงครามจิตวิทยา และสงครามโฆษณาชวนเชื่อ เป็นปฏิบัติกับประเทศในอินโดจีน

เมื่อสงครามอินโดจีนสิ้นสุดลงโดยสหรัฐอเมริกาแพ้สงครามและถอนกำลังกลับทิ้งให้ประเทศไทยซึ่งเข้าร่วมในสงครามกับสหรัฐอเมริกาเผชิญหน้าและแก้ปัญหากับประเทศในอินโดจีนทั้งสามโดยลำพัง ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ชี้แนะให้ประเทศไทยรับดำเนินการเจรจาเพื่อเลิกสถานะสงคราม และสถาปนาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศทั้งสามในอินโดจีน นอกจากนั้นในฐานะที่ท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นนักกฎหมาย ยึดถือความเป็นธรรม ความถูกต้องเป็นหลักในการแก้ปัญหา ไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะผลประโยชน์ของประเทศตนฝ่ายเดียว ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้มีความเห็นว่าสหรัฐอเมริกาจะต้องรับผิดชอบชำระค่าเสียหายสงครามหรือค่าปฏิกรรมสงคราม เพื่อทดแทนการสูญเสียทรัพย์สินและชีวิตของประชาชนจำนวนหลายล้านคน ประมาณถึง ๑๐ ล้านคน จากถูกระเบิดที่เครื่องบินสหรัฐอเมริกานำไปทิ้ง เพื่อเข่นฆ่าประชาชนในอินโดจีน จำนวนถูกระเบิดมีน้ำหนักรวมกันเกินกว่า ๓ เท่าของถูกระเบิดที่สหรัฐอเมริกาได้ทิ้งลงในสมรภูมิต่าง ๆ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง

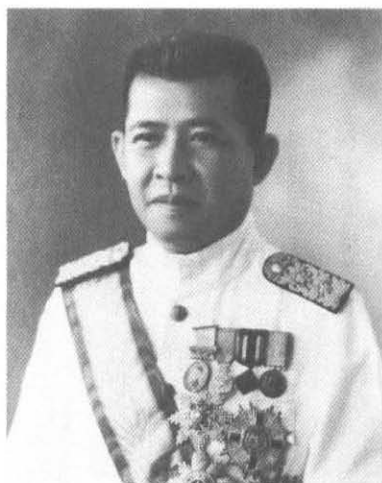
สำหรับประเทศไทยในฐานะที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับสหรัฐอเมริกาโดยให้ดินแดนเป็นฐานทัพอากาศและเรือของสหรัฐอเมริกา และส่งกำลังทหารไปร่วมรบบางส่วน ก็ย่อมจะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายเช่นกัน และท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ชี้แนะให้รัฐบาลไทยเปิดการเจรจาเรื่องนี้กับประเทศในอินโดจีน เพื่อเลิกสถานะสงครามและฟื้นฟูความสัมพันธ์อันดีต่อกัน แนวทางตามที่ท่านปรีดี พนมยงค์ ได้มีความเห็นและชี้แนะนี้ ก็สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยในการพยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์และได้แก้ไขปัญหามาจากสงครามกับประเทศทั้งสามในช่วงระยะเริ่มต้นก่อนที่จะเกิดปัญหามันพุดังกล่าวมาแล้วตอนต้น

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๑ ผมได้มีโอกาสไปเยี่ยมท่านปรีดี พนมยงค์ ที่บ้านชานกรุงปารีส ท่านได้สอบถามเกี่ยวกับความพยายามในการฟื้นฟูความสัมพันธ์และการแก้ปัญหาอันเกิดจากสถานะสงครามกับประเทศอินโดจีน ซึ่งรัฐบาลไทยในขณะนั้นกำลังดำเนินการอยู่ ท่านได้มีความเห็นสอดคล้องด้วยและยังแสดงความยินดีที่รัฐบาลไทยสามารถเจรจาและสร้างความเข้าใจกับเวียดนามได้ด้วยดี ไม่ทำให้ปัญหาขัดแย้งค่าเสียหายจากสงครามหรือค่ารักษาแผลสงคราม เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูความสัมพันธ์และความร่วมมือกัน

๔. โดยที่ท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ยึดมั่นในธรรมะของพระพุทธองค์ ท่านได้ประณามการทำสงครามของสหรัฐอเมริกาในอินโดจีนครั้งนี้ เป็นการทำบาปอย่างยิ่งที่ทำลายราษฎรหญิงชาย เด็กเล็กและคนชราให้ถึงตาย บาดเจ็บ ทุพพลภาพจำนวนหลายล้านคน และทรัพย์สินต้องถูกทำลายเสียหายเหลือคณานับ คนอเมริกันเองจำนวนนับไม่น้อยก็เห็นว่าสิ่งที่สหรัฐอเมริกาทำไปนั้นเป็นบาปอย่างมหันต์และได้ถูกขึ้นคัดค้าน จนในที่สุดสหรัฐอเมริกาต้องแพ้ต่อการต่อสู้ของกำลังประชาชนในประเทศอินโดจีนเพื่อเอกราชและอิสรภาพ และสหรัฐอเมริกาได้ถอนทหารทั้งหมดออกจากประเทศอินโดจีน แต่การดำเนินการทางสงครามจิตวิทยา สงครามโฆษณาชวนเชื่อและสงครามโดยตัวแทน ยังดำเนินการอยู่ต่อไป

สุดท้ายของการปาฐกถา นี้ ก็ใคร่ขอเรียนไว้ด้วยว่าที่ได้พยายามปาฐกถายืดยาว ไม่ได้มีเจตนาที่จะดำเนินคดียื่นหรือวิพากษ์วิจารณ์ผู้หนึ่งผู้ใด เป็นเพียงต้องการให้ ข้อมูลและแนวความคิดเพื่อประกอบการพิจารณาในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้สอดคล้องกับความปรารถนาและผลประโยชน์ของประชาชนคนไทยอันแท้จริง

ภาคผนวก
(พิเศษ)

รัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ระหว่าง พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๘)

สถาบันพระมหากษัตริย์ กับรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์

ท่านนายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านอธิการบดี ท่านที่เคารพ
ทุกๆ ท่าน ในการกล่าวเรื่อง คุณูปการของท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ที่มีต่อ
สังคมไทย ควรเริ่มต้นด้วยสังขธรรม สังขธรรมประการหนึ่งคือ ความเป็นจริงที่ว่า
สรรพสิ่งทั้งหลายล้วนเปลี่ยนแปลง สรรพสิ่งทั้งหลายเป็นอนิจจัง นั่นคือ ทุกสิ่ง
ทุกอย่างล้วนเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น ตั้งแต่จักรวาลไปจนถึงอะตอม ท่ามกลางกระแส
ของความเปลี่ยนแปลง ถ้ามีระบบใดระบบหนึ่งที่ปรับตัวไม่ได้ ระบบนั้นย่อมเกิด
วิกฤตและเสื่อมสลายไป นี่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นกับระบบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็น
ระบบชีวิตตั้งแต่จุลินทรีย์ไปจนถึงไดโนเสาร์ องค์กร สถาบัน บริษัท ตลอดจน
ไปจนถึงอารยธรรมต่างๆ เช่น อารยธรรมเมโสโปเตเมีย กรีก และโรมัน เป็นต้น
อารยธรรมเหล่านี้ล้วนเสื่อมสลายไปเพราะปรับตัวไม่ได้ท่ามกลางกระแสความ
เปลี่ยนแปลง ต้นเค้าของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลกในปัจจุบันเกิดขึ้นเมื่อ
๓๐๐ ปีก่อน เริ่มต้นด้วยการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ อันนำไปสู่การปฏิวัติทาง
อุตสาหกรรม ซึ่งนำไปสู่อำนาจ และการแผ่ขยายอำนาจของมหาอำนาจตะวันตก
ไปทั่วโลก อันก่อให้เกิดกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เขย่าวกไปทั่วโลก กระทบ
ประเทศน้อยใหญ่ทุกประเทศทั่วไป การที่ประเทศต่างๆ จะปรับตัวต่อกระแสการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงของโลก เป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะการที่จะปรับวิธีคิด
และปรับโครงสร้าง ไม่ว่าสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นเรื่องที่ยากมาก ประเทศต่างๆ
จึงประสบภัยพิบัตินานัปการ เช่น ความขัดแย้ง สงคราม ความผันผวนรุนแรง
ในสังคม วิกฤตการณ์วัฒนธรรม หรือวิกฤตการณ์ในรากเหง้าของตนเอง

พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ และโดยเฉพาะรัชกาลที่ ๕ ทรงพยายามปรับ
ประเทศไทยให้มีความเป็นสมัยใหม่ กระแสความเปลี่ยนแปลงของความเป็นสมัย
ใหม่ของประเทศไทยและของโลกก่อให้เกิดความเครียดเชิงโครงสร้างในสังคมไทย
เพราะโครงสร้างทางสังคมปรับตัวไม่ได้ง่ายๆ ความเครียดเชิงโครงสร้างนำไปสู่

จากคำกล่าวเปิดงานปรีดี พนมยงค์ หน้าที่๓๑ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ ๑๐
พฤษภาคม ๒๕๔๐ โดย ศนพ.ประเวศ วะสี

ความรุนแรงได้ ดังที่มีความพยายามที่จะก่อการปฏิวัติรัฐประหารที่เรียกว่า กบฏ
ในรัชกาลที่ ๖

ในสมัยรัชกาลที่ ๗ เศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ที่เรียกว่า The Great Depression of ๑๙๓๐ เป็นกระแสใหญ่อีกกระแสหนึ่งที่เพิ่มความเครียดให้สังคมไทย ความเครียดเพราะกระแสความเปลี่ยนแปลงจะผลิตปัญหาารุนแรงต่างๆ เข้าใส่รัฐบาลที่รวมศูนย์อำนาจ ถ้าโครงสร้างอำนาจยังรวมศูนย์ ไม่ว่ารัฐบาลนั้นจะเป็นพระมหากษัตริย์ หรือทหาร หรือพลเรือน ดังที่เราเห็นอุบัติเหตุเภทภัยที่เกิดขึ้นกับรัฐบาลต่างๆ เรื่อยมา การเปลี่ยนแปลงการปกครองด้วยสันติวิธีเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ ย้ายบทบาทจากจุดศูนย์รวมทางการเมือง อันเป็นจุดที่หล่อหลอมกลายเป็นศูนย์รวมทางจิตวิญญาณ ซึ่งพันอันตรายจากความเครียด และการเป็นเป้าหมายการเมือง ทำให้เกิดความมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์สืบมา

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์มีความปลอดภัยและมั่นคงยิ่งขึ้น ถ้าศึกษาความคิด บทบาท และพฤติกรรมของอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นมันสมองของคณะราษฎร ทั้งในระหว่างการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และหลังจากนั้น จะเห็นว่าอาจารย์ปรีดี คือผู้พยายามพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ นี่จะเป็นการตรงข้ามกับความพยายามสร้างภาพให้สังคมไทยเข้าใจไปว่าอาจารย์ปรีดีเป็นปฏิปักษ์กับสถาบันพระมหากษัตริย์ ท่านผู้มีเกียรติครับ ประสบการณ์ตรงอาจจะหลอกเราได้ เช่น ประสบการณ์โดยตรงกับพื้นผิวโลกจะทำให้เราคิดว่าโลกแบนเพราะเราเห็นอยู่ทุกวี่ทุกวัน เราจะสรุปว่ามันแบน แต่การประมวลความรู้โดยอาศัยหลักฐานต่างๆ สามารถสรุปได้ว่าโลกกลม จากประสบการณ์ตรงจะคิดว่าดวงอาทิตย์โคจรรอบโลกเพราะเราเห็นดวงอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออกทุกเช้าและตกทางทิศตะวันตกอยู่ทุกเย็น มนุษย์จะเชื่อเช่นนั้นว่าดวงอาทิตย์โคจรรอบโลก แต่การประมวลความรู้โดยหลักฐานต่างๆ สามารถสรุปได้ว่า โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ ฉะนั้นประสบการณ์ตรงอาจทำให้เราเข้าใจผิดได้ แต่การประมวลความรู้โดยหลักฐานต่างๆ ทำให้เรารู้ความจริง

เรื่องท่านอาจารย์ปรีดี เช่นกัน ได้มีผู้ตั้งใจสร้างภาพว่าท่านเป็นปฏิปักษ์กับสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่การประมวลความรู้โดยหลักฐานต่างๆ จะพบความจริง ซึ่งตรงกันข้ามคือ ท่านเป็นผู้ที่พยายามที่จะพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ทั้งในการเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงที่ท่านมีอำนาจทางการเมืองและในช่วงที่ท่านไม่มีอำนาจแล้ว จนวาระสุดท้ายในชีวิตของท่าน ถ้าวิญญูชนใช้การประมวลความรู้โดยหลักฐานจะพบความจริงตามนี้ ความจริงที่ตรงข้ามกับการเล่าลือประจักษ์เรื่องดวงอาทิตย์โคจรรอบโลก หรือโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ ความจริงเป็นเรื่องสำคัญ ความจริง ความรัก ความสมานฉันท์ เป็นเรื่องที่ไม่ไปด้วยกันได้ ความไม่จริงก่อให้เกิดความเกลียดชังความเป็นปฏิปักษ์ และความแตกร้าง ประเทศไทยมีความแตกแยกกันมากเป็นสังคมทอนกำลัง จนไม่มีกำลังที่จะเผชิญวิกฤตการณ์ต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ ความรักและความสามัคคี ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ถ้าคิดว่าท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แล้ว จะมองไม่เห็นความดีของอาจารย์ปรีดี ซึ่งมีเป็นอเนกประการ ถ้ารู้ความจริงว่าอาจารย์ปรีดีเป็นผู้พยายามพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ จะเห็นคุณูปการอันยิ่งใหญ่ต่อสังคมไทยของท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์

อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองแห่งนี้ โดยมุ่งที่จะสร้างคนที่มีการศึกษาจำนวนมากขึ้นมามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย อาจารย์ปรีดีวางระบบการคลังของประเทศเมื่อเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาจารย์ปรีดีพยายามวางความสัมพันธ์ที่ถูกต้องระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศเมื่อเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้ดำเนินการแก้ไขสนธิสัญญาสิทธินอกอาณาเขตที่ไทยเสียเปรียบต่างประเทศและเสียศักดิ์ศรี หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองไม่ถึง ๑๐ ปี เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นบุกไทย ยกทัพเข้ามาประเทศไทย และบังคับให้ประเทศไทยประกาศสงครามกับสัมพันธมิตร อาจารย์ปรีดีในขณะดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทยเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามพันธมิตรถือว่าประเทศไทยแพ้สงครามด้วย อาจารย์ปรีดีใน

ฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และหัวหน้าขบวนการเสรีไทย ได้ชิงประกาศ
สันติภาพเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๔ โดยถือว่าการประกาศสงครามเป็นโมฆะ
ประเทศไทยไม่มีกรณีสงครามกับสัมพันธมิตร และดำเนินการเจรจากับฝ่าย
สัมพันธมิตรให้รับรองอิสรภาพของประเทศไทย

การประกาศสันติภาพของอาจารย์ปรีดีเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๔
เท่ากับเป็นการกู้อิสรภาพของประเทศไทย จากการตกเป็นเมืองขึ้นของสัมพันธมิตร
จากคุณูปการในการรักษาบ้านเมืองไว้เมื่อพระมหากษัตริย์ยังทรงพระเยาว์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ทรงตอบแทนคุณงามความดีของ
ท่านอาจารย์ปรีดี ด้วยการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาให้ดำรงตำแหน่ง
รัฐบุรุษอาวุโส เป็นคนแรกและคนเดียวของประเทศไทย

ท่านรัฐบุรุษอาวุโสเป็นตัวอย่างของสามัญชนคนไทยที่มีความรักชาติบ้าน
เมืองอย่างแรงกล้า พยายามเรียนรู้จนเกิดปัญญา ใช้ปัญญาทำงานเพื่อประเทศ
ชาติ ดำรงตนอยู่ในความสุจริต ถูกต้อง มีความกล้าหาญ เป็นกำลังสำคัญใน
การก่อให้เกิดประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พัทธกษัตริย์
พระมหากษัตริย์ เชิดชู และพยายามพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ดำรงตำแหน่ง
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หัวหน้าขบวนการเสรีไทย นายกรัฐมนตรี เป็น
ผู้รักษากันเมืองไว้ในยามคับขัน ไม่ให้ตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอื่น นับว่า
อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ เป็นคนดีศรีสยามโดยแท้

การที่มีคนไทยคนหนึ่งเป็นคนดีถึงขนาดนี้ เป็นเรื่องหาได้ยาก ควรที่สังคม
ไทยโดยเฉพาะอนุชนคนรุ่นหลังจะได้รู้ความจริง มีความภูมิใจในความดีของ
เพื่อนร่วมชาติที่ทรงคุณงามความดีอันสูงยิ่งเช่นนี้ และเกิดความบันดาลใจที่จะ
ทำความดีเพื่อชาติบ้านเมือง

ท่านรัฐบุรุษอาวุโสเกิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๔๓ หรือตรงกับ
ค.ศ.๑๙๐๐ ในปี ค.ศ.๒๐๐๐ หรือปี พ.ศ.๒๕๔๓ ปีข้างหน้าท่านจะมีชาติกาลครบ
๑ รอบศตวรรษ ในโอกาสเช่นนี้ ประเทศไทยควรจะทำอะไรอันเป็นสัญลักษณ์
เพื่อให้สังคมไทยระลึกถึงคุณูปการอันยิ่งใหญ่ที่ท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์
รัฐบุรุษอาวุโสมีต่อสังคมไทย เพื่อก่อให้เกิดกำลังใจในชาตินบ้านเมืองในการที่จะก้าว
เดินต่อไปข้างหน้า รัฐบาลควรเป็นเจ้าภาพจัดงานโดยจะเรียกว่า “งานฉลอง

๑ ศตวรรษ ปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโสของไทย" หรือ "๑ ศตวรรษ ปรีดี คนดีศรีสยาม" หรือชื่ออื่นในทำนองนี้ก็ตาม ประกอบกับการสร้างสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้จักคนไทยที่ประกอบคุณงามความดีแก่แผ่นดินเกิด นอกจากนั้นรัฐบาลควรจะดำเนินการเสนอให้ UNESCO ประกาศให้อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโสของไทยเป็นบุคคลสำคัญของโลก เพื่อโลกจะได้รับรู้การมีบุคคลสำคัญระดับโลกของประเทศไทย

ท่านผู้มีเกียรติครับ ถ้ารัฐบาลได้ทำตามนี้จะเกิดความเป็นมงคล มงคลกับรัฐบาลเอง และมงคลกับสังคมไทย คนไทยนั้นถือเรื่องมงคล มงคลเกิดจากความจริง ความงาม ความถูกต้อง การมีความกตัญญูตเวทีต่อคนที่มีบุญคุณ สังคมที่มีความกตัญญูตเวทีต่อคนที่ควรกตัญญูตเวที ย่อมเป็นสังคมที่มีความเป็นมงคลอยู่ในตัว ในปี พ.ศ.๒๕๔๓ นี้ หรือ ค.ศ.๒๐๐๐ จะเป็นปีแห่งชาตกาลครบรอบศตวรรษของคนไทยผู้ทรงคุณวิเศษอีกท่านหนึ่ง คือ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี การประกาศเกียรติคุณของคนไทยผู้ทรงคุณงามความดีสูงสุดมากกว่า ๑ คน ไม่ใช่ข้อเสียหยาอะไร ตรงข้าม กลับจะเป็นไปในทางที่เป็นคุณยิ่งขึ้น เรายังมีคนไทยที่ทรงคุณงามความดีสูงจำนวนมากคนเท่าใดที่จะให้โลกได้รับรู้ ยังเป็นการดีเท่านั้น

ท่านผู้มีเกียรติครับ สังคมไทยควรจะส่งเสริมการคิดอย่างชาญฉลาดภาวะหรือคิดอย่างเด็กๆ ว่า ถ้ารักคนนี้ต้องไม่รักคนโน้น การคิดแบบแยกข้าง แยกพวก ได้ทำลายสังคมไทยมามากเกินแล้ว ควรจะปรับเปลี่ยนวิธีคิดมาเป็นการคิดแบบเชื่อมโยงเป็นบูรณาการ

ท่านที่เคารพครับ สังคมไทยทนกำลังกันเองมามาก จนสังคมอ่อนแอถึงเวลาที่เราจะสร้างความรักความสมานฉันท์ ความเป็นมงคล ให้เกิดขึ้นในชาติบ้านเมือง เพื่อสังคมไทยจะได้มีกำลังของแผ่นดินหรือภูมิพละในการดำเนินไปข้างหน้า สามารถเอาชนะอุปสรรคอันยากลำบากนานาประการ สามารถสร้างสันติภาพและสันติสุขให้เกิดขึ้นในแผ่นดินของเราให้จงได้ อันเป็นสิ่งปรารถนาสูงสุดของท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ขอขอบพระคุณครับ

ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

เรื่อง การเสนอชื่อศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลสำคัญ
บรรจุไว้ในปฏิทินของยูเนสโก

คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ ในการเสนอชื่อ ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ไปยังองค์การยูเนสโก เพื่อขอให้องค์การยูเนสโกบรรจุชื่อไว้ในปฏิทินการเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ (Anniversaries of great personalities and historic events) เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีแห่งชาตกาล และให้ความเห็นชอบโครงการเฉลิมฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทั้งนี้ เนื่องจากในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ จะเป็นวาระครบรอบชาตกาล ๑๐๐ ปี ของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ อดีตผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ผู้ซึ่งประกอบคุณงามความดีอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกในด้านการศึกษา สันติภาพ ตลอดจนประชาธิปไตยแก่ชาวไทยและชาวโลก และเป็นผู้ที่ได้สร้างคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติ และราษฎรไทย โดยได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กล้าหาญ เสียสละ ในตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน รัฐบุรุษอาวุโส นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง และเลขาธิการคนแรกของสภาผู้แทนราษฎรสยาม อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนของชาติที่จะทำนุบำรุงบ้านเมืองต่อไป

ประชุมเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๓๖๑/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส

ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์

ตามที่ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จะเป็นวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาลของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติและราษฎรไทย เพื่อให้การจัดงานฉลองในวาระดังกล่าวดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นายกรัฐมนตรีจึงแต่งตั้งบุคคลรายนามต่อไปนี้เป็นกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ คือ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)	๑๒. นายประเวศ วะสี
๒. พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต)	๑๓. นายพนัส ลิ้มเสถียร
๓. ประธานรัฐสภา	๑๔. นายมารุต บุญนาค
๔. ประธานศาลฎีกา	๑๕. นายระพี สาคริก
๕. ท่านผู้หญิงพูนสุข พนมยงค์	๑๖. นายสถาพร กวีตานนท์
๖. นายกันต์ธีร์ ศุภมงคล	๑๗. นายสุวิ สิงห์เสนห์
๗. นายฉัตรทิพย์ นาถสุภา	๑๘. นายเสน่ห์ จามริก
๘. นายชวน หลีกภัย	๑๙. นายเสม พริ้งพวงแก้ว
๙. ม.ร.ว.เทพ เทวกุล	๒๐. นายเสริมศักดิ์ ภาณุ
๑๐. นายนิคม จันทรวีฑูร	๒๑. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์
๑๑. นายประมวล สภาวสุ	๒๒. นายอุทัย พิมพ์ใจชน

คณะกรรมการอำนวยการ

๑. นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการ

รองประธานกรรมการ

๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
๔. นายกสมาคมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๕. ประธานมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป
๖. ประธานชมรม ต.ม.อ.ก.สัมพันธ์

กรรมการ

๗. ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๘. ผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๐. ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ
๑๑. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
๑๒. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข

๑๓. ผู้แทนสำนักงานประมาณ	๓๒. ผู้แทนสมาคมสิทธิเสรีภาพแห่งประเทศไทย
๑๔. ผู้แทนกรมชนาภิรักษ์	๓๓. ผู้แทนสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
๑๕. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	๓๔. ผู้แทนคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย
๑๖. ผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทย	๓๕. ผู้แทนองค์การเครือข่ายเดือนตุลา
๑๗. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้แทน	๓๖. ผู้แทนสมัชชาคนจน
๑๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือผู้แทน	๓๗. เลขาธิการสหพันธ์นิสิตนักศึกษา แห่งประเทศไทย
๑๙. ผู้แทนสำนักจุฬาราชมนตรี	๓๘. นายกองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒๐. ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย	๓๙. ประธานสภานักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒๑. ผู้แทนมูลนิธิปรีดี พนมยงค์	๔๐. นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ
๒๒. ผู้แทนมูลนิธิป๋วย อึ๊งภากรณ์	๔๑. นายจาตุรนต์ ฉายแสง
๒๓. ผู้แทนมูลนิธิโกมล คีมทอง	๔๒. นายปรีชา สุวรวรทัต
๒๔. ผู้แทนมูลนิธิซูวิทย์ โอวาทวงษ์	๔๓. นายพินิจ จารุสมบัติ
๒๕. ผู้แทนมูลนิธิดวงประทีป	๔๔. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
๒๖. ผู้แทนมูลนิธิเด็ก	๔๕. นายโกศล พลกุล
๒๗. ผู้แทนมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม	๔๖. นายสมศักดิ์ สืบตระกูล
๒๘. ผู้แทนมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์	๔๗. นายอดิศร เพียงเกษ
๒๙. ผู้แทนมูลนิธิบูรณะชนบท	๔๘. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
๓๐. ผู้แทนสถาบันสันติประชาธรรม	๔๙. นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์
๓๑. ผู้แทนสมาคมธรรมศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	
๕๐. อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการและเลขานุการ
๕๑. นายพนม เี่ยมมประยูร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๒. นายพิภพ ธงไชย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการดำเนินงาน

๑. นายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ประธานกรรมการดำเนินงานภาครัฐ
๒. ประธานมูลนิธิเสรีธรรมโกเศศ-นาคะประทีป	ประธานกรรมการดำเนินงานภาคเอกชน

กรรมการ

๓. อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๔. ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดทำของที่ระลึก
๔. ประธานชมรม ต.ม.อ.ก. สัมพันธ์	คณาจารย์และเครือข่ายปณิ
๕. นางสาวศิริ สุวรรณสถิตย์	๕. ประธานอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ
๖. ประธานอนุกรรมการฝ่ายศึกษาและประมวล ผลงานของ คาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์	๑๐. ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดหาทุน
๗. ประธานอนุกรรมการฝ่ายดำเนินการ เสนอชื่อ คาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ต่อองค์การศึกษาศาสตร์และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ	๑๑. ประธานอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์
	๑๒. ประธานอนุกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
	๑๓. ประธานอนุกรรมการฝ่ายนิทรรศการ
	๑๔. ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่จะลึก

๑๕. ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดทำสื่อเผยแพร่
เกียรติคุณ รัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์
สำหรับเด็กและเยาวชน	๒๑. ประธานอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการ
สำนักวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
๑๖. ประธานอนุกรรมการฝ่ายพิธีกรรมทางศาสนา	๒๒. ประธานอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการ
ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์
๑๗. ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดประกวด
ภาพยนตร์ รางวัลพระเจ้าช้างเผือก	๒๓. ประธานอนุกรรมการฝ่ายประสานงาน
๑๘. ประธานอนุกรรมการฝ่ายรางวัล
ปรีดี พนมยงค์ สำหรับบุคคลผู้มีผลงานดีเด่น
ทางด้านประชาธิปไตยและสันติภาพ	๒๔. นางซุสึพร เกษโกวิท
๑๙. ประธานอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการ
อนุสรณ์สถาน ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส
ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์	๒๕. นางศุภฎี บุญทัศน์กุล
๒๐. ประธานอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงาน
โครงการอนุสรณ์สถาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖. นายประเนต ภูมิถาวร
๒๒. นายพนม เขียมประยูร	๒๗. นายวิษณุ วรรณุญ
๒๓. นายพิทก ธงไชย	๒๘. นางวาณี สายประดิษฐ์
๒๔. นางสาววรรณิ์ สำราญแพทย์	๒๙. นายสันต์ หัตถิรัตน์
๒๕. นายกมล กลลตระกูล	๓๐. นายสุรพล นิตติกรพจน์
	๓๑. นายเหวง โตจิราการ
	กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการดำเนินงานภาครัฐ
	กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการดำเนินงานภาคเอกชน
	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมการดำเนินงานภาครัฐ
	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมการดำเนินงานภาคเอกชน

คณะอนุกรรมการดำเนินงาน

๑. อนุกรรมการฝ่ายศึกษา วิจัยและประมวลผลงานของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์
ผู้อำนวยการสถาบันปรีดี พนมยงค์	ประธานอนุกรรมการ
๒. อนุกรรมการฝ่ายดำเนินการเสนอชื่อ ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ต่อองค์การศึกษามหาวิทยาลัย
และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
นายวิเชียร วัฒนคุณ	ประธานอนุกรรมการ
๓. อนุกรรมการฝ่ายจัดทำของที่ระลึก ดวงตราไปรษณียากรและเหรียญกษาปณ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ประธานอนุกรรมการ
๔. อนุกรรมการฝ่ายวิชาการ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ประธานอนุกรรมการ
๕. อนุกรรมการฝ่ายการเงินและจัดหาทุน
นางสาววารี หะวานนท์	ประธานอนุกรรมการ
๖. อนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์
นายมานิจ สุขสมจิตร	ประธานอนุกรรมการ
๗. อนุกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
นายศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์	ประธานอนุกรรมการ

๘. อนุกรรมการฝ่ายนิทรรศการ
นายชาณุวิทย์ เกษตรศิริ ประธานอนุกรรมการ
๙. อนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก
นายสัมพันธ์ พึ่งประดิษฐ์ ประธานอนุกรรมการ
๑๐. อนุกรรมการฝ่ายจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณรัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์
สำหรับเด็กและเยาวชน
ผู้แทนมูลนิธิเด็ก ประธานอนุกรรมการ
๑๑. ประธานอนุกรรมการฝ่ายพิธีกรรมทางศาสนา
นายสันติสุข โสภณสิริ ประธานอนุกรรมการ
๑๒. ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดการประกวดภาพยนตร์รางวัลพระเจ้าช้างเผือก
นายโดม สุขวงศ์ ประธานอนุกรรมการ
๑๓. ประธานอนุกรรมการฝ่ายรางวัลปรีดี พนมยงค์ สำหรับบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านประชาธิปไตย
และสันติภาพ
นายเสม พริ้งพวงแก้ว ประธานอนุกรรมการ
๑๔. อนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการอนุสรณสถาน ๑๐๐ ปี
รัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์
นายทิพย์ อังไชย ประธานอนุกรรมการ
๑๕. อนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการอนุสรณสถาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
นายสุภัทร ลุคนธวัต ประธานอนุกรรมการ
๑๖. อนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการสำนักวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
นายกิตติศักดิ์ ปรางกติ ประธานอนุกรรมการ
๑๗. อนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์
นายสุริชัย หวันแก้ว ประธานอนุกรรมการ
๑๘. อนุกรรมการฝ่ายประสานงาน
นายพนม เอี่ยมประยูร ประธานอนุกรรมการ

ให้คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นนี้ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และในการนี้ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการใดๆได้ตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ)
นายกรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๑๔๕/๒๕๔๐

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส
นายปรีดี พนมยงค์ และคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ

ตามที่ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ จะเป็นวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาลของรัฐบุรุษอาวุโส
นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติและราษฎรไทย และได้มี
คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๖๑/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน
ฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ไปแล้วนั้น

เพื่อให้การจัดงานฉลองในวาระดังกล่าว ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลู่วัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้ นายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. ให้ปรับปรุงชื่อคณะกรรมการฯ เป็นคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส
นายปรีดี พนมยงค์

๒. ให้แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส
นายปรีดี พนมยงค์ และคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ดังนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....

นายอดุล วิเชียรเจริญ

คณะกรรมการอำนวยการ

.....

นายบรรณิทธิ์ เศรษฐบุตร

รองประธานกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการดำเนินงาน

.....

๑. นายบรรณิทธิ์ เศรษฐบุตร

รองประธานกรรมการดำเนินงานภาครัฐ

กรรมการ

๒. นางจางรุพร ไวยนันท์

๓. นายครุฑิต ตัมพานุวัตร

๓. นายจรัญวัฒน์ สันตะบุตร

๔. นายภูวดล ทรงประเสริฐ

๔. นายโชคชัย สุทธาเวศ

๕. นางสาวธณานิ วิษณุภรณ์

๕. นายสมเกียรติ อภิญาชน

๑๐. นายอนันต์ วิริยะพินิจ

๖. นายบัณฑิต ล่ำซำ

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99

๑. คณะอนุกรรมการฝ่ายศึกษา วิจัยและประมวลผลงานของนายบริติ พนมยงค์

๑. ผู้อำนวยการสถาบันปรีดี พนมยงค์

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายนิคม จันทรวิฑูร

๓. นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล

๔. นายปรีดี เกษมทรัพย์

๕. นายศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์

๖. นายวิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์

๗. นายประชุม โฉมฉาย

๔. นายสมจิตต์ อินสิงห์

๙. นายสัมพัส พิงประดิษฐ์

๑๐. นายสะอาด พิมพ์สวัสดิ์

๑๑. นายระวิ ฤกษ์จำนง

๑๒. นายสัจด์ ศรีวณิก

๑๓. นายสุขปรีดา พนมยงค์

๑๔. นายฉัตรทิพย์ นาถสุภา

๑๕. นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ

๑๖. นายชัยวัฒน์ สถาอานันท์

๑๗. นางสาวปราณี กุรุพินทารักษ์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๒. คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินการเสนอชื่อ นายปรีดี พนมยงค์ ต่อองค์การศึกษาวิทยาสาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

๑. นายวิเชียร วัฒนคุณ

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

๓. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๔. อธิปไตยการมองค้การระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ

๕. รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๖. ผู้อำนวยการกองสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๗. ผู้อำนวยการกองการสังคม

กรมองค์การระหว่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ

๘. ประธานชมรม ต.ม.ธ.ก. สัมพันธ์

๙. ผู้แทนสมาคมธรรมศาสตร์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

๑๐. นายพนม เอี่ยมประยูร

๑๑. นายประณิต ภูมิถาวร

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๒. นางสาวสุทธินิธิลักษณ์ จงอุดมสุข

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำของที่ระลึก ดวงตราไปรษณียากรและเหรียญกษาปณ์

๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ประธานอนุกรรมการ
อนุกรรมการ	
๒. นางยุพิน โกศลติยกุล	๔. นายหริรักษ์ สุตะบุตร
๓. นายภัทรพงศ์ ศรีเกียรติ์	๕. นายอัคนี อรัญยานนท์
๖. นายคณิต พิชฌานิชย์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๗. นางสมศรี กันตพงศ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๔. คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ

๑. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ประธานอนุกรรมการ
อนุกรรมการ	
๒. นายจรัญ โฆษณานันท์	๖. นายพนม เอี่ยมประยูร
๓. นายชัยวัฒน์ บุณนาค	๗. นางวาณี สายประดิษฐ์
๔. นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์	๘. นายสมคิด เลิศไพฑูรย์
๕. นางสาวนวลฉวี สุธรรมวงศ์	๙. นายสันติสุข โสภณสิริ
๑๐. นางสุภาพ ดวงไสว	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางชนันดา อึ้งวุฒิ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๕. คณะอนุกรรมการฝ่ายการเงินและจัดหาทุน

อนุกรรมการที่ปรึกษา	
๑. นายกสมาคมธรรมศาสตร์	๔. นายพนัส สิมะเสถียร
๒. นายดำรงดี ฤกษ์อมระ	๕. นายสุธี สิงห์เสนห์
๓. นายประมวล สภาวสุ	
๖. คุณวารี หะวานนท์	ประธานอนุกรรมการ
อนุกรรมการ	
๗. นางจรรยา ไวยนันท์	๑๔. นายสงคราม ชัยประวัติดำรงดี
๘. นายชัชวาลย์ ศรีศรี	๑๕. นายสม จาตุศรีพิทักษ์
๙. นายทองมา หงส์ลัดดารักษ์	๑๖. นายสมชาย สกุลสุวรรณ์
๑๐. นายนิศ ชัยสุตร	๑๗. นายสุขสันต์ จิรจิรายะเว
๑๑. นางสาวประนอม ไชยวินวัฒน์	๑๘. นายอุทัย อัครพัฒน์กุล
๑๒. นายวิเชียร กลิ่นสุคนธ์	๑๙. ผู้อำนวยการกองคลัง
๑๓. นายวีระ มานะคงศิริพิพ	๒๐. หัวหน้างานการเงิน
๒๑. นางสาววรรณิ์ สำราญเรทย์	อนุกรรมการและเลขานุการ

๖. คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. นายมานิจ สุขสมจิตร

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายกมล ฉายาวัฒน์

๑๕. นางวัชรินทร์ วาณิชชา

๓. นายบำรุง สุขพรรณ

๑๖. นายสมเจตน์ ชวนชาติ

๔. นางสาววิภา สุขกิจ

๑๗. นายคณิต พิชาณิชย์

๕. นายสมหมาย ปาจิณต์

๑๘. นายบุญ พุดทอง

๖. นายกำแหง ภริตานนท์

๑๙. นายคณิต พันธรักษ์ราชเดช

๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษ์

๒๐. นายปราโมช สัมชุกร

๘. นางผาณิต พุนศิริวงษ์

๒๑. นายสมภพ ศรีสมวงศ์

๙. นายวิทยา ตันทสุทธิ

๒๒. นางกรรณิการ์ วิริยะกุล

๑๐. นายสุวัฒน์ ทองอนากุล

๒๓. นายทวีสิน สถิตย์รัตนชีวิน

๑๑. นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์

๒๔. นายสมณา นทีไวยะระ

๑๒. นายสมชาย กรสุวรรณสมบัติ

๒๕. นายชัยชัย โพธิ์นาคา

๑๓. นายคำคุณท์ วิริยะกุล

๒๖. นางอุบล เปี้ยะมั่ง

๑๔. นายชวรงค์ สิมะพรมานี

๒๗. นางสาวสุภาณี แก้วมณี

๒๘. นางนุตรยาชาติ โกศลศักดิ์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๗. คณะอนุกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม

๑. นายศักดิ์ชัย บำรุงหงส์

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายชูชาติ หมีนอินกุล

๕. นายสุพจน์ แจ่มเร็ว

๓. นายทวีศักดิ์ โยเมือง

๖. นางอุษฎิ บุญทัศน์กุล

๔. นายนิติ กองเพียร

๗. นายอำนาจ เย็นสบาย

๘. นายสินธุ์สวัสดิ์ ยอดบางเตย

อนุกรรมการและเลขานุการ

๘. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

๑. นายสัมพันธ์ พึ่งประดิษฐ์

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายระวี ฤกษ์จาง

๖. นายวันชัย ตันศิริวิทยาพิทักษ์

๓. นายกมล กมลตระกูล

๗. นายสมจิตต์ อินสิงห์

๔. นายคณิต พิชาณิชย์

๘. นายสันติสุข โสภณสิริ

๕. นายพิรุณ ฉัตรวนิชกุล

๙. นายสุรณีย์ พรหมพันธุ์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๐. นายสมชาย หอมละออ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๙. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณ นายบริดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส สำหรับ
เด็กและเยาวชน

๑. นายพิภพ อังไชย

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายกมล กมลตระกูล

๗. นายธีรพัฒน์ อัสวสังสิทธิ

๓. นางกาญจนา กาญจนสุด

๘. นางปฎิญา ศรีธัญรัตน์

๔. นายจรัส ดิษฐากิจชัย

๙. นายพิรุณ ฉัตรวานิชกุล

๕. นายชาณุวิทย์ เกษตรศิริ

๑๐. นายรังสรรค์ ชนะพรพันธุ์

๖. นางดุขฎิ บุญทัศนกุล

๑๑. นายสมบัติ บุญงามอนงค์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๐. คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีกรรมทางศาสนา

๑. พระไพศาล วิสาโล

อนุกรรมการที่ปรึกษา

๒. นายสันติสุข โสภณสิริ

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๓. นางสาวสุติมา คุณศิริานนท์

๗. นายนิพนธ์ แจ่มดวง

๔. นายอัครัง ปัทมกาล

๘. นายวรพงศ์ เวชมาสินนท์

๕. นางสาวนงลักษณ์ ตรงศ์สัสดี

๙. นายสมเกียรติ มีธรรม

๖. นางสาวนารี แซ่ตั้ง

๑๐. นางสาวสิริวรรณ นิจเจริญ

๑๑. นายสุรสม กฤษณะจุฑะ

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๑. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการประกวดภาพยนตร์รางวัลพระเจ้าช้างเผือก

๑. นายโดม สุขวงศ์

ประธานอนุกรรมการ

๒. นายอดิศักดิ์ เข็กรัตน์

รองประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๓. นางณิชา จรรย์เศรษฐการ

๕. นายสินธุ์สวัสดิ์ ยอดบางเตย

๔. นายภาณุ อารี

๖. นางสาวชลิตา เชื้อบำรุงจิต

อนุกรรมการและเลขานุการ

๗. นางสาววิมลรัตน์ อรุณโรจน์สุริยะ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๒. คณะอนุกรรมการฝ่ายรางวัลปรีดี พนมยงค์ สำหรับบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านประชาธิปไตยและสันติภาพ

๑. นายเสม พริ้งพวงแก้ว	ประธานอนุกรรมการ
อนุกรรมการ	
๒. นายโคทม อารียา	๕. นายมาร์ค ตามไท
๓. นายเดช พุ่มศชา	๖. นายวิญญู วรรณัญญู
๔. นางธีรนาถ กาญจนอักษร	
๗. นายพิภพ ธงไชย	อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๓. คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการอนุสรณ์สถาน ๑๐๐ ปี นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส

๑. นายพิภพ ธงไชย	ประธานอนุกรรมการ
อนุกรรมการ	
๒. นางดุขฎิ บุญทัศน์กุล	๕. นายประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ
๓. นายสมศักดิ์ สืบตระกูล	๕. นายชาญวิทย์ อร่ามฤทธิ์
๖. นายอนันต์ วิริยะพันธุ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๗. นายก่อพงษ์ ตอนสกุล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๔. คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการอนุสรณ์สถาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อนุกรรมการที่ปรึกษา

๑. นายวิเชียร กลิ่นสุคนธ์	๓. นายพระนาย สุวรรณรัฐ
๒. นายทิวา เงินยาว	๔. นายเฉลียว จรัสศรี
๕. นายสุภัทร สุคนธ์รัตน์	ประธานอนุกรรมการ
๖. นายปัญญา น้ำเพชร	รองประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๗. นายกฤษดา ณ ป้อมเพชร	๑๒. นายจรัส ดิษฐาอภัย
๘. พันเอก (พ) ชัยนันท อัมพวันท์	๑๓. นางสาวนัยนา สุภาพงษ์
๙. นายยศ เสือกลาง	๑๔. นายสันติ จิยะพันธ์
๑๐. นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล	๑๕. นางสาวดวงใจ สุภาพงษ์
๑๑. นายสมยศ พุกษาเกษมสุข	
๑๖. นางสาวชลลดา บุญเกษม	อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๕ คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการสำนักวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

๑. นายกิตติศักดิ์ ปกติ

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายอภิชัย พันธเสน

๖. นายธีรยุทธ บุญมี

๓. นายเกษียร เศษะพิระ

๗. นายพนม เอี่ยมประยูร

๔. นายชัยวัฒน์ สดาอานันท์

๘. นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์

๕. นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ

๙. นายประชา หุตานุวัตร

๑๐. ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดปริทัศน์ พนมยงค์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๖. คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

๑. นายสุริชัย หวันแก้ว

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. นายไชยนต์ รัชชกุล

๕. นางสาวพรเพ็ญ อันตระกูล

๓. นายเดช หุ่มคชา

๖. นายวิทยา สุจริตอนารักษ์

๔. นายบัณฑิต อ่อนด้า

๗. นางวิระดา สมลสวัสดิ์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๗. คณะอนุกรรมการฝ่ายประสานงาน

๑. นายพนม เอี่ยมประยูร

ประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๒. ประธานชมรม ต.ม.ธ.ก. สัมพันธ์

๔. นายสมเกียรติ วรปัญญาอนันท์

๓. นายพิภพ องไชย

๕. นายสินธุ์สวัสดิ์ ยอดบางเตย

๖. นางสาววรรณิ์ สำราญเวทย์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๗. นางวิภา เกตสระ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๘. นางสาววรรณวิภา แสงสารพันธ์

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล
รัฐบุรุษอาวุโส นายปรีดี พนมยงค์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งนี้ให้แต่ละฝ่าย

๑. จัดทำแผนงานและรายละเอียดของงานที่จะจัดทำ โดยจะต้องอยู่ในขอบเขตของ
รายละเอียดของงานตามที่เสนอไว้ในโครงการ โดยเน้นว่าต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ
ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์
๒. ระบุว่าเป็นแผนงานของฝ่ายใดและจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของแผนงานแต่ละเรื่อง
๓. จัดทำงบประมาณทั้งด้านรายรับและรายจ่าย รวมทั้งระบุแหล่งเงินทุนที่จะนำมาใช้จ่ายใน
การดำเนินการตามแผนงาน
๔. จัดทำตารางเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน
๕. เสนอแผนงานที่ได้จัดทำขึ้น ต่อคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อพิจารณานำเสนอให้คณะ
กรรมการอำนวยการอนุมัติและให้ความสนับสนุน และ
๖. ดำเนินการตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติให้เสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๔๗/๒๕๔๒

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี

รัฐบุรุษอาวุโส นายปรีดี พนมยงค์

ตามที่ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๓ จะเป็นวันครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาลของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นผู้มีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศไทย และได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๖๑/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส นายปรีดี พนมยงค์ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๐ แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส นายปรีดี พนมยงค์ และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไปแล้วนั้น

เพื่อให้การจัดงานฉลองในวาระดังกล่าว ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นายกรัฐมนตรีจึงแต่งตั้งบุคคลดังมีรายนามต่อไปนี้ เป็นกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปี รัฐบุรุษอาวุโส นายปรีดี พนมยงค์ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการดำเนินงาน

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ท่านพระจันทร์

กรรมการ

คณะอนุกรรมการ

๑. คณะอนุกรรมการฝ่ายนิทรรศการ

๑. นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ

ประธานอนุกรรมการ

๒. นายสมชัย ศรีสุทธิยากร

รองประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

๓. นางสาวนวลฉวี สุธรรมวงศ์

๕. นางสาวสุวดี เมฆา

๔. นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

๖. ประธานชมรมนักศึกษาเรียนนิติจากชนบท

๗. นางวนิดา จันทนทัศน์

อนุกรรมการและเลขานุการ

๘. นางสาวดาวเรือง แนวทอง

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. คณะอนุกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม

อนุกรรมการ

๑. นายสมชาย วัชรสมบัติ

๒. นายสาโรช เหลือกล้าสี

๓. คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

นางสาวสุรัสวดี หุ่นพยนต์

อนุกรรมการ

๔. คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีกรรมทางศาสนา

อนุกรรมการ

๑. นายศิริลักษณ์ บัณนำรุ่งกิจ

๓. นายจเร พันธุ์เปรื่อง

๒. นายคัมภีร์ ดิษฐภรณ์

๔. นายศุภพงศ์ ขจรทิพย์

๕. คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินการโครงการอนุสรณ์สถานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. นายสมคิด สิบตระกูล

ที่ปรึกษา

๒. นายนินเวศ พันธุ์เจริญวรกุล

รองประธานอนุกรรมการ

๓. นายอนุกุล ทานาค

อนุกรรมการ

๖. คณะอนุกรรมการฝ่ายดำเนินงานโครงการสำนักวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

นายจรัส ดิษฐาอภิชัย

อนุกรรมการ

๗. คณะอนุกรรมการฝ่ายประสานงาน

นายไชคชัย สุทธาเวศ

อนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

การดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นอิสระ คือไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพล
และถูกครอบงำจากต่างประเทศ

การยืนอยู่บนขาของตัวเอง

จึงเป็นที่ปรารถนาของประชาชนคือเป็นอิสระทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม
เป็นอิสระหลุดพ้นจากการถูกรอบงำทางปัญญาความคิดจากต่างชาติ
รักษาผลประโยชน์ของประชาชนคนไทยเป็นสำคัญ

การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

“ไม่มีอะไรผูกพันอยู่กับประเทศหนึ่งประเทศใด

และความช่วยเหลือนั้นต้องไม่มีพันธะ

ความร่วมมือกันกับต่างประเทศก็อยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค
ยุติธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน

“ไม่ใช่นโยบายที่ท่านปรีดี พนมยงค์เรียกว่า “นโยบายภิกขจาร”

ทำให้ชาติไทยเสียศักดิ์ศรีในสายตาชาวโลก